سياسي عينكې

(د طنزونو مجموعه)

۱۳۸۸المريز كال

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړني:

نوم	:	سیاسي عینکي
لیکوال	:	عبدالنافع همت
د چاپ کال	:	۱۳۸۸ش
د پښتۍ طرح	:	هژبر شینواری
برېښنالیک	:	anhimmat@gmail.com

د کتاب د چاپ او خپرولو حقوق له لیکوال او خپرندویي ټولني سره خوندي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهداء:

دا کتاب هر هغه چا ته اهداء
کوم چي د سولي لپاره مبارزه
کوي.

عبدالنافع همت

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالنافع همت او د هغه طنزونه

په افغانستان کي په (۱۳٤۷) لمريز کال د طنز او ټوکو لومړنۍ جريدې (ترجمان) په خپرونو پيل وکړ چي د امتياز څښتن يې ارواښاد ډاکتر عبدالرحيم نوين او مسئول چلوونکی يې استاد علي اصغر بشير و. دې خپلواکي او ملي جريدې چي په رښتيا يې د مظلومو افغانانو د دردونو او هيلو ترجماني کوله، په لږ وخت کي ډېر طنز ليکوال پر ځان راټول کړل.

د خلکو د حقوقو ساتنه، د خلکو هوسا ژوند، بې سوادي، بې وزلي اود ټولنيزو خدمتونو نشتوالی د ترجمان جريدې عمده موضوعګاني وې چي په دې ډول يې په افغاني ټولنه کي دظالمانو، بډي اخيستونکو، قاچاق کوونکو، مفت خورو، سود خورو او چالبازانو پر وړاندي ښکاره مورچل نيولی و. ترجمان پر دې سربېره د ځوانو ادبي څېرو، ليکوالو، شاعرانو او طنز ليکوالو د روزني مکتب هم و چي نوموړې جريده د (۱۳٤۷) لمريز کال د وري په مياشت کي پيل او د (۱۳۵۲) لمريز کال د چنګاښ تر مياشتي پوري يې دوام وکړ. ددې اخبار په هره ګڼه کي به د هيواد په ملي ژبه پښتو هم طنزونه خپرېدل چي خوږ ژبي ليکوال عبدالاحد وحيد به ليکل.

په پنځوسمه لسيزه کي د طنز ليکني بهير ورو او ټکنی سو، خو په شپېتمه لسيزه کي يې بيرته نوې سا واخيسته چي په دغه بهير کي د ارواښاد منان ملګري او کاتب پاځون نومونه يادولای سو.

په دوو وروستيو لسيزو کي له ښکه مرغه طنز ډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وده کړې ده. ماته چې د کډوالۍ په ژوند کې کوم اخبارونه او مجلې په لاس راغلي دي نو د نویو طنز لیکوالو له نومونو سره اشنا سوی یم چې ځیني یې په هیواد کي او ځیني یې له هیواده دباندي ژوند کوي.
کله چې زه د (۱۳۸۷) لمریز کال په پای کې تر اوږدې کډوالۍ وروسته خپل هیواد ته راستون سوم نو طبعاً دخپل ذوق او لېوالتیا له مخې لومړی د طنز لیکوالو او د هغوی د اثارو په لټه کې سوم چې له نېکه مرغه ډېر ژر مې د طنز په ډګر کې له یوې نوي څېرې سره وپېژندل.
د دې لیکوال یوه طنزي مجموعه مخکې چاپ سوې او هغه مهال یې ستاسې په لاس کې د دوهمې مجموعې لپاره چمتووالی نیوه. خبره به ډېره نه اوږدوم، له عبدالنافع همت سره مې ولیدل. په لومړۍ کتنه کې مو خبري ښې اوږدې سوې، د بحث اوږدېدو سبب دا و چې همت صاحب په ډېره لېوالتیا سره غوښتل چې د طنز په باب هم خپله یو څه ووایي او هم یې زما څخه واوري. ما داسې احساس کړه چې دی هڅاند او پلټونکی لیکوال دی چې غواړي د طنز د ځانګړتیاوو او تیورۍ په باب په لږ وخت کې ډېر څه زده کړي.
نننـي طنز لیکوال اکثره پارودي (Parody) او ژورنالستیک طنزونه لیکي خو همت صاحب ددوی بر عکس له طنزي داستانو سره ډېره مینه لري. ما چې وکتل نو نه یوازي داچې د همت صاحب د رنګ او قیافې په لیدلو سړي ته ډېر ژر د ترکیې نامتو طنز لیکوال عزیز نسین وریادېږي، بلکي د طنز لیکلو میتود

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې هم هغه ته ډېر ورته دی.
د همت صاحب په لومړۍ او دوهمه مجموعه کې تر ډېره بریده سیاسي طنزونه لیدل کېږي. د ده سیاسي طنزونه توند او بې پروا دي چې د خورا زړه ورو او ښکاره بریدونو څرک پکښې لیدل کېږي.
دی یوازې پر داخلي سیاستوالو برید نه کوي، بلکي کله چي په دې پوهېدلی چي د علتونو ریښه د هیواد تر پولو دباندي ده، نو د هغه د کاکا، ماما، خاله او د ژیړو وېښتانو او شنو سترګو پر دایي باندي یې هم سترګي نه دي پټې کړې او ښه ټینګې نوکاري یې ورکړې دي.
دی موږ ته دا راښیي چي دا تر مور مهربانه دایي چي موږ ته په کاچوغه په خوله کې عسل راکوي، هره شیبه دې ته هم چمتو ده چي که موږ لږ تندی تریو کړو، نو د همدې کاچوغي په لاستي به مو سترګي راوباسي.
همت صاحب په دې ډېر ښه پوهېږي چي د یوه طنزي داستان سرلیک څومره ارزښت لري.
ده په خپله لومړۍ مجموعه کې هم ډېر له تلوسې ډک سرلیکونه ټاکلي دي، لکه سپي څنګه مړالونه وګټېل او داسې نور. په دې مجموعه کې یې هم څو سرلیکونه ډېر له تلوسې ډک او په زړه پوري دي،لکه اخیر زه هم په خپل نوبت ولسمشر سوم، باز سازي، که باد سازي؟ اوس اصلي خبري ته راځم، لېونی څنګه د ناټو قوماندان سو؟ سیاسي عینکې، بیا به بله ورځ درته ووایم، کاشکي خو د وزیر صاحب وطندار وای او داسي نور.
په داستان کي په عام ډول او په طنز کي په خاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول په زړه پوري، پاروونکي او له تلوسې ډک سړلیک لوستونکي دې ته اړباسي چې طنز تر پایه پوري ولولي. ښه سرلیک هغه دی چې نه ډېر ګونګ او نه داسې وي چې د طنز نتیجه څرګنده او لوستونکی مخکې له مخکې په ټوله طنز پوه سي.
همت صاحب په خپلو طنزونو کې له ډېرو ښو او بریالیو تکتیکونو څخه کار اخیستی، لکه مبالغه، تناقض، تضاد، آیروني (Irony) سوال او ځواب، طعنه یا (Sarcasm) له کلیماتو سره لوبې، تجنیس یا (Pun) او داسې نورو لفظي صنایعو څخه یې ډېره ماهرانه استفاده کړې ده.
په خبرو کې منطقي لاره نه ده ځني ورکه سوې، د بېلګې په ډول په دې جمله کې چې د تجنیس صنعت یې په کار اچولی په ډېر ماهرانه ډول یې د تحقیر او پېغور له صنعت څخه هم ډېر ښه کار اخیستی دی :
(لوېشتکی اسلم تر پرونه پوري پنچرمېن و، خو دا چې د رئیس صاحب د خاله زوی دی، اوس چیرمین یاني زموږ عمومي مدیر دی. د همت صاحب د طنزونو موضوعات زموږ د ننني ټولني عمومي، عیني او لویي ستونزي دي. حساس او بادرکه طنز لیکوال د خپل رسالت له مخې بې له دې چې د یوه معلوم شخص نوم یاد کړي، تل په ټولنه کي ناخوالو ته اشاره کوي چې همت صاحب خپل دغه رسالت په پوره ایمانداریٚ سره ادا کړی دی.
تر دې ځایه خو مو د همت صاحب پر هغو تکنیکونو لږ خبري وکړې چې ده په خپلو طنزونو کې کار ځني اخیستی و، خو داسې ښکاري چې دی د طنز لیکلو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ټولو مهم، ارزښناک او عام تکنیک، یاني آیروني سره ډېره مینه لري او په خپلو طنزونو کي یې ډېره استفاده ځني کړې ده.
دی په (افغانستان ته د نوبل جایزه ورکول کېږي) نـومي طنـز کـي د هغـه کمیسـیون غونـډه انځـوروي چـي د ثووزارتونو له باصلاحیته استازیو څخه جوړ سوی دی. د دې غونډي موضوع په افغانستان کـي د فقـر او بـې وزلۍ له منځه وړلو لپاره د یوه پلان جوړول دي. په دې طنز کي د هیواد یوه عینـي ستونزه مطـرح کېږي خـو هغــه د حــل لــاري چــاري چــي دغــه هوښــیاران ! (د کمیسیون غړي) یې وړاندي کوي، د خندا وړ او احمقانه دي. لیکوال پـه دې ډول د آیرونـي لـه صـنعت څخـه پـه استفادې سره لوسـتونکي پـه دې پوهـوي چـي زمـوږ د مظلوم ملت سرنویشت د داسي خلکو په لاس کي دی چي له عقله یو مخ خلاص او پـه اصـطلاح د دوو خـرو وربشي نه سي سره جلا کولای.
ددې طنز په یوه برخه کي د کمیسـیون یـو غـړی داسي وایــي : (کــه پــه افغانســتان کــي تراهګــر نــه وای نــو تراهګري به له کومه کېدای؟ موږ او تاسي ټـول پـوهېږو چي همدا تراهګر دي چـي د تراهګـرۍ اور یـې بـل کـړی دی. دغسي کـه پـه افغانسـتان کـي غریبـان نـه وای نـو غربـت بـه هـم نـه وای. زمـا پـه فکـر ترڅـو چـي مـو پـه افغانســتان کــي د غریبــانو ریښــې لــه بېخــه نــه وي ایستلي نو غربت به هم هیڅکله ختم نه سي).
لیکوال تر دې وروسته د کمیسون د دې معقـول حـل!؟ یوه بېلګه هم راوړي : (موږ ولیدل چي کله مو په کابـل کي له شېرپور څخه غریبان وشړل، نو هلته غربت هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره ختم سو، که چېري موږ له دغو غريبانو سره مرستې کولای نو ملينونو ډالرو مرستو ته اړتيا ول، خو اوس يوازي يوه بلډوزر دغه اړتيا پوره کړه، موږ او تاسي خو ټول هلته خپل کورونه لرواو وينو يې چي اوس هلته د غربت هيڅ نښه نسته، بيخي اروپا غوندي ښکاري).
د همت صاحب دا طنز په حقيقت کي د هغو زور واکانو او بې کفايته لوړ پوړو دولتي چارواکو پر مخ يوه کلکه چپلاخه (څپېړه) ده چي په شپرپور کي يې په ناقانونه ډول ځانو ته ډېر قيمتي او شانداره کورونه جوړ کړي دي.
د همت صاحب په دې طنز کي د حل لاري ته چي سړی ګوري نو څو پېړۍ مخکي د انګلستان نامتو طنز ليکوال (جنتن سويفټ) وريادېږي. ده هغه مهال په لندن کي د فقر له منځه وړلو لپاره وړانديز کړی و چي بايد د غريبانو کوچنيان ښه وروزل سي چي چاغ سي، کله چي ښه چاغ سول نو بيا دي يې غوښي د بډايو خلکو بچيانو ته ورکړل سي چي هغوی يې وخوري.
همت صاحب په خپلو طنزونو کي د خندا عنصر ته هم پوره پام کړی دی، خو زما په اند دی د هوراسي طنز په پرتله جووينالي يا تور طنز ډېر ليکي. دی چي هر څومره غواړي خپل قهر په خندا کي پټ کړي خو بيا هم په طنز کي نغښتي بريدونه او قهر له لوستونکو څخه پټ نه پاته کېږي، لکه په پورتني مثال کي چي وايي، د غربت له منځه وړلو لپاره بايد غريبان له منځه ولاړ سي. دی دغه ډول په دې طنز کي د بهرنيو نظامي ځواکونو له خوا د ملکي وګړو بمبارد کولو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم اشاره کوي.
په (شاهکار ادبي بهیر) طنز کي د ادبي کره کتني یوه غونډه انځوروي. دا طنز زموږ د اوسنۍ کره کتني پر نیمګړتیاوو لیکل سوی چي خورا ډېر ظریف او باریک ټکي پکښي تر سترګو کېږي. په دې طنز کي د غونډي تاریخ، د غونډي ځای، د کره کتونکو نومونه او تخلصونه په داسي مهارت راوړل سوي چي سړی داسي فکر کوي دا به د یوې ادبي غونډي واقعي ګزارش وي.
څرنګه چي دا لیکنه د همت صاحب پر طنزونو نقد نه، بلکي د (سیاسي عینکې) مجموعې ته یوه لنډه کتنه ده، نو خبره ډېره نه اوږدوم. د طنز په ډګر کي د همت صاحب غوندي نویو څېرو را څرګندېدل په پښتو ادبیاتو کي یو ډېر لوی زېری دی. د ده طنزونه زموږ په زړونو کي دا هیلي راټوکوي چي انشاءالله دی به زموږ په ملي ژبه پښتو کي د طنز خالي ځای ډک کړي.
حقیقت دا دی چي طنزي ادب په عمومي ډول زموږ په هیواد کي تر اوسه پوري ډېر ځوان دی او موږ خپله هم په دې ډګر کي ډېرې نوي څېرې ګڼل کېږو. خدای دي داسي یوه ورځ راولي چي همت صاحب د طنز په ډګر کي یو نوی غورځنګ پیل کړي او د ادبیاتو دې ارزښتناکي برخې ته نوره هم وده ورکړي.

د همداسي یوې ورځي په هیله
جلال نوراني، کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاسي عینکې او یو څو خبرې

په پښتو ژبه کې هسې هم د شعر په پرتله د نثر برخه خواره ده، په تېره بیا طنزي کیسو ته خو ډېره لږه پاملرنه شوې ده. طنزیه کیسې لکه د ماشومانو ادبیات زموږ لیکوالو ته د ادبي هستونو څنډي ښکاري، د ماشوم ادبیاتو په برخه کې ویل کېږي چې هر لیکوال نه شي کولای ماشومانو ته لیکنې وکړي. زه دا خبره تائیدوم خو داسې لیکوال هم پېژنم چې د ماشومانو لپاره لیکنې کولای شي، مګر نه یې لیکي او دمهمو خلکو کار نه ورته ښکاري چې د طنز په برخه کې هم دغسې یوه نظریه واکمنه ده.
یوه ورځ مو په قلم نړیواله ټولنه کې له بهرنیانو سره غونډه لرله، یوه دري ژبي لیکوال چې یوازې یې زما طنزي لیکنې لوستې وې، زه یې هغوی ته طنز لیکوال ور وپېژندلم، خو یو بل لیکوال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما داډول معرفي ښه نه شوه ښکاره، ورته ویې ویل چي دی یوازي طنز لیکوال نه، بلکي په نورو برخو کي یې هم ښې لیکني کړي دي. هغه بل لیکوال له ما بخښنه وغوښته، ما ورته وویل چي کاشکي یوازي د طنزي کیسو لیکوال پاتي شوی وای، اوس به مي په دې برخه کي ډېري برياوي درلودای.
زموږ په ټولنه او آن ځینو ادبي کړیو کي طنز سرسري او غیر جدي کار معلومېږي، ښایي دا او ځینې نور لاملونه به وي چي موږ په دې برخه کي هم وروسته پاته یو. لکه په نورو برخو کي چي کتابونه خپرېږي د طنز او طنزي کیسو په برخه کي دومره نه خپرېږي او داسي لیکوال چي یوازي د طنز په برخه کي لیکني کوي یا یې نه لرو او که یې لرو هم نو ډېر لږ دي.
ددغه په زړه پوري کتاب (سیاسي عینکې) لیکوال عبدالنافع همت له هغو ګوتو په شمار لیکوالو څخه دی چي طنزي کیسو ته یې تر ټولو زیاته پاملرنه کړې ده. دی ډرامې او لنډې کیسې هم لیکي خو موږ یې تر ډېره بریده د یوه ښه طنز لیکونکي په توګه پېژنو. تر دې دمخه یې د طنزي کیسو یوه بله په زړه پوري ټولګه (سپي ځنګه مړالونه وګټل؟) هم خپره سوې ده.
همت صاحب طنز لیکي، ښه یې لیکي او په جرئت یې لیکي. دی لکه ځنګه چي په ورځني ژوند کي یو ژمن او صادق انسان دی، همدغه صداقت یې په دغو او نورو طنزونو کي هم

ښه لیدلای شو.
د ښاغلي همت صاحب د طنزونو موضوعګاني زیاتره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاسي دي. په دولتـي اداره کـي د بیوروکراسۍ، اداري فسـاد، کورکورانـه اطاعـت، د خلکـو لـه حالـت څخـه ددولتــي چــارواکو نــاخبري او ناســم اجــراآت د همــت صاحب د دغو زیاترو طنزونو موضـوعګاني دي. داسـي طنز لیکونکي هم شته چي د طنز تېره ځوکه یې هغـه چاته متوجه کړې وي چـي دحالاتو په بـدلون کـي هـیڅ ونـډه نـه شـي لرلـای او آن دا چـي دغـه موضـوعګاني دومره ورې او بـې اهمیتـه دي چـي پـه کـار نـه ده طنـز وربـاندي ولیکل شي، خو همت صاحب سره له دې چـي په خپله لاره کي ستونزي او خنډونه ویني بیا هم خپلـه لاره نه پرېږدي او په جرئت او پـوره صـداقت سـره خپلـه خبره کوي. په ۱۹۴۴ میلادي کال کي د (جـورج آرویـل) په نوم یوه انګلېسـي لیکـوال د (حیوانـاتو فـارم) نـومی انتقادي کتـاب ولیکـه، ده پـه دې کتـاب کـي پـه روسـیه کـي د سـټالین پـه کمونیسـتي حکومـت ملنـډې وهلـي وې، پـه کتـاب کـي یـې دځنګلـه حکومـت خوګـانو تـه سـپارلی، خوګـان د حکومـت پـه چـارو نـه پـوهېږي او د فارم له نورو حیواناتو سره ناسم چلند کوي. هغه مهال ډېر لیکوال په دې انـد ول چـي ددغـه کتـاب تـر خپرولـو وروسته به لیکوال ډېـر وسـتایل شـي، خـو پـه انګلسـتان کي ده ته وویل شول چي کتاب یې د چاپ وړ نـه دی، هغه و چي لیکوال د کتاب چاپولو

لپاره امریکا ته ولاړ. د لیکوال پـه انـد بایـد امریکـا ددغـه کتاب د چاپ تود هرکلی کړی وای، ځکـه چـي امریکـا د روسـیې او سـټالین پرضـد ول، خـو بـرعکس امریکایـانو دغه کتاب سانسور کړ. ډېر کلونه وروسته چي د وارسا

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ناټو ټرونونه منځ ته راغلل، نړۍ دوه ړاکه شوه ددغه کتاب زيات هرکلی وشو، خو ليکوال يې د کتاب د چاپ په لاره کې ډېرې ستونزې وګاللې.

ښاغلی همت صاحب دا اړتيا ويني چې بايد له فساده ډکه اداره د طنز په ژبه مسخره شي، له ټولو ستونزو اوخنډونو سره سره په هوډمنو ګامونو پر خپله لاره روان دی او په جرئت سره يې ليکي. د همت صاحب دطنزونو ژبه ساده، خوږه او روانه ده، ډيالوګونه يې لنډ او د کيسې په پرمختګ کې ښه مرسته کولای شي، لکه دا بېلګه يې :

(اې وروره! دا چټلۍ دي ولې زمونږ د کور مخ ته واچولې، دا ځای د چټليو دی؟

_ نو چيري يې واچوم؟ بل ځای نسته

_ ولې پخوا دي چېرې اچولې؟

_ پخوا خو ښاروالي فعاله وه، هره ورځ به يې وړل، اوس هم که ښاروالي بيرته فعاله سوه ستا دکور مخ ته يې نه اچوم، نور څه غواړې؟

_ ښاروالي نو څه معلومه ده چې څه مهال به فعاله سي؟

_ دنيا په اميد خوړل کېږي، ټول کارونه خو په يوه ورځ نه سمېږي، په دې وطن کې له دېرشو کالو راهيسي

جګړه روانه ده.)

دغه راز يې د طنزي کيسو پيل اوږد او سترې کوونکی نه دی، نه غواړي په پيل کې بې ضرورته اوږدې مقدمې وليکي، د يوه طنز پيل يې داسي دی : (قاضي مېز وډباوه او د محکمې له حاضرينو څخه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغوښتل چي نظم مراعت کړي. بیا یې ځارنوال ته وویل چي خپله جوړه کړې دعوه ولولي. ځارنوال هم راولاړ سو او دعوه یې داسي پیل کړه).
دا ډول پیل لوستونکي نه په تکلیفوي، د کیسې پېښو ته ژر رسېږي او د کیسې د لوستلو لپاره یې تلوسه زیاتېږي د بېلګي لپاره د دوو نورو طنزونو دپیل جملې رااخلم : (یوه ورځ مې د خپل محصل زوی لیکچر نوټونه ولیدل، ګورم چي کټ مټ هغه زموږ د وختونو لیکچر نوټونه دي. په دې منځ کي پنځوس کاله تېر سوي ول، خو په دې دومره وخت کي یې لږ توپیر کړی و).
یا :
(د شپې مې ټلوېزیون چالان کړ چي یوه خبریال له ولسمشره وپوښتل : د افغانستان د اساسي قانون له تصویب څخه یو کال تېر سو خو ملي سرود لا نه دی جوړ سوی، که د اساسي قانون د هري مادې عملي کول یو کال وخت ونیسي نو اساسي قانون خو (۱۶۲) مادې لري، آیا ټول اساسي قانون به (۱۶۲) کاله وروسته عملي کېږي؟)
پورتنی بېلګي د دې ترڅنګ چي د تلوسې د ایجاد قوت لري او دراتلونکو پېښو لپاره لاره هواروي، د پیل

په لومړیو جملو کي هم حرکت لري. هغه طنزي کیسې چي حرکت لري او دا حرکت یې د پیل په جملو کې موجود وي، لوستونکي هیڅکله نه ستړي کوي. همت صاحب دې ټکي ته ښه متوجه دی او نږدې په ټولو طنزونو کي یې دې موضوع ته پام کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه په پای کې د تکړه لیکوال همت صاحب زیار د ډېري ستاینې وړ بولم، ددغه کتاب د چاپ مبارکي ورته وایم او د لا زیاتو بریاوو هیله ورته کوم.

په مینه او درنښت
علم ګل سحر
څارندوی مېنه، کابل
۲۹ غبرګولی، ۱۳۸۸ لمریز کال

لېونی څنګه د ناټو قوماندان سو؟

قاضي مېز ووهاوه او د محکمې له حاضرینو څخه یې وغوښتل چې نظم مراعت کړي. بیا یې څارنوال ته وویل چې خپله جوړه کړې دعوه ولولي. څارنوال هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راولاړ سو او دعوه يې داسي پيل کړه :
د ناټو ځواکونو قوماندان (مايکل) د (ټامسن) زوی چي ځلوېښت کاله عمر لري او د امريکا د متحده ايالاتو د نيويارک ايالت اوسېدونکی دی، په لاندي جرمونو تورن دی :
۱_ د نشې په حالت کي يې موټر چلاوه او د (۱۳۸۷) ش کال د جوزا د مياشتي پر ځلورمه نېټه يې د کابل په وزير اکبرخان مېنه کي ځلور نفره په موټر وهلي چي دوه نفره يې مړه او دوه نور يې سخت ټپيان کړي دي.
۲- يو ميل ناقانونه توپنچه (تمانچه) او شل کيلو ګرامه پوډر ورسره نيول سوي دي.
۳- دترافيکو پر مدير کرم خان يې ټکان (ډزي) کړي اود هغه د وژلو هڅه يې کړې ده.
٤- په ښار کي يې له لايسنس پرته موټر چلاوه.
د يادولو وړ ده چي مايکل تر دې مخکي هم جرمي دوسيه لري. مخکي تر دې چي افغانستان ته راسي د امريکا د نيويارک ايالت په تور کلي(Black village) کي يې د غواوو په يوه فارم کي د ډېويډ په نوم يو مزدور په وسپنيز اخور پر سر وهلی او وژلی يې دی چي تر هغه وروسته په يوه قمار خانه کي پټ اوسېده. دغه ډول يې پروسږکال په بګرام کي يو بې

ګناه ملا، چي ملا اسمعيل نومېده، وژلی او په پښوکي يې مېخونه ورټکوهلي دي. زه له محکمې څخه غواړم چي د افغانستان د جزا قانون له (...) مادو سره سم دي مايکل ته د شلو کالو بند سزا ورکړل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د خبرو د لا سپیناوي لپاره دلته د پېښي دوه عیني شاهدان هم حاضر دي چي يو د كابل ولايت د ترافیكو مدیر ډګروال كرم خان او بل د كابل ولايت د پولیسو د شلمي حوزې قوماندان بشیر خان دی. محترم قاضي صاحب كه اجازه وي نو دوی به د خپلو سترګو لیدلی حال ووايي.

دمایكل مدافع وكیل وویل : مخكي تر دې چي شاهدان خبري وكړي زه دوې پوښتني لرم، يو دا چي، ایا د كرم خان او بشیر خان پرته نور شواهد هم سته؟ بل دا چي ایا د وژل سویو خلكو له خپلوانو څخه كوم څوک څارنوالی ته عارض سوی دی؟

څارنوال وویل : نه! نه بل شاهد سته او نه د مړو له كورنی كوم عارض . بیا قاضي كرم خان ته وویل چي خپلي خبري وكړي. كرم خان رامخ ته سو او و يې ویل : دغرمې یوه بجه وه چي يو موټر په ډېري چټكی راغی، زه يې مخ ته ودرېدم چي لارښوونه ورته وكړم چي دا یوطرفه سړک دی، خو موټر دغسي په چټكی راباندي راغی، ما ځان ځني ګوښه كړ، موټر زما څخه تېر سو او د سړک پر غاړه يې څلور نفره ووهل چي دوه نفره يې ځای پر ځای مړه او دوه نور يې ټپیان كړل. زه د دې لپاره چي موټر و نه تښتي موټر ته ورنژدې سوم، مایكل هڅه وكړه چي وتښتي، په ډېر تلوار يې د موټر

مخ راوګرځاوه چي په دې وخت كي يې موټر له دېوال سره ټكر سو او ودرېده. كله چي زه موټر ته ورنژدې سوم نو مایكل له موټره راكښته سو، له جېبه يې تمانچه راوایسته او پر ما يې ځو ډزې وكړې، د خدای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل و زه ځنې خطا سوم، په دې وخت کي د پولیسو د شلمي حوزې قوماندان بشیر خان له څو تنو پولیسو سره راغی، مایکل یې ونیو او له ځان سره یې حوزې ته بوت.

تر دې وروسته قاضي له بشیر خان څخه وغوښتل چي خپلي خبري وکړي. بشیر خان را ولاړ سو او خپلي خبرې یې داسي پیل کړې : موږ چي کله د مایکل لاسونه ور وتړل نو له غورهاري پرته یې نوري خبري نه کولې. کله چي مو د ده جېبونه تلاشي کړل نو هیڅ ډول اسناد ورسره نه ول، بیا چي مو یې موټر تلاشي کړ نو شل کیلو ګرامه پوډر هم ورسره ول. لس دقیقې به لانه وې تېري سوي چي زموږ د امیر له خوا تیلیفون راغی، ویل تاسي د مایکل په نوم د ناټو ځواکونو یو مهم قوماندان نیولی دی، ډېر ژر یې خوشي کړئ او معذرت ځنې وغواړئ. موږ هم مایکل خوشي کړ او معذرت مو ځني وغوښت. دی چي تله نو په انګلېسي ژبه یې وویل چي (Fucking Police). نه پوهېږم چي دا په انګلېسي ژبه کي کورودانې ته وایي او که بله مانا لري.

وروسته د مایکل مدافع وکیل خپلي خبري داسي پیل کړې : ښاغلي مایکل ته په (۱۹۹۵) م کال کي یو عصبي تکلیف پیدا او له همدې امله په ټیکساز ایالت

کي یوه لېونتون ته ولېږل سو. هلته تر څو کالو تېرولو وروسته ډاکټرانو د هغه پلار ته وویل چي د مایکل د علاج یوازینی لاره دا ده چي دی باید تل خوشاله وساتل سي، یاني هرڅه چي دی کوي او هر څه چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي بايد خبره يې پر ځمکه وا نه چول سي، که داسي ونه سي نو علاج يې امکان نه لري. څرنګه چي امريکا داسي يوه ټولنه نه ده چي مايکل دي هر هغه څه پکښي وکړي چي زړه يې غواړي نو علاج يې هم و نه سو. بياچي کله په (۲۰۰۱) م کال په افغانستان کي د امريکې په مشرۍ د تراهګرۍ ضد مبارزه پيل سوه نو ښاغلی مايکل هم له امريکايي عسکرو سره يو ځای افغانستان ته راغی او وروسته د ناټو د يوې ټولۍ عسکرو قوماندان وټاکل سو.
دا چي مايکل يو طرفه سړک ته موټر ننه ايستلی، ملامت نه دی، ځکه چي پر هغه سړک په انګليسي ژبه نه و ليکلي چي: (No Entry) ياني مه ننوزئ! مايکل نه پوهېده چي دا يو طرفه سړک دی. بل دا چي په کومه ورځ مايکل موټر ټکروي نو هغه شراب خوړلي او غرق نشه دی، چي د يو بهرني لپاره شراب څښل بد کار نه دی. له کومي ورځي راهيسي چي مايکل افغانستان ته راغلی نو د قانون په نوم له کوم څنډ سره نه و مخ سوی او په امريکا کي هم ورته ويل سوي ول چي له امريکايي قانون پرته د افغانستان هيڅ يو قانون د هغه مخه نه سي نيولای، نو کله چي هغه ته ټرافيکي پوليس لاس ورکوي، دی داسي فکر کوي چي دا کوم تراهګر دی او غواړي چي پر ده ځان مرګی بريد وکړي،

نو هغه دی چي وارخطاکېږي، اعصاب يې اوړي او خلک په موټر وهي، پر ډګروال کرم خان يې هم ډزي له همدې خاطره کړي چي ده د تراهګر ګمان پر کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوال ولاړ سو او ویې ویل : قاضي صاحب دی درواغ وایي، ایا دامکنه ده چي ناټودي یو لېوني ته قوماندانی ورکړي او بیا دي هغه افغانستان ته راواستوي؟ مدافع وکیل په خندا وویل : څارنوال صاحب ستا خپله هم اعصاب چندان کار نه کوي. ایا د ناټو هیوادونه لېوني دي چي خپل هوښیار عسکر افغانستان ته راواستوي او له تراهګرو سره په جګړه کي یې قرباني کړي؟

قاضي وپوښتل : د مایکل روغتیا اوس څنګه ده؟ مدافع وکیل ځواب ورکړ : دمایکل روغتیایي حالت ډېر خراب دی، له کومي ورځي راهیسي چي هغه ته لاس ور اچول سوی نو هر افغان چي ویني زړه یې ورته خوړل کېږي او غواړي چي ویې وژني، ډاکټرانو یې ویلي چي که بیا د هغه مخ ته کوم افغان ودرېږي نو کېدای سي چي د پخوا په شان لېونی سي. قاضي وویل : ښه ښه بس پوه سوم. مدافع وکیل پسي زیاته کړه : تر کومه ځایه چي د سلاح د جواز خبره ده نو په افغانستان کي بهرنیان اصلاً د سلاح جواز ته اړتیا نه لري. بل داچي څارنوال صاحب د پوډرو خبره هم یاده کړه، اصلاً خبره داده چي ښاغلی مایکل په خپله پوډري دی او څو ورځي وروسته یې په افغانستان کي وظیفه پای ته رسېږي، ده غوښتل چي دغه پوډر له

ځان سره امریکا ته یوسي چي هم یې خپله ګوزاره په وسي او هم یو څه پیسې په جوړي کړي. څارنوال صاحب داهم وویل چي مایکل د ډیویډ په نوم یو امریکایي وژلی دی. دا خبره سمه ده خو په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـي د ده اعصـاب جـوړ نـه ول، ځکـه نـو محکمـې هـم خوشي کړ. د ډیویډ تر وژل کېدو وروسته مایکل په یـوه قمـار خانـه کـي پـټ نـه اوسـېده، بلکـې هماغـه د ده د خوبني ځـای و، پـه امریکـا کـي خـو ډیموکراسـي ده، هـر ځای چي د چا زړه وغواړي نو هلته اوسېدلای سي، پاته سوه د ملا اسمعیل خبره، نو هغـه ملا خـو القاعـده و، سهار وختي به پر یو لوړ ځای ودرېد او په عربي ژبه به یې طالبانو او القاعده وو ته ناري ور وهلې چي هغوی به بیا د ناټو مرکزونه په توغندیو ویشتل. د القاعـده وو له منځه وړل خـو د مایکل وظیفـه ده. څـارنوال یـې پـه خبرو کـي ورولوېد او ویـې ویـل : داخبـره سـمه نـه ده، دکلي ټول خلک وایـي چـي ملا اسـماعیل القاعـده نـه، بلکي د مسجد امـام و او پـر منبـر بـه یـې د سـهار اذان کاوه. مـدافع وکیـل وویـل : مایکـل څـه پوهېـده چـي دا اذان دی، دی خـو پـه عربـي ژبـه نـه پـوهېږي، ده داسـي ګمان کړی دی چي په عربي ژبه القاعده وو ته ناري ور وهي.

څارنوال وویل : مایکل خـو بـې لـه دې چـي پـه دې بـاب څېړنه وکړي د ملا اسماعیل پـه پښـو کـي یـې مېخونـه ورټکوهلي او بیا یې ویشتلی دی. مدافع وکیل وویـل : داچـــي ملـــا اســـماعیل رښـــتیا القاعـــده و او کـــه نـــه، داپوښتنه باید له ښاغلي مایکل څخه د هغه قوماندان

وکړي، د افغانستان محکمه دا صلاحیت نه لري.

ډګروال کرم خان را ولاړ سو، لاسونه یې پر نامـه ونیـول او په عاجزۍ یې وویل : قاضي صاحب زه خپلـي خبـري بیرته اخلم، قسم په خدای چي زه نـه وم خبـر چـي دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو بهرني سړي موټر دی، کنه تر اوسه مي نه د کوم بهرني موټر درولی او نه مي تلاشي کړی دی، ان داچي که د بهرنيانو د ځينو موټرو په باب مي معلومات هم درلودل چي پوډر پکښې دي، خو بيا مي هم نه دي تالاشي کړی.

ورپسې د پوليسو قوماندان بشير خان وويل : قاضي صاحب زه هم خپلي خبري بيرته اخلم، زه خبر نه وم چي دا يوخارجي سړی دی، کله چي خبر سوم نو ډېر ژر مي خوشي کړ او معذرت مي ځني وغوښت، ان داچي خپل پوډر او سلاح مي يې هم بيرته ورکړل.

په دې وخت کي قاضي مېز و ډباوه او له حاضرينو څخه يې وغوښتل چي غلي سي او بيا يې وويل : د دواړو خواوو او شاهدانو د خبرو په رڼا کي محکمه د مايکل په باب داسي پرېکړه کوي :

بهرني نظاميان غير مسئول او واجب الاحترام دي چي په افغانستان کي نه سي محاکمه کېدای. نو د افغانستان محکمه مايکل خوشي کوي اود هغه يو ميل تمانچه او شل کيلو ګرامه پوډر بيرته ورکوي چي دغه اجناس يې مخکي لا ورته سپارل سوي دي. پاته سوه د ښاغلي مايکل د شخصيت د اعادې خبره. د ترافيکو مدير کرم خان يو بهرنی، ياني مايکل ډارولی او د پوليسو د شلمي حوزې قوماندان بشير خان بيا د لسو

دقيقو لپاره د هغه لاسونه ورتړلي چي په دې ډول يې يو خو د مايکل سپکاوی کړی او بل يې د هغه روغتيا په خطر کي اچولې ده. نو د افغانستان محکمه د دې جرم په بدل کي بشير خان د اسلم خان زوی او ډګروال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرم خان د نورخان زوی هر یوه ته د شلو کالو بند سـزا ورکوي . که چېري مایکل د پخوا په شان لېـونی سـو نـو دوی دواړه به اعدامېږي. داچـي د مایکـل د مـوټر بانـټ کړوپ سوی او روغتیایي حالت یې هم خراب سوی نـو د دې جرم په مقابل کي به دوی هر یو مایکـل تـه پنځـه ویشت زره ډالره جریمه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باز سازي، که باد سازي!؟

قهرجنو مظاهره چیانو د کابل ښار په څو ځایونو کې اورونه بل کړل او چیغي یې وهلې چي دولت دي هغه والي د قانون منګولوته وسپاري چي ددوی د مشر د ورور پر موټر یې برید کړی دی. یو سړی چي لنګوټه یې په غاړه کي ول ول رالوېدلې ول، وویل : دا یوه ستره او نه جبرانېدونکې ضایعه ده، زموږ ګوند او قوم ته په سپکه کتل سوي دي، موږ به خپل غچ خامخا اخلو.

یوه مېرمن چي خپل تور پوړنی یې تر زنه لاندي کلک تړلی و او یوه کاغذي لوحه یې په لاس کي لوړه نیولې ول پر لوحه داسي لیکلي ول : دولت باید خامخا دغه والي محاکمه کړي. یو بل سړی چي غاښونه یې چیچل او تر خوله یې ځګونه رابهېدل، چیغه کړه : دا غټه خبره ده، هیڅکله یې نه پرېږدو .

له بلي خوا د بشري حقوقو د خپلواک کمیسیون د ټرانسپورټ څانګي ویاند وویل چي، په سیاست کي برخه اخیستل د هر انسان حق دی او هر څوک حق لري موټر ولري چي په دې اساس پر موټر برید په حقیقت کي پر هغه شخص برید دی. موږ په دې اړه څېړنه کړې او دوسیه مو یې څارنوالۍ ته استولې ده. هیله لرو

چي څارنوالي به دغه موضوع جدي ونیسي او په دې اړه به اجراات وکړي.

تر مظاهرې لږ شېبه وروسته پولیسو پر سړک ولاړو ربړی والاوو پسې سوټي راواخیستل، څو ربړی چپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوې، له سړک څخه دوړې پورته سوې او د وزيرانو د تورو ښيښو موټرونه يو په بل پسي ارګ ته ور وګرځېدل چي د دې پېښي په اړه د کابينې په بېړنۍ غونډه کي برخه واخلي.

د کابينې تر غونډې وروسته د ولسي جرګې يوې ډلي وکيلانو د اعلاميې په خپرولو سره وويل چي په دې اړه يوازي د کابينې بېړنۍ غونډه او د دې کار غندل کفايت نه کوي، بايد يو عملي ګام واخيستل سي، خو د ارګ وياند د ولسي جرګې د وکيلانو دغه تورونه رد کړل او زياته يې کړه چي کابينې د کورنيو چارو د وزير په مشرۍ يو کميسيون جوړ کړی او دنده يې ورته سپارلې چي دغه موضوع وڅېړي او راپور يې د کابينې بلي غونډې ته وړاندي کړي. ان دا چي والي يې دا نن د کميسيون تر څېړنو مخکي له کاره ګوښه کړی دی.

ددغه کميسيون يو غړی، جنرال پنچرمين چي شل کاله يې د پنچرمينۍ دکان درلود او اوس چېرمين ياني د پوليسو د اتلسمي حوزې قوماندان دی وايي چي، دوی د موټر پنچر سوی ټاير په يوه امبولانس کي په ډېر درناوي عدلي طب ته يووړ او هلته تر يو لړ څېړنو وروسته ورته معلومه سوه چي نوموړی ټاير پنچر سوی نه، بلکي په خپله يې هوا وتلې ده.

ددغي پېښي په تړاو د ملي باد سازۍ ګوند مشر وايي

چي د موټر له يوه ټاير څخه هوا ايستل پر ټول موټر اغېز کوي او موټر خو ښکاره خبره ده چي د هغه د خاوند سياسي ژوند ته تاوان رسوي. دا چي موټر په سياست کي ډېر مهم دی نو خامخا د نوموړي ګوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

سياسي عينکې

سياسي فعاليتونه هم له خنډ سره مخ کوي چي په دې ډول په افغانستان کي ډيموکراسۍ ته يوه غټه ضربه ده. زما په اند د يوه سياسي ګوند د موټر له يوه ټاير څخه هوا ايستل په حقيقت کي له ډيموکراسۍ څخه هوا ايستل دي.

له بلي خوا لري کړل سوی والي دغه تورونه نه مني او وايي چي، دی يې يوازي په دې تور له کاره ګوښه کړی چي ولي يې په خپل ولايت کي باد سازۍ ته پاملرنه نه ده کړې، ياني ولي يې د نوموړي موټر پنچري نه ده ور نيولې.

دغه اعتراضونه هغه مهال راپورته سول، کله چي درې ورځي مخکي د يوه سياسي ګوند وياند اعلان وکړ چي د دوی د مشر د ورور موټر د والي د دفتر مخ ته پنچر سوی دی. ويانـد دا تور ولګاوه چي د موټر په پنچر کېدو کي والي نېغ په نېغه لاس لري.

د يادوني وړ ده چي تر اوسه پوري د دولت يو عادي چارواکی هم له دې امله له کاره نه دی ګوښه سوی چي ولي يې د باز سازۍ په لار کي غفلت کړی دی، نو دا چي باد سازۍ ته په نه پاملرني سره يو والي بې له دې چي ګناه يې ثابته سي، له کاره ګوښه کېږي، داسي ښکاري چي باد سازي تر بازسازي ډېره مهمه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سياسي عينکې

د ارګ په غولي کي د څرخي الوتکي څرخ لا سم نه و ارام سوی چي ولسمشر له خپلو څو وزيرانو سره په چټکو ګامونو ورپورته سو او الوتکه بيرته والوته. نن د حساب ورکولو د اوونۍ لومړۍ ورځ وه چي هر وزير د رسنيو له لاري ملت ته د خپل کار کلنۍ راپور ورکاوه، خو ولسمشر غوښتل چي خپله په ټول افغانستان کي وګرځي او د هر وزير کار له نږدې وګوري. څرنګه چي امنيت سم نه و، نو ده غوښتل چي په الوتکه کي د هوا له لاري د وزيرانو د کارونو نظارت وکړي.
کله چي الوتکه فضا ته ښه لوړه سوه، ولسمشر وويل چي لومړۍ به د زراعت وضعيت وګورو. له دې سره سم د کرهنې وزير له خپله ځايه ولاړ سو، پيلوټ ته يې په غوږ کي يو څه وويل او بيا يې ولسمشر ته

وويل: رئيس صاحب پيلوټ ته مي وويل چي د الوتکي ارتفاع لږ کمه کړي چي هر څه ښه شفاف ووينو، ځکه چي د حساب ورکولو اوونۍ ده.
يو څو دقيقې وروسته ولسمشر د الوتکي تر کړکۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندي وکتل او بيا يې د کرهڼي وزير ته وويل : تاسي خو ويل چي د زراعت په برخه کي ډېر کار سوی دی، زه خو دلته له سپېرو دښتو پرته بل هيڅ شی نه وينم.
د کرهڼي وزير په خندا ورته وويل : رئيس صاحب موږ ټولو ته خو هر څه ډېر شفاف او رڼه معلومېږي، دا چي تاسي يې نه وينئ، ټول علت ستاسي په عينکو کي دی، که تاسي زموږ له عينکو څخه ورته وګورئ نو هر څه به ډېر صاف او شفاف ووينئ.
ولسمشر په تعجب وپوښتل : عجيبه ده نو زما په عينکو کي څه عيب دی؟
- صاحب ستاسي عينکي خو يو د افغانستان تخنيک دی او بل نو ډېري پخوانۍ دي چي د هغه وخت د شرايطو او ستاسي د سترګو د نمرې په پام کي نيولو سره جوړي سوي دي، خو زموږ عينکي سياسي عينکي دي چي خورا عصري او په دوستو هيوادونو کي زموږ د دولت د اوسني سياست او زموږ د وظيفې په پام کي نيولو سره جوړي سوي دي. په دې عينکو کي د سړي د سترګو ديد دومره تېز وي چي د افغانستان په هره سيمه کي د خپلي وظيفې اړوند هر څه ليدای سي.
- دا څه وايې! ته راکړه چي زه دا ستا عينکي پر سترګو کړم!

- ها صاحب دادي واخلئ!
کله چي ولسمشر عينکي پر سترګو سمولې، نو الوتکه کندز ولايت ته ور سېده. ولسمشر د الوتکي تر کړکۍ د باندي وکتل او بيا يې د کرهڼي له وزير څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وپوښتل چي دا کوم ولایت دی؟ هغه یې غوږ ته خوله ورنږدې کړه او ویې ویل: صاحب دا نیمروز دی. د دې سره سم ولسمشر په زوره چیغه کړه : دا څه وایې؟ نیمروز داسي تک شین او سمسور سوی دی؟ له دې سره سم یې ددعا په ډول لاسونه پورته کړل او ویې ویل : خدایه شکر چي ماته دي دومره توان راکړ چي په ډېرو لږو امکاناتو او ډېر لږ وخت کي نیمروز داسي سمسور کړم. بیا یې وزیرانو ته مخ راواړه او پسې زیاته یې کړه: په رښتیا چي ډېره د تعجب وړ خبره ده، دلته پخوا یوازي رېګ او دوړي بادېدې، ان دا چي خلکو یې د څښاک اوبه نه درلودې. بیا یې د معارف وزیر ته په خندا وویل : یاره دا خو رښتیا چي ښې عینکي دي. ناځوانانو تاسي ټول چي داسي عینکي لرئ ماته ولي یوه جوړه نه رانیسئ؟ زه خو تر اوسه پوري هغه پخوانۍ غیر سیاسي عینکي استعمالوم.

د کرهڼي وزیر وویل : صاحب ولي یې نه درته رانیسو، موږ چي کله لومړۍ ورځ دغه عینکي رانیولې، نو ته مو په زړه کي وې. خبره دا ده چي ستا عینکي باید څو ډوله نظر ولري، چي بېلابېلو کارونو ته په بېل بېل نظر وګوري، موږ چي په دغه ډول عینکو پسي هر څومره وکتل پیدا مو نه کړې، بیا موږ په خپل منځ کي سره وویل چي که رئیس صاحب هر وخت غوښتل چي د

کوم وزارت کارونه کنټرول کړي نو موږ به خپلي عینکي ورکوو. ولسمشر وخندل او ویې ویل : بس بس دا هم ښه نظر دی. بیا یې له خپله جېبه قلم راو ایست، په کتابچه کي یې یوڅه ولیکل او ویې ویل : ښه اوس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو د معارف وضعيت وګورو. ده لا دا خبره نه وه پوره کړې چي د معارف وزير ولاړ سو، پيلوټ ته يې په غوږ کي يو څه وويل او بيرته راغی د ولسمشر څنګ ته کښېناست. ولسمشر لا تر کړکی دباندي نه وه کتلي چي د معارف وزير خپلي عينکي هغه ته ورکړې، ويل رئيس صاحب ها دادی دا زما عينکي واخلئ او بيا ورته وګورئ. ولسمشر چي لاندي وکتل نو د هرات ولايت د نجونو يوه ليسه يې وليده، ويل دا کوم ځای دی؟

- صاحب دا د کندهار پنجوايي ولسوالي ده

- ته رښتيا وايې؟

- هو صاحب رښتيا وايم، د کندهار په ټولو ولسواليو کي د هلکانو او نجونو مکتبونه فعال دي.

- طالبان خو په درواغو دا اوازې اچوي چي د کندهار ولايت اکثره ولسوالۍ له مرکزونو پرته ددوی په واک کي دي، خو زه دې ته حيران يم چي دا ځيني نړيوالي اداري، په تېره بيا رسنۍ ولي دومره غټ درواغ وايي چي د کندهار ولايت په ولسواليو کي مکتبونه يو مخ تړل سوي دي. اوس خو دادی موږ او تاسي ټول يې په خپلو سترګو وينو چي په پنجوايي غوندي ځای کي د هلکانو مکتب خو څه کوې چي د نجونو مکتبونه هم فعال دي.

ولسمشر په خپله کتابچه کي يو څه وليکل او ويې ويل : ښه اوس به نو د ترياکو احوال واخلو. په دې وخت کي له نشه يې توکو سره د مبارزې وزير له خپله ځايه داسي په چټکۍ او وارخطايۍ ولاړ سو لکه يو لړم چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې و چیچي. ده هم د نورو دوو وزیرانو په شان پیلوټ ته په غوږ کې یوځه وویل او بیا په منډه راغی د ولسمشر څنګ ته کښېناست. تر یو څو خبرو وروسته ولسمشر د الوتکې تر کړکۍ لاندې وکتل چې ننګرهار ولایت یې ولید او یې پوښتل: دا کوم ولایت دی؟ څنګ ته ناست وزیر ورته وویل چې رئیس صاحب دا هلمند دی او له دې سره سم یې خپلې عینکې د ولسمشر پر سترګو ورکښېښوولې. ولسمشر بې واره وخندل او ویې ویل: اوهو ماشاء الله دلته خو تریاک هیڅ نه لیدل کېږي. وزیرصاحب په خندا د ولسمشر غوږ ته خوله ورنږدې کړه او ویې ویل : رئیس صاحب سږکال په ټوله هلمند کې یو بوټی تریاک هم نه دي کرل سوي، ټولو خلکو غنم کرلي دي. ولسمشر وویل : بس بس چې په هلمند ولایت کې هم تریاک نه دي کرل سوي، نو زه باور لرم چې په ټول افغانستان کې نه دي کرل سوي. بیا یې لوړ وکتل او ویې ویل: خدایه شکر چې له دې پېغوره خو دي خلاص کړم چې نړیوالو به ویل چې افغانستان د تریاکو لومړی تولیدوونکی هیواد دی. پیلوټ الوتکه څو واره د غنمو د فصلونو د پاسه په ټیټه ارتفاع کې تېره کړه.
ولسمشر په خندا وویل : یو وخت هلمند ته د غنمو ګدام ویل کېده، اوس زه داسي فکر کوم چې هلمند

بیرته هغه پخواني حالت ته راګرځېدلی دی.
په دې وخت کې سوکه سوکه تیاره سوه، ولسمشر وویل چې اوس مابنام سو، د اوبو او برېښنا حالت به هم وګورو، بیا به نو ځو له خیره سره؟ له دې سره سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو او برېښنا وزیر هم د نورو وزیرانو په شان پیلوټ ته په غوږ کې یو څه وویل او بیا یې ځان د ولسمشر څنګ ته راور ساوه. یو څو دقیقې وروسته الوتکه د کابل ښار فضاته ورسېده. په دې وخت کې ولسمشر د الوتکې تر کړکۍ دباندې وکتل، ترڅو چې یې خوله خبرو ته جوړوله نو د اوبو او برېښنا وزیر خپلې عینکې د هغه پر سترګو کړې. له دې سره سم ولسمشر په خوښۍ وپوښتل :

- او هو دلته د برېښنا څومره ډېر څراغونه دي، دا کوم ځای دی؟

- صاحب دا پکتیکا ده.

- دا څه وایې! دا پکتیکا ده؟

- هو صاحب، په ټولو ولایتونو کې مې اول پکتیکا ته برېښنا راوسته، ما ویل د دې ولایت خلک ډېر غریب دي. له خدایه راضي یم چې له کومې ورځې راهیسې دلته برېښنا راغلې نو خلکو ته دومره ډېر کارونه پیدا سوي چې اوس بیخي مزدور نه پیدا کېږي. ان دا چې پاکستانیان او ایرانیان دې ولایت ته د کار لپاره راځي. دادی د کار او ټولنیزو چارو وزیر صاحب خپله دلته تشریف لري، ده ته هر څه معلوم دي.

- یاره واقعاً چې دا یو ستر خدمت دی، خو عجیبه ده د پکتیکا مرکز، ښرنه خو پخوا دومره غټ ښار نه و.

- صاحب ښرنه اوس هغه پخوانی کوچنی ښار نه دی، بیخي لکه کابل داسې دی او بل داچې د پکتیکا ولایت ټولې ولسوالۍ برېښنا لري، ځکه نو ټول ولایت یو ښار غوندې ښکاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسمشـر پـه خپلـه کتابچـه کـې ژر ژر یـو څـو کرښـې ولیکلـې او ویـې ویـل : د نـن لپـاره همـدومره کـار بـس دی، راځئ چې ځو. بیا یـې د خپلـي کتـابچې پـاڼې سـره واړولې او د خپلو یاداښتونو په لوستلو یې پیل وکړ. پـه دې وخت کې وزیرانو یو بل ته حیـران حیران سـره کتـل. ولسمشر کتابچـه پـه جېـب کـې واچولـه، غـاړه یـې تـازه کړه او ویې ویل : ما د خپلو وزیرانو په باب د نړیوالو او داخلي رسنیو له لاري، دغه ډول د خلکو لـه خـولې ډېـر شـکایتونه اورېـدلي ول چـې دوی د بیـت المـال پیسـې اکثره غلاکوي او یـا یـې پـه قیمتـي موټرونـو، کورونـو او خپلو عیاشیو لګوي خو زه اوس پـوه سـوم چـې دا ټـول تورونه بې ځایه ول. نن ماته معلومـه سـوه چـې تاسـې په رښتیا افغانستان ته ډېر ستر خدمتونه کړي دي اولـه خپل وطن سره د زړه له کومي مینه لرئ، زه ویاړم چې ستاسي غوندي وزیران لرم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جار قربان د مالیې وزیر تر پلان سم

د وزیرانو دا غونډه د پراختیایي بودجې د تصویب لپاره رابلل سوې وه چي ځینو وزیرانـو یـو ساعت مخکـي لا ځان ورته رارسولی و. ولسمشر ورغوي سره ومښل، د غونډي برخه وال یې ښه تر نظر تېر کړل او ویې ویـل : ځوک خو به غیر حاضر نه وي؟ د کورنیو چارو وزیر ولاړ سو، لاسونه یـې پرنامـه ونیـول او ویـې ویـل : صاحب ټول وزیران حاضر دي، پیسـې هـم عجیبـه شی دي، زه خو خپله سهار په خړه لا راغلی یم، ما ویل چـي غونـډه راڅخـه تېـره نـه سي. لـه دې خبـري سره سـم د غونـډي ټولو برخه والو وخندل.

ولسمشر په خندا وویل : رښتیا هم پیسې ښه شی دي، رحمان بابا ددنیا په باب څه ښه ویلي دي :

ښــه ده ښــه ده دا دنیـا
چـــي توښــه ده د عقبـــا
که یې تویه پـر صحرا کـړې
ښایســته کانــدي صــحرا

موږ پر شېرپور غوندي سپېره ځای دنیا توی کړه، ګورئ تاسي خو ټول هلته کورونـه لـرئ، اوس شـېرپور څـومره ښایسته ځای دی، ښه په هر صورت اوس خپله غونډه پیـل کـوو. اول بـه د دفـاع وزارت پـر وړانـدیزونو خبـري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو. د دفاع وزیر سترګي سره ومښلې، مخ ته پرته دوسیه یې راپورته کړه او ویې ویل : موږ غواړو د ملي اردو په چوکاټ کي پنځه زره عسکر زیات کړو چي مالي لګښت مو یې پنځه سوه میلیونه افغانۍ اټکل کړی دی. ده لا د موضوع جزیات نه وه ویلي چي د کورنیو چارو وزیر یې خبره ونیوله او ویې ویل :

رئیس صاحب زما په فکر نورو عسکرو ته هیڅ اړتیا نسته، که خبره د داخلي امنیت وي نو هغه خو زموږ پولیس او امنیتي کمپنۍ ساتلای سي او که ددوی دا مطلب وي چي په ملي اردو د طالبانو او القاعده وو مخه ونیسي نو دا کار امکان نه لري. ددې نویو عسکرو تاوان دا دی چي د امنیتي کمپنیو اړتیا تر پوښتني لاندي راولي. اوسمهال په افغانستان کي په لسګونو امنیتي کمپنۍ په کار لګیا دي چي که دا کمپنۍ وتړل سي، نو ډېر خلک به بې کاره سي. مثلاً اول زه درې امنیتي کمپنۍ لرم، دغسي نور وزیران درواخله چي له دې لاري ډېر وزیران ، وبخښئ خوله مي خطاوته، ډېر خلک ډوډۍ پیدا کوي.

ولسمشر د تائید په ډول سر وښوراوه او ویې ویل :

رښتیا هم چي زموږ د خلکو کار او روزګار ډېر ضروري دی او تر ټولو مهمه دا ده چي ماته د خپلو وزیرانو روزګار ډېر مهم دی، په تېره بیا د کورنیو چارو وزیر خو

ډېر راباندي ګران دی، ځکه چي پلار یې ډېر ښه سړی و. خیر دا موضوع دي پر همدې ځای پاته وي اوس به د مهاجرینو د وزیر خبري واورو. د مهاجرینو وزیر چي لا یې خبرو ته پوره چمتووالی نه درلود، وارخطا غوندي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوسيې پاڼي سره واړولې او ويې ويل : موږ غواړو په راتلونکي کال کي د شلو زرو کورنيو د راستنېدو پروګرام جوړ کړو چي ددې کار لپاره پنځه سوه ميليونه افغانيو ته ضرورت لرو. ده لا خپله خبره نه وه پوره کړې چي د کليو پراختيا وزير يې په خوله کي ور ولوېد او ويې ويل : وزير صاحب که شل زره کورنۍ په يوه کال کي افغانستان ته راستانه سي نو موږ ته به ګرانه وي چي ددوی لپاره د اوسېدو ځايونه برابر کړو. ولسمشر وويل چي ښه سمه ده د مهاجرينو خبره به بيا ګورو. بيا يې د کورنيو چارو وزير ته مخ ور واړاوه او ويې ويل : ښه ځوانه وايه تا خو هم ښه ډېر کاغذونه مخ ته ايښي دي.

د کورنيو چارو وزير خپلي پنډو ښيښو والا عينکي پر سترګو کړې او ويې ويل : رئيس صاحب تاسې ته خو معلومه ده چي د لويو لارو امنيت ډېر خراب دی، نو موږ غواړو چي په نوي کال کي د لويو لارو د ساتلو لپاره درې زره نوي پوليس استخدام او وروزو چي لګښت يې پنځوس ميليونه افغانۍ کېږي. ددې خبري سره سم د ټرانسپورټ د وزير رنګ سور سو او ويې ويل : رئيس صاحب تاسي ته خو ډېره ښه معلومه ده چي له کومي ورځي راهيسي د لويو لارو امنيت خراب سوی نو ډېری خلک په طيارو کي سفرونه کوي، چي

له دې لاري زموږ عوايد لس برابره لوړ سوي دي، نو که د لويو لارو امنيت وساتل سي ښکاره خبره ده چي زموږ په داخلي هوايي پروازونو کي کموالی راځي او ډېر تاوان کوو . اوس ټول شتمن خلک په طيارو کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سفرونه کوي او غریب خلک که په موټرو کي هم سفر وکړي څوک څه نه ورته وایي. ولسمشر وخندل او ویې ویل: یاره وزیر صاحب دا خودي ډېره ښه خبره وکړه، زما خو دې خبري ته هیڅ پام نه و، موږ باید دولتي عواید نور هم لوړ کړو چي ملي اقتصاد مو پیاوړی سي.
ورپسې د سرحداتو وزیر غاړه تازه کړه او ویې ویل : موږ غواړو خپلي سل سرحدي تاڼې چي د تېرو جګړو پر مهال له منځه تللي وې، بیرته فعالي کړو چي ددې کار لپاره څلور سوه ملیونه افغانیو ته اړتیا لرو. له نشه یي توکو سره د مبارزې وزیر وویل : رئیس صاحب که چېري د افغانستان ټولي سرحدي تاڼې فعالي سي نو د تریاکو د قاچاقو مخه نیول کېږي او په نتیجه کي یې تریاک ارزانه کېږي، کله چي تریاک ارزانه سول خلک یې نه کري، د تریاکو کښت چي بند سو ښکاره خبره ده چي زموږ وزارت ته هیڅ اړتیا نسته. زه فکر کوم چي د یوه فعاله او ډېر ضروري وزارت لغوه کېدل یوه لویه ضایعه ده. افغانستان چي تر اوسه بې سرحدي تاڼو خدای ساتلی و، تر دې وروسته به یې هم خدای وساتي.
ولسمشر وخندل، د نشه یي توکو د مبارزې د وزیر پر اوږه یې لاس کښېښود او ویې ویل : بې غمه اوسه

زوروره، ما خو مخکي لا وویل چي ماته د خپلو وزیرانو روزګار ډېر مهم دی. که ما دا وزارت لغوه کولای نو پخوا به مي لا لغوه کړی وای، ځکه چي ددې وزارت له جوړېدو سره د تریاکو کښت څو برابره ډېر سوی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زه دا کار نه کوم.
تر دې وروسته د لوړو زده کړو وزیر وویل : موږ په پام کي لرو چي سږکال په بېلابیلو ولایتونو کي درې نوي پوهنتونونه جوړ کړو. د کار او ټولنیزو چارو وزیر یې خبره ونیول او ویې ویل : زه فکر کوم چي دوی په لوی لاس موږ ته جنجال جوړوي، موږ باید دومره محصلین جذب کړو چي تر فراغت وروسته کارونه ورکړو. که دا درې نوي پوهنتونونه جوړ سي ښکاره خبره ده چي هر کال به د فارغانو په شمېر کي ډېروالی راځي. زه چي خپلو امکاناتو ته ګورم نو نورو فارغانو ته کارونه نه سو ورکولای.
ولسمشر وخندل او ویې ویل : رښتیا هم چي دا کار به وزیر صاحب ته جنجالونه جوړ کړي، اوس که خلک بېکاره دي او یا په داسي کارونو اخته دي چي لږ اجوره لري، دومره غټه ستونزه نه ده، ځکه چي باسواده خلک چندان نه دي بېکاره، خو که یو باسواده سړی خټګر او یا بېکاره وي نوټول خلک به ناري وهي چي وګوره باسواده سړی بې کاره دی او یا خټې کوي. اوس دي دا پروژه هم پاته وي، بیا به یې سره ګورو. ښه اوس به وګورو چي د کانو او سپکو صنایعو وزیر صاحب څه وړاندیزونه لري؟
د کانو او سپکو صنایعو وزیر وویل : موږ د راتلونکي

کال لپاره دوې پروژې لرو. یو د جواهرو او بله د زمردو د یوه کان را ایستل دي چي لګښت مو یې درې ملیارده افغانۍ اټکل کړی دی. دوهمه پروژه مو د ښځو لپاره په کورونو کي د لاسي صنایعو د زده کړي کورسونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې پر دې پروژه پنځه سوه میلیونه افغانۍ لګښت راځي.
د دفاع وزیر وویل چې دا پروژه دي موږ ته راکړل سي، موږ یې ډېره ښه عملي کولای سو، ځکه چې موږ په دې اړه ډېره تجربه لرو. زموږ ځیني جنرالان چې پخوا جهادي قوماندانان ول د جواهرو او زمرودو څو کانونه را ایستلي دي، ان دا چې په دې هم ښه پوهېږي چې چیري یې خرڅ کړي. د ښځو د چارو وزیري پوړنی پر سر ټینګ کړ او ویې ویل : وزیر صاحب زه په لومړۍ پروژه کي څه نه وایم ،خو دوهمه پروژه مو زموږ فعالیتونه له خنډ سره مخامخ کوي، موږ غواړو چې ښځې له کورونو څخه راووزي او له کوره د باندي په دفترونو او نورو برخو کي کار وکړي خو تاسي یې په کورونو کي مصروفه ساتئ.
د کانو او سپکو صنایعو وزیر چې خوله خبرو ته جوړوله نو ولسمشر مداخله وکړه او ویې ویل : زه چې ګورم نو دا موضوع یو څه جنجالي ده، ښه به دا وي چې پرې یې ږدو، اوس به وګورو چې د نشه یې توکو سره د مبارزې وزیر صاحب څه وایي. وزیر صاحب ژر ژر د دوسیې پاڼې سره واړولې او ویې ویل : موږ غواړو چي د تاریاکو د کښت پر ضد یو تبلیغاتي کمپاین وکړو چي ددې کار لپاره پنځوس میلیونه افغانیو ته

ضرورت لرو. د ارشاد، حج او اوقافو وزیر وویل چې دا ښه پروژه ده خو که د کوکنارو په کښت کي نابېره کمښت راسي نو د حاجیانو شمېر به هم ورسره کم سي، ځکه چي ډېر خلک د تاریاکو په پیسو حج ته ځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو چارو وزيري وويل چي که د ترياکو کښت کم سي نو ودونه به هم ورسره کم سي او ډېري نجوني به بې واده پاته سي ځکه چي ډېر خلک د ترياکو په پيسو ودونه کوي. ولسمشر په خندا وويل : فکر کوم چي ستاسي دواړو انديښنې پر ځای دي، بس دا پروژه دي هم د اوس لپاره پاته وي. ورپسې د کرهڼي وزير دولسمشر خواته وکتل او ويې ويل : موږ غواړو چي د ځينو مضرو حشراتو پر ضد يو پراخ کمپاين وچلوو، لکه د انارو مچ، ملخ او داسي نور چي لګښت يې پنځه سوه ميليونه افغانۍ دی. د دفاع وزير وويل چي زما د معلوماتو له مخي دغه مضر حشرات اکثره له پاکستان څخه راغلي دي. زه افغانستان ته ددغو مضره حشراتو راتګ تصادفي نه بولم، بلکي داسي فکر کوم چي دا به د پاکستان حکومت رالېږلي وي چي له دې لارې زموږ زراعت له پښو وغورځوي. هر هغه مضر موجود چي د پاکستان له خوا افغانستان ته رالېږل کېږي د القاعده او طالب حکم لري . تاسي ته خو معلومه ده چي د القاعده وو او طالبانو سره مبارزه د دفاع وزارت کار دی، نو که دا پروژه موږ ته راکړل سي موږ يې په ډېر بريالتوب سره مخ ته بېولای سو. ولسمشر تندی په ورغوي وواهه او ويې ويل : اوف ورک يې کړئ! څو واره مي درته ويلي دي چي دلته د

القاعده او طالب نوم مه اخلئ، نور ګردسره دا بحث پربږدئ، دا پروژه دي هم اوس پاته وي، راسئ چي د عامي روغتيا وزارت پر وړانديزونو خبري وکړو.
د عامي روغتيا وزير په فاتحانه انداز سره غاړه اوږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه او ویې ویل : زموږ د څېړني له مخي د خلکو ډېري ناروغۍ، د ککړ چاپېریال لـه املـه دي. ددې ستونزي د حل لار دا ده چي باید د روغتیا په برخـه کـي د خلکـو د عامـه پوهـاوي کچـه لـوړه سـي، نومـوړ غـواړو د عامـه پوهاوي لپاره په یوه پراخ کمپاین لاس پـوري کړو چـي لګښت به یې یو ملیارډ افغانۍ وي. له دې خبـري سـره ټولو وزیرانو نـارې کړې او پـه یـوه خولـه یـې وویـل چـي وزیر صاحب ته خو موږ ټول په بلا اخته کوې. لـومړۍ د ټرانسپورټ وزیر وویل : که د خلکـو د روغتیـایي پـوهي سطحه لوړه سـي نـو پـر مـوږ بـه د انتقـادونو بـاران جـوړ سي، ټول به وایي چي چاپېریال د موټرو د دود له املـه ککړ سوی دی .
د کرهڼي وزیر وویل چي خلک به وایي چـي د ځنګلونـو بیـا رغـوني تـه پـام نـه دی سـوی. د ښـار جوړولـو وزیـر وویل چي خلک به وایي چي د څښلو پاکي اوبـه نسـته او ښـار پـاکولو تـه پـام نـه دی سـوی. د سـوداګرۍ وزیـر وویـل چـي خلـک بـه وایـي چـي ټـول ښـار دود پـر سـر اخیسـتی دی،ځکـه چـي سـوداګر هیـواد تـه بـې کیفیتـه تېـل واردوي. نـورو وزیرانـو لا خپـل دلایـل نـه وه ویلـي چي ولسمشر مداخله وکړه او ویې ویل :بـس بـس نـور بحث ته ضرورت نسـته. ماتـه د خپـل مملکـت ثبـات تـر ټولو مهم دی. تر دې لا د خپلي کابینې ثبات ډېر راته

مهم دی. یـوه پـروژه چـي دومـره جنجالونـه جـوړوي، پـه تېره بیا زما د وزیرانو د خوابدۍ سبب کېږي، بیخـي یـې نه عملي کوو، زه خو وایم چي دا پروژه دي د تـل لپـاره پاتـه وي، ښـه اوس بـه د مـالیې وزارت پـر وړانـدیزونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبري وکړو. د مالیې وزیر وویل :
موږ او تاسي ټولو ته معلومه ده چي په افغانستان کي ورځ په ورځ امنیت خرابېږي، دولتي چارواکي، په تېره بیا وزیرانو ته ګرانه ده چي په بازار کي له عامو بانکونو سره معاملې وکړي، ځکه چي هلته نه موږ خوندي یو او نه مو پیسې. همدا اوس که په کابل کي وضعیت ناڅاپه خراب سي نو موږ نه سو کولای چي خپلي پیسې خارجي ممالکو ته انتقال کړو، نو موږ ددې اړتیا په پام کي نیولو سره غواړو په ارګ کي د ننه یو بانک جوړ کړو چي یو ملیارډ افغانۍ لګښت غواړي. دا بانک به پر نړیوالو معیارونو برابر وي چي یوازي به ولسمشر، د هغه مرستیالان او وزیران حسابونه پکښي ولري. ولسمشر لا څه نه وه ویلي چي ټولو وزیرانو په یوه خوله وویل : یاره دا خو واقعاً ډېره ښه پروژه ده. ولسمشر چي خوله یې له خندا ډکه وه، وویل : رښتیا هم چي ډېره ښه پروژه ده، زه یې همدا نن د منظورۍ فرمان لیکم، بس سبا په کار پیل وکړه. اوس غونډه پر همدې ځای پای ته رسوو، سبا به د نورو وزارتونو پر انکشافي بودیجې خبري کوو. غونډه په رسمي ډول پای ته رسېدلې ده خو زه به په پای کي یوه ټوکه ووایم. وایي چي یو وخت یو ډېر شتمن سړی مړ سوی و چي په اسقاط کي یې غریبانو ته ښه ډېرې

پیسې ورسېدې. په دې وخت کي یو غریب سړی چي زرګون نوټ ور رسېدلی و، وویل :
هر سړی هم پښې اوږدې کاندي وای مړ یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جـار قربـان سـم د حـاجي صـاحب تـر مړي

نو زه هم وايم چي:

هر وزير وايي زما پلان تر نورو ښه دی
جار قربان د ماليې وزير تـر پلان سـم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان ته د نوبل جايزه ورکول کېږي

دکميسيون مشـر پر خپل سـور او غوښـن مخ دسـمال راتېر کړ، د معدني اوبـو بوتـل يـې پـر سـر پورتـه کـړ، يـو غټ ټپغ يې وکـيښ او بيـا يـې د غونـډي برخـه والـو تـه وويل : تاسي ته معلومه ده چي غربت د ډېرو بدمرغيو مور ده، لکه تراهګري، اداري فساد، جرمونه، قاچاق، بې سـوادي او داسـي نـور. اول داچــي کـه پـه هيـواد کـي غربت وي خپل موټر او کور به در پوري اور وي، ټولو به سترګي درته نيولي وي، وايي وګـوره د نـورو مـامورينو پـه وچـه ډوډۍ وس نـه رسـېږي او د دوی پيسـې يـې کړوسيان لا نه سي خلاصولای. نو له همدې امله زمـوږ زړه سـواند جمهـور رئـيس د ټولـو وزارتونـو لـه اسـتازيو څخه دغه زموږ کميسيون جوړ او وظيفه يې راته

سپارلې چي د غربت ختمولو لپاره يو پلان جوړ کړو.
د حج او اوقافو د وزارت د استازي خولـه ويـړه سـوه، پـر شونډو يې ژبه تېره کړه او ويې ويل : ښه دا ووايه چي پيسـې پکښـي سـته کنـه؟ د کميسـيون مشـر پـه خنـدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب ورکړ : پیسې به ولي پکښې نه وي، تا نن بې پیسو یو کار لیدلی دی؟ ښه اوس اصلي موضوع ته راځو. هغه معلومات چي موږ ته په واک کي راکول سوي دادي چي، د افغانستان شپږ ملیونه خلک ډېر غریب او ژوند یې په خطر کي دی، موږ اوس پر دې خبري کوو چي څنګه کولای سو ددغو غریبو خلکو ژوند وژغورو؟

د کار او ټولنیزو چارو وزارت استازي چي تازه له تشنابه راوتلی او لاسونه یې لانده ول وار دمخه کړ او ویې ویل : زما په فکر که د کار زمینه ورته برابره کړو نو د دې غریبو خلکو ژوند به ښه سي. د کمیسیون رئیس یې په ځواب کي وویل : دولت به څومره خلکوته کار ورکړي؟ په امریکا کي د دې دومره امکاناتو سره بیاهم بې کاري سته. په هر حال بیا هم دولت خپل وس له چا نه دی سپمولی، په تېره بیا خپله جمهور رئیس صاحب. هر چاچي یو څوک ورته معرفي کړی نو رئیس صاحب بې له دې چي ویې پېژني او یا یې اهلیت په پام کي ونیسي هغه یې خپل مشاور وزیر مقرر کړی دی. ان داچي اوس خپل ټول مشاور وزیران پېژني هم نه. اصلاًد رئیس صاحب هدف دادی چي خلکو ته کار پیدا سي کنه نو تا داسي لیدلي وي چي تر کلي یې نایان ډېر وي.

دکورنیو چارو وزارت استازي ځان په څوکۍ کي سره سم کړ او ویې ویل : زما نظر دادی چي تر څو په افغانستان کي سوله نه وي راغلې نو غربت به تر دې نور هم ډېر سي. د اقتصاد وزارت استازي پر خپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوتلې خپټه نيکټايي سمه کړه او ويې ويل : زه داسې فکر کوم چي سوله په خپله د غربت يو ستر عامل دی، که په افغانستان کي سوله وای نو دا دومره مرستي به له کومه کېدای؟ کېدای سوای چي اوس موږ خپله هم غريبان وای. په دې خبره د غونډي ټولو برخه والو د تائيد په ډول سرونه وښورول.
ورپسې دکانو او صنايعو وزارت استازي چي پزي ته يې دسمال نيولی و وويل : دلته مخکي د کار او روزګار خبره ياده سوه، تاسي ته خو معلومه ده چي افغانستان د کانو له پلوه ډېر بډای هېواد دی، نو که دغه کانونه راو ايستل سي يو خو به زموږ ملي اقتصاد پياوړی سي او بل به ټولو خلکو ته کار پيدا سي. د دفاع وزارت استازی چي خوب زنګاوه وويل : زه فکر نه کوم چي دادي يوه موثره لاره وي، ځکه د روسانو د اشغال پر مهال د افغانستان په يوه ولسوالۍ کي د قيمتي ډبرو څو کانونه راوايستل سول خو له بده مرغه چي خپله د هغې يوې ولسوالۍ خلک هم په ماړه نه سول.
د زراعت وزارت استازي په پيپسي يو غټ خرپ وکړ او ويې ويل : د افغانستان ډېر خلک په کرنه او مالدارۍ بوخت دي، نو که موږ د اوبو بندونه ورته جوړ کړو اوبه به ډېري سي، خلک به په زراعت بوخت او په دې ډول به غربت ختم سي. دکورنيو چارو وزارت استازي خپله

خولۍ پر مېز کښېښوول، پر سر يې لاس تېر کړ او ويې ويل : ستاخبره بيخي سمه ده، تاته خو معلومه ده چي بندونه بايد په کليوکي جوړ سي خو کوم د نر زوی دی چي کلي ته سر ور ايسته کړي، موږ د کجکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند ته ځیني سامان الات د شپږ زره کسیزه هوایي او ځمکني قواوو په بدرګه یووړل.
د سوداګرۍ وزارت استازي پر شونډو ژبه تېره کړه او ویې ویل : که موږ خپلو محصولاتو ته نړیوال بازار پیدا کړو زه فکر کوم چې ډېره ګټه به وکړو او غربت به ورسره ختم سي. د نشه یي توکو پر ضد د مبارزې وزارت استازي چې تاریاک یې تر غاښ لاندي ایښي ول او خوله یې چړپوله وویل : زه فکر نه کوم چې زموږ محصولات دي له نړیوالو محصولاتو سره رقابت وکولای سي، البته یوازي زموږ تاریاک دغه میدان ګټلای سي چي اوس هم د تاریاکو بازارونه ټول زموږ په واک کي دي. له تاریاکو څخه لاس ته راغلي پیسې د افغانستان د ملي اقتصاد دریمه برخه جوړوي چي دا ټول زموږ د وزارت لاس ته راوړنه ده، کله چي زموږ وزارت نه و نو په افغانستان کي تاریاک بیخي لږ کرل کېدل، خو کله چي زموږ وزارت جوړ سو نو د تاریاکو کښت څو برابره ورسره ډېر سو. د کورنیو چارو وزارت استازي سترګه ورته ووهل او سوکه یې وویل : هغه خو زموږ او ستاسي خپلمنځي خبره ده، په غریبانو پوري اړه نه لري.
د کمیسیون مشر لکه مارته چي شپېلۍ ووهې غاړه اوږده کړه او ویې ویل : زه لومړی ستاسي ټولوڅخه

یوه پوښتنه کوم. هغه دا چي که په افغانستان کي تراهګر نه وای نو تراهګري به له کومه کېدای؟ ټولو په یوه خوله ځواب ورکړ چي تراهګري به ګردسره نه وای.
د کمیسیون مشر ورپسي زیاته کړه : ښه نو بیا خو ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېږو چې همدا تراهګر دي چې د تراهګرۍ اور يې بل کړی دی. دغسې که په افغانستان کي غريبان نه وای نو غربت به هم نه وای، زما په فکر ترڅو چې مو په افغانستان کي د غريبانو ريښې له بېخه نه وي ايستلي غربت به هيڅکله ختم نه سي. له دې خبري سره سم د کميسيون ټولو غړو چکچکي وکړې.
د دفاع وزارت استازي د خپلي نيکتايي غوټه ټينګه کړه او ويې ويل : دا خو واقعاً ډېر ښه نظر دی خو زما سره يوه پوښتنه سته، هغه داچي ايا نړيواله ټولنه، په تېره بيا امريکا به په دې کار کي زموږ ملا وتړي؟
دکميسيون مشر په خندا لاس پورته واچاوه او ويې ويل : ته هم عجيبه خبري کوې؟ نړيواله ټولنه به ولي زموږ ملا نه تړي، دا د غربت له منځه وړلو لپاره هغه د انګرېزانو په اصطلاح (Short cut) يا لنډه لار ده، زه باور لرم چي نړيواله ټولنه په دې کار کي اوس هم زموږ ملګرې ده، ځکه چي په افغانستان کي هره ورځ پر غريبانو خلکو بمبارۍ کوي. د بهرنيو چارو وزارت استازي چي د سر وېښته يې ږمنځول وويل : دا پلان به څومره عملي وي او بل د افغانستان پارلمان به په دې کار کي زموږ ملاتړ وکړي؟
دکميسيون مشر مېز په سوک وواهه او ويې ويل : دا پلان په سلو کي سل عملي دی، ځکه موږ وليدل چي

کله موږ له شېرپور څخه غريبان وشړل نو هلته غربت هم ورسره ختم سو، که مو له هغوی سره مرستي کولای نو ملينونو ډالرو ته اړتيا ول، خو اوس يوازي يوه بلډوزر دغه اړتيا پوره کړه، موږ او تاسي خو ټول هلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل کورونه لرو، اوس هلته د غربت هیڅ نښه نسته، بیخي اروپا غوندي ښکاري. پاته سوه د پارلمان خبره، زه باور لرم چي پارلمان به په دې کار ډېر خوښ سي، ځکه چي اول خو په پارلمان کي کوم غریب وکیل نسته او بل داچي هغوی د ملت استازي دي، د هغوی یو هدف هم دغه دی چي په هېواد کي دي غربت ختم سي او که غربت ختم سي، نو د پارلمان د وکیلانو معاشات او نور امتیازات به هم څو برابره ډېر سي.

دکمیسیون مشر چي پوه سو چي خبري یې پر ټولو ښې لګېږي نو خپل اواز یې ډډ کړ او ورپسې زیاته یې کړه : تاسي ګورئ نړیوالي ټولني په دې دومره ډېرو مرستو په افغانستان کي غربت ختم نه کړ، نو که موږ په خپلو لږوامکاناتو دغه بریا لاس ته راړو زه باورلرم چي د سږکال د نوبل جایزه به خامخا موږ ته راکړل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه څنګه ولسمشر سوم؟

سرکاتب زلمي خان شونډه تر غاښ لاندي کړې ول، ورو ورو يې له ځانه سره يوه سندره زمزمه کوله او د حاضرۍ د کتاب خواته ور تېر سو. د حاضرۍ په کتاب کي يې لا لاسلیک نه و کړی چي د تیلیفون ګړنګهاری پورته سو، مدیر غمي خان د ټیلیفون غوږۍ پورته کړه او بیا يې کرار زلمي خان ته وویل چي رئیس صاحب دي غواړي. زلمي خان شعبه دوه ګامه کړه او په منډه د رئیس دفتر ته ورغی. کله چي بیرته راغی نو بڼه يې الوتې ول، ویل زه يې له کاره ګوښه کړم. له دې خبري سره سم موږ ټول له خپلو ځایونو څخه ولاړ سوو او په یوه خوله مو وویل چي ولي؟ ده ویل نه پوهېږم. په دې کار موږ ټول خواشیني سوو او داپوښتنه راته پیدا

سوه چي سرکاتب صاحب خو ډېر فعال سړی و، خدای خبر چي ولي به يې له کاره ګوښه کړی وي؟
سبا سهار زموږ دفتر ته رئیس صاحب د مخه او ورپسې یو چپړاسي راغی چي یو بوډا سړی يې را په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شا کړی و. رئیس صاحب بوډا ته اشاره وکړه او و یې ویل : دا ستاسي نوی همکار دی چي نصرو لالا نومېږي او د سرکاتب زلمي خان پر ځای به کار کوي. دی که څه هم سواد نه لري خو ډېر ښه سړی دی، خیر دی په کارونو کي تاسي مرسته ورسره وکړئ. بېچاره ضعیفه دی، دلته دریم منزل ته نه سي راپورته کېدای، چپړاسي به یې سهار مهال په شا راپورته کوي او د رخصتۍ پر وخت به یې بیرته کښته کوي.

رئیس صاحب پکول د تندي خواته را وښویاوه او زیاته یې کړه : ښایي ستاسي ټولو سره به دا پوښتنه پیدا سوې وي چي زلمی خان څنګه داسي نابېره او بې دلیله له کاره ګوښه سو؟ تاسي ته معلومه ده چي د بن په کنفرانس کي پرېکړه سوې وه چي د افغانستان دولت باید د ملي مشارکت د اصل پر بنسټ جوړ سي، یاني د افغانستان ټولو قومونو ته برابره ونډه پکښې ورکړل سي، نو ماهم د یوه دولتي مامور په صفت ځان مکلف وګاڼه چي دغه پرېکړه عملي کړم. ماچي وکتل نو زموږ په ریاست کي د یوه قوم مامورین ډېر او د بل قوم دا لږ ول، ځکه مو نو ځیني مامورین لیري کړل چي په هغه ډله کي یو هم زلمی خان دی.

نصرو لالا د رئیس صاحب پخوانی باغوان او اوس ډېر سپین ږیری سوی و، ړېنګۍ سوربخنه ږیره یې وله او

یو زوړ پکول یې پر سر و، پر ملا را کړوپ او داسي ډنګر و لکه د پرتوګاښ لرګی. کله چې به مو د عمر پوښتنه ځني وکړه نو ده به ویل چي نور نه یم خبر خو زما مور دي خدای وبخښي راته ویل به یې چي ته د سقاوۍ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال پیداسوی یې، اوس نو تاسي حساب ورته وکړئ چي دڅو کالو به یم. نصرو لالا به هره ورځ له ځانه سره خپل یو اووه کلن لمسی هم راوست چي ټوله ورځ به یې د شعبې په کمپیوټر کي ګېمونه کول.
یوه اوونۍ وروسته زموږ په شعبه کي دا خبره راپورته سوه چي دا څنګه ملي مشارکت دی چي د یوه قوم استازی دي مدیر او نور دي عادي مامور، پیاده او ټایپیسټ وي؟ زموږ مدیر غمي خان که هر څومره د زده کړي، لیاقت، رتبې او اهلیت خبره کوله خو چا نه ورسره منله. تر ډېرو اوږدو بحثونو وروسته مو داسي پرېکړه وکړه چي مدیریت به د یوې یوې میاشتي لپاره د شعبې د ټولو کار کوونکو تر منځ نوبتي وي. د پچي پر اساس لومړی زموږ د شعبې چپړاسي، خیرو ماما مدیر او غمی خان یې پر ځای چپړاسي وټاکل سو.
خیرو ماما یو اتیا کلن سپین ږیری او په غوږو هم لږ دروند و چي د حاضرۍ په کتاب کي به یې ګوته لګوله. له کومي ورځي راهیسي چي خیرو ماما مدیر سوی و نو په شعبه کي دومره کار نه و، بس ټوله ورځ به مو کیسې سره کولې چي اکثره به یې د خیرو ماما د عسکرۍ د وختونو کیسې وې. که څه هم موږ دغه کیسې له ده څخه څوڅو ځله اورېدلي وې خو داچي خیرو ماما اوس زموږ مدیر و، نو ناچاره و چي بیا یې

هم واورو. د شعبې پر دروازه مو ولیکل چي غونډه روانه ده، لطفاً مزاحمت مه کوئ.
موږ په شعبه کي ځان ته جلا دېګ پخاوه، یوه ورځ د ډوډۍ پر مهال خیرو ماما غاب ته وکتل، ویل اوهو دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

مو څومره ډېره مالګه ور اچولې ده؟ دا خو زما فشار لوړوي. پخواني مدیر غمي خان چي اشپزي اوس ده کوله وویل : زه حیران یم چي د چا غوښتنه ومنم؟ که دېګ ته لږ مالګه ور اچوم نو نور همکاران وایي چي مالګه یې ولي لږ ده او که ډېره مالګه ور اچوم نو تاسي وایاست چي مالګه یې ولي ډېره ده؟ خیرو ماما تندی تریو کړ او ویې ویل: اوس هغه پخواني وختونه تېر سوي دي، باید زموږ ټولو غوښتني ومنل سي. بیا مو سره وویل چي جلا جلا دېګ خو نه سو پخولای او نه په یوه دېګ کي د ټولو ذوقونه ځایېدلای سي نو ښه به داوي چي تر دې وروسته به اشپزي هم په نوبت وي.
ما تر اوسه پوري دېګ نه و پوخ کړی، یوه ورځ مي دېګ له صابون څخه سم نه و پرېولی او کتغ مي پکښي پوخ کړی و. کله چي مو ډوډۍ وخوړه نو دسترخوان لا نه و ټول سوی چي نصرو لالا پر نس لاس تېر کړ او سوکه د تشناب خواته روان سو. دی لا نه و راوتلی چي غمي خان هم خپله ګېډه په لاس کښېکښل او ځان یې د تشناب دروازې ته ورساوه. کله چي نصرو لالا را و نه ووت نو غمي خان تندی تریو کړ او په درد یې وویل : نصرو لالا ژر را ووزه، زه هم په تکلیف یم، هله ژر کوه! زه چي وایم کولمې مي غوټي

غوټي پرې سوې. نصرو لالا لکه د غمي خان خبره چي یې ګردسره نه وي اورېدلې نور هم وځنډېد، غمي خان غاښونه سره وچیچل، د تشناب دروازه یې په زوره ور وډبول او ویې ویل : ژر را ووزه دا ستا دپلار تشناب

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی چي یو ساعت پکښې تېروې؟ په دې تشناب کې خو موږ ټول حق لرو، داخو هغه پخواني وختونه نه دي. کله چي نصرو لالا له تشناب څخه راووت نو غمي خان په قهر پر ورمنډه کړه، نصرو لالا ځان یوې خواته کړ، غمی خان لکه غشی تشناب ته ننووت او دروازه یې په ځان پسې وتړله. تر دې وروسته مو یو مهالوېش جوړ کړ چي په هغه کې د هر قوم د مامورینو لپاره د تشناب وخت په دقیقو ښودل سوی و.

دوبی تېر سو او هوا سړه سوه. زموږ شعبې د لمر خواته یوه کړکۍ درلوده چي پخوابه غمی خان نژدې ورته کښېناست. دی له دې امله ګټمن و چي یو خو به ښه تود و او بل به یې د کړکۍ له لارې نسوار دباندي توف کول. یوه ورځ نصرو لالا د غمي خان پر ځای ناست و چي غمی خان راغی. کله چي یې نصرو لالا ولید چي د ده پرځای ناست دی نو په خندا یې ورته وویل: نصرو لالا اوس به نو تود سوی یې بس ده زما له ځایه ولاړ سه. پر نصرو لالا دا خبره بده ولګېده، تندی یې تریو کړ او په درد یې وویل : ولي ولاړ سم؟ دا ځای خو یوازي ستا په پچه نه دی ختلی، موږ ټول حق پکښې لرو، زما هم ساړه کېږي. تر دې وروسته پرېکړه وسوه چي کړکۍ ته به هم په نوبت سره کښېنو. د دې نوبت لپاره مو هم یو مهالوېش جوړ او

پر کړکۍ مو ونښلاوه. یوه ورځ نصرو لالا وویل: نن مراجعین اکثره دیوه قوم او یوې سیمې ول، دې خبرې ته هم پام په کار دی. بیا مو د هر قوم د مراجعینو لپاره یو مهالوېش جوړ او د شعبې پر دروازه وځړاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کومه ورځ چي به دیوه قوم د مراجعینو نوبت و، نـو کار به یې هماغه یوه مامور کاوه او په شعبه کي به د هماغـه قـوم پـه ژبـه خبـري کېـدې چـي د شـعبې نـور مامورین بـه چنـدان نـه پـه پوهېدل. دا چـي پـه هماغـه ورځ به نور مامورین بې کاره ول نو په خپلوڅوکیـو کـي به ارام ویده ول.

یوه ورځ چي مور ټول ویده وو، د خیرو ماما دې خبـري راویښ کړو: ایا دا انصاف دی چي یو مامور کار کوي او نـور بېغمـه ویـده دي؟ بیـا بـه مـو داسـي کـول چـي تـر غرمې به مو کار کاوه او تر هغه وروسته به مو خوبونه کول. زمونږ ټایپستي عایشه جاني چي به یو ساعت کار وکړ نو لاسونه به یې د کمپیوټر پر کیبورډ پراته او دا به خوب وړې وله. یوه ورځ په خـوب کـي لـه څـوکۍ څخـه پرمخي راولوېده او پزه یې ویني سوه. کلـه چـي یـې د پزي وینو ته پام سو نو په په چیغـو یـې وویـل: د خـدای لپاره دا انصاف دی چي یو مامور په زړه او بل پـه نـوې څوکۍ کي ناست دی. سبا زمونږ د ریاست اداري مـدیر مور ټولو ته یوه یوه نوې څرخي څوکۍ راوړل. اوس نـو زمونږ خولۍ په غوړو کي وې، په څرخي څوکیـو کـي بـه مـو ښـه درانـه خوبونـه کـول چـي خرهـاري بـه مـو ټولـه شعبه پر سر اخیستې وله، په تېره بیا عایشه جاني خـو داسي خرهارۍ کاوه لکه غویی چي دي تازه حلال کړی

وي. اوس مـور د ملـي مشـارکت شـعار پـه بریـالیتوب سره عملي کړی و. که څـه هـم د خـوب پـر مهـال زمـور خرهاري توپیر سره درلـود خـو پـه خـوب کـي مـو داسـي احساس کاوه لکه مور چي ټول یو وجود یـو، ځکـه چـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ خوبونه او د هغه تعبیرونه یو ډول ول. یوه ورځ مي خوب لیده چي د ملي مشارکت اصل د افغانستان په ټولو ادارو کي عملي سوی دی. زده کړي، تجربې، تقوا او نورو کاري ځانګړتیاوو ته هیڅ اړتیا نسته، زه د خپل قومي نوبت له مخي مدیریت، ریاست، معینیت، وزارت او باالاخره ولسمشرۍ ته رسېدلی یم. دغه ډول خوب مي څو څو ځله ولید، یو عجیبه حالت و، کله چي به مو خپل خوب یو بل ته سره ووایه نو ټولو به یو ډول خوبونه لیدلي ول. زه په ویښه یو عادي مامور وم چي د یوې میاشتي معاش به مي تر بلي میاشتي پوري نه رسېده، خو چي سترګي به مي پټي کړې نو ولسمشر به وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ارګ مېلمستیا ولي وځنډېده؟

په ارګ کي دا مېلمستیا د یو شمېر قومي مشرانو په ویاړ جوړه سوې وه چي د کابینې غړیو، معینانو او والیانو هم برخه پکښې درلوده. ولسمشر په خورا خوښۍ د ډوډۍ خوړلو تالار ته راغی، خو کله چي د ډوډۍ خوړلو مېز ته کښېناست نو نابېره یې تندی تریو او له درده سور واوښت. له دې سره سم ټول وارخطا سول چي یا خدایه څه پېښه سوه؟
ولسمشر مخ ته پروت د قورمې غاب ورپورته کړ، بوی یې کړ او بیا یې په درب بیرته پر مېز کښېښود. له دې درب سره لکه ځانمرګی برید چي سوی وي، د کابینې ټول غړي، معینان او والیان له خپلو ځایونو څخه ولاړ سول. یو وزیر چي تر دې مهاله یې له لوري پرله پسې

اررمۍ کښلې، ناڅاپه یې خوله داسي کلکه بنده سوه لکه د یو چا ژامي چي د یخ له امله سره تېري سي.
ولسمشر وویل : اشپز چېري دی، ژر یې راوغواړئ؟
اشپز چي تر دې مهاله د ډوډۍ خوړلو د مېز تر څنګ ولاړ و، منډه کړه او ځان یې د یوه چاغ وزیر شا ته پټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ. دا چې ټولو کښته کتل نو د چا پام نه سو چې اشپز د وزیر شا ته پټ دی.

د ډوډۍ خوړلو په تالار کې چوپه چوپتیا خپره سوه، هیڅوک نه پوهېده چې څه پېښه سوه؟ د ولسمشر رنګ نور هم له دردہ سور سو او ورپسې زیاته یې کړه : له دې مملکت سره هیڅوک هم خواخوږي نه لري. دا چې موږ په خپل ارګ کې دومره بې پروا یو په ولایتونو کې به څه حال وي؟ دا حقیقت تاسې ټولو ته معلوم دی چې زموږ دولت د خیرات په پیسو چلېږي. زموږ یو دوست هیواد چې له تراهګرۍ سره په مبارزه کې زموږ کلک ملاتړی دی او زموږ سره یې بې قید وشرطه ملیونونه ډالره مرستي کړي، ولي یې داسې په اسانه له لاسه ورکړو؟ که دا کار کوو، نو ایا دا به له دې وطن سره جفا نه وي؟

ټولو په یوه خوله وویل : هو صاحب دا خو رښتیا هم چې له وطن سره لویه جفا ده. ولسمشر ترخه خندا وکړه او بیا یې وویل : نو چې داسې ده بیا تاسې سترګې نه لرئ؟

له دې خبري سره سم په ټولو سرونه وځړېدل. ولسمشر بیا د قورمې غاب ورپورته کړ او ویې ویل : تاسې ته معلومه ده چې سبا زموږ د دوست هیواد هندوستان

ولسمشر کابل ته راځي. که تاسې سترګې درلودای او یا مو ډیپلوماټیکه تربیه درلودای، نو نن به مو د غوایي غوښې نه پخولای. کېدای سي د غوایي د غوښو بوی تر سبا پوري هم له لوښو څخه لیري نه سي. که پر دې نازولي مېلمه د غوایي د غوښو بوی ولګېده نو زموږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو به پزه پرې سي.
تـر دې وروسـته بایـد پـه ارګ کـې د غـوايي غوښـې ګردسره پخې نه سي. بل دا چې ټول لوښي دې لـه ارګ څخـه لـرې يـووړل سـي او پرځـای دې يـې نـوي لوښـې رانيول سي، ځکه چې دا لوښي د غـوايي د غوښـو بـوی وهلـي دي. تـر دې وروسـته د خـوراک پـه برخـه کـې د افغانسـتان دولـت د سـبزي خوړلـو د سياسـت ملاتړ کوي. په هر صورت تاسي خپله ډوډۍ وخورئ زه يې نه خورم د خدای پـه امـان. لـه دې سره سـم پـه تالار کـې ناسـت ټـول مېلمانـه يـو پـه بـل پسـې ولاړ سـول او د ډوډۍ خوړلو تالار خالي پاته سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاشکي د وزیر صاحب وطندار وای

له مشرانو مې اوریدلي ول چې یو معلم او بل هم خورد ضابط پر یوه حال وي، خو عجیبه ده زه په دې دواړو کې یو هم نه یم بیا هم هیڅ مخ ته نه سم تلای.
یوه شپه مې خپل اروانښاد پلار په خوب ولید، ویل ګل جانه زویه څنګه یې؟ ما ویل پلاره بس پوښتنه مه کوه، یوه مې نه دوې کیږي. زموږ ددفتر نور کار کوونکي ورځ په ورځ مخ ته ځي، خو زه هغه د چا خبره پیاز په ګنډه په ډوډۍ پسې ګرځم، پلار مې وپوښتل : نو ولي مشکل څه دی؟
- مشکل دادی چې زه یوه داسې نیمګړتیا لرم چې زموږ په دفتر کې یې هیڅوک نه لري، که دا نیمګړتیا مې نه درلودای نو اوس به زما هم خولۍ په غوړو کې

وای.
- څه نیمګړتیا لرې؟ که پوهنتون دې مطلب وي نو هغه خو دې ویلی دی.
- نه بابا پوهنتون خو خپله زموږ رئیس، نصرو لالا هم نه دی ویلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- انګرېزي او کمپيوټر يادوې؟
- نه يو بل شی مي کم دی
- څه شی دي کم دی؟ پوهنتون دي ويلی دی، په انګرېزۍ او کمپيوټر پوهېږې، ښه ذهن لرې، نور څه غواړې؟
- کاشکي دايو کمال مي هم نه درلودای، خو يوازي د نصرو لالا وطندار وای بس.
که سواد مي نه درلودای هم به مي ښه کار جوړ وای. نصرو لالا که څه هم بې سواده دی خو دا چي د وزير صاحب وطندار دی، هيڅوک د سواد پوښتنه نه ځني کوي.
سواد خو لا څه کوې، که عقل مي هم نه درلودای نو تر اوسني حال به مي ژوند ښه وای. د نصرو لالا ورور جمال يو مخ له عقله خلاص، په اصطلاح بيړا دی خو هغه دی نر غوندي زموږ اداري مدير دی، د چا پلار يې مخ ته نه سي درېدای. ياره زه خو وايم که خدای په غوړو کوڼ پيدا کړی وای هم مي هيڅ پروا نه کېده. د نصرو لالا وراره، کوڼ سردار که څه هم په دواړو غوږو نه اوري خو د خريدارۍ مسئول دی.
ځيني انډيوالان مي راته وايي چي ته د بلبلانو په شان خوږه ژبه لرې خو څه فايده؟ کاشکي ګردسره ګونګی

وای خو د وزير صاحب وطندار وای. ګونګی نعيم چي د نصرو لالا باجه دی خدای بخت ورکړی دی، زموږ لوژستيک مدير دی.
خلک وايي چي ځواني لوی نعمت دی، خو ځواني له بخت سره خوند کوي، کنه تر دې ځوانۍ خو سپين

(c) ketabton.com: The Digital Library

ږيرتـوب بنـه دی. د نصـرو لالا خوابنـې (ګـل ببـو) چـي ووينـې نـو داسـي کبـاړ سـوې، لکـه د چمـن او کـوټـي د لاري بس چي ډېر زوړ سي او په اصطلاح له اخ و ټوخـه ولوېږي نو خاونـديې څـوکـۍ ځنـي وکـاږي او بيا غـوايي پکښي وړي، خو ګل ببو د نامي لـور بيا هـم د خپـل لـوړ بخــت لــه برکتــه لــه کــاره نــه ده لوېــدلې او زمــوږ د اسـتخدام مـديره ده. څـوک څـه خبـر دي چـي دا بـه د اوياوو کـالو وي. مخ يـې کنـدي کنـدي دی، خـو دا لکـه بولډوزر هره ورځ دغو کندو ته خورا ډېر پوډر ور اچـوي. ظـاهري بڼـه يـې د خپـل کمـال لـه برکتـه برابـره ده او دفتري کار يې ټوله زه کوم.

مســلک او تجربــه دي مــي هــم پــه اور پســې ســي، لوېشتکی اسلم تر پرونه پوري پنچرمين و، خـو داچـي د رئــيس صــاحب د خالــه زوی دی اوس چېــرمين، يــاني زموږ عمومي مدير دی.

کله نا کله مـي پـه زړه کـي راوګرځـي چـي کاشـکي خـو مـي مـور د وزيـر صـاحب وطنـداره وای. د نصـرو لالا مرســتيال اکبــر تــه ګــوره چــي يــو مــوټر اخلــي او بــل خرڅـوي. يـوه مياشـت مخکـي څـارنوالۍ د يـو مليـون افغانيو پر غلا ونيو، خو دا چـي د وزيـر صـاحب خوريـی دی، درې ورځـي وروسته بيرته راخوشي او اوس د پخوا

په شان پر خپل ځای کار کوي.

زمـوږ د دفتـر ټـول مـامورين سـره خپلـوان دي، لکـه پـه تولسـي ډرامـه کـي د (ګوينـدر ويرانـي) غونـدي يـوه کورنۍ ده، نور يې څه کوې زموږ رياسـت تيـار (شـانتي نيکيتن) دی. په دوی کي يوازي زه بلا وهلـی هـم د بـل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولایت یم او هم له ویراني کورنۍ سره خپلوي نه لرم. اوس دي هم پر ما افرین سي چي د بل ولایت سړی یم او ځان مي ساتلی دی. یو متل دی چي وایي : شاباش دي پر انا سي چي له نهو منو اوړو څخه یې یوه پتیره پخه کړه. په دې باب مي ډېر چورت وهلی دی چي څنګه وکولای سم د ویراني کورنۍ غړی سم؟ خو څه وکړم ماته چل نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوانتنامو پارک!؟

د کندهار هوايي ډګر :

د تحقیق په شعبه کي یو خارجي سړی او یو افغان ترجمان ناست ول. د خارجي مخ تک سور او داسې چاغ و لکه پر مخ چي ځو غالبوزو(غومبسو) چیچلی وي خو ترجمان بېچاره بیا داسې ډنګر او نری و لکه د بایسکل پمپ. خارجي قلم او کاغذ راپورته کړ، ویل نوم دي څه شی دی؟ ما ویل نوم مي جانان دی. خارجي زما د نوم په اورېدو له ځایه ولاړ سو، په زوره زوره یې وخندل، په چاغ مخ کي یې تنګي سترګي نوري هم تنګي سوې، دومره تنګي چي نژدې و پټې سوي وای. بس نور به نو څه درته ووایم داسي خوشاله سو لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپي ته چي غوږ هډوکی ورواچوې، خونابېره يې تندی تريو سو، لکه ښځي ته چي د لنګون درد ورولاړسي، مخ يې په سره رنګ کي شنه لمبه وکړه، غاښونه يې سره وچيچل او په ډډ اواز يې وويل: ښه نو ته ملاجانان يې؟

- نه ملا نه يم، زه د اروزګان ولايت د چارچينو ولسوالۍ يو بزګر يم

- درواغ مه وايه! ته د طالبانو د حکومت په دوهم کال کي د هرات والي نه وې؟

- نه صاحب، زه د طالبانو د حکومت تر پايه پوري په پاکستان کي وم او بل هغه وخت زه د ځوارلسو کالو وم، تا د ځوارلسو کالو هلک ليدلی وي چي والي وي؟

- که ته هرڅونه کوښښ وکړې چي ځان پټ کړې موږ دي بيا هم پېژنو

- قسم په خدای که درواغ درته وايم، که مو زړه ته نه لوېږي راځئ زموږ د مسجد له ملا او د کلي له ټولو خلکو څخه پوښتنه وکړئ

- ملا او کليوال پرېږده، موږ ډېر اسناد لرو چي ته ملا جانان يې، هغه ملا جانان چي زموږ پر ضد يې په ډېرو عملياتو کي برخه اخيستې ده.

- دا تاسي څه واياست ؟ زما په ټول ژوند کي مي په ټوپک والله که يو ټک هم کړی وي، خپله خواري او غريبي کوو، چا ويل چي ما ستاسي سره جنګونه کړي دي؟

- دا به وروسته درته ووايم چي موږ ته چا ويلي دي. اوس يوه بله پوښتنه درڅخه کوم. وړمه شپه ستاسي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کور مخ ته زموږ بې پیلوټه الوتکو د طالبانو یو موټر وویشت، ته دا ووایه چي په دې موټر کي څو طالبان مړه سول او د چا نفر ول؟
- صاحب هغه د طالبانو موټر نه و، بلکي زموږ غوا وه
- ورک سه، ته وا موږ غوا او موټر نه سره پېژنو؟ زموږ څخه د شپې په تیاره کي یو انچ شی نه خطا کېږي، ژیړ رنګه دوه سیټه بای فور موټر نه و؟
- درواغ نه درته وایم، قسم په خدای چي غوا وه.
خارجي تندی تریو کړ او ترجمان ته یې اشاره وکړه چي دی اوس بوزه.

د باګرام هوایي ډګر :

کله چي مي له سر څخه توره کڅوړه لیري کړل سوه نو ګورم چي په یوه کوټه کي یم او یو خارجي سړی مي مخ ته ناست دی، خارجي د سترګې مشي په ډول لاس رااورد کړ، ویل زما نوم جان دی. په پوښتنو یې لا شروع نه وه کړې چي خوله یې د خندا په ډول ویړه سوه، ما چي ده ته وکتل نو ما هم ورسره وخندل. زما خندا به نو څه وه چي ځان مي په لوی جنجال کي واچاوه. جان راولاړ سو او پر مخ یې یو څو چپلاخي ووهلم، ویل بې ادبه ته پر ما خاندې؟ ما ویل پر تا مي نه دي خندلي، ما چي ویل ته خاندې، ما هم درسره وخندل. ترجمان په تریو تندي راته وویل چي مه خانده، د جان خوله دغسي ده سړی چي وایي راته خاندي. جان قلم او کاغذ مخ ته کښېښوول او ویې ویل: ښه ملا جانانه! ته اول موږ ته دا ووایه چي ملاعمر چېري دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د خدای لپاره زه په ملاعمر څه خبر یم او بل چا ویل چي زه ملا جانان یم؟
- تا خپله وویل چي نوم دي جانان دی او ملا جانان ځکه یې چي زموږ سپي درته غپلي دي
- نو سپی خو هسي هم غاپي؟
- زموږ سپی ډېر هوښیار دی، هیڅکله بې ځایه چاته نه غاپي، تراهګر ډېر ښه پېژني. تا ولیدل چي په شلو نفرو کي یې یوازي تاته وغپل.
- صاحب زما تر نیولو یو ساعت مخکي زموږ کور بمبارد سو چي زما پلار او مور پکښې شهیدان سول، ښایي زما له کالیو به د باروتو بوی ولاړېده، ځکه یې راته غپلي دي.
- یه داسي نه ده، زموږ سپی هیڅکله زموږ خپلو باروتو ته نه غاپي. ښه اوس دا راته ووایه چي ورمه ورځ چي ته د چارچینو پر سړک ولاړ وې او په بوجۍ کي دي ماینونه اچولي ول، هغه دي چېري ښخ کړل؟
- صاحب قسم په خدای چي هغه زموږ د پالېز ژیړ کدوان ول چي بازار ته مي د خرڅولو لپاره وړل.
جان تر دې پوښتني وروسته پر مخ یوه کلکه څپېړه راکړه او ترجمان ته یې اشاره وکړه چي دی راڅخه وباسه .

د ګوانتنامو زندان :

لس ورځي پرله پسې یې د اوسپني په یوه تابوت کي اچولی وم، په تابوت کي داسي توره تیاره وه چي دلاس ګوتي نه ښکارېدې، تابوت هیڅ سوری نه درلود،

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوازي یې یوه توربخنه ښیښه درلوده، کله چي به مو شکایت کاوه نو پر دغه توره ښیښه به مو لاس تېر کړ او عسکر به راغی. لسمه ورځ زما د تابوت سر خلاص سو او یوه ترجمان راته وویل چي راځه! ترجمان او یوه عسکر تر اوږو ونیولم او یوې کوټې ته یې بوتلم. په کوټه کي یوه پنډه ښځه ناسته وه چي قلم او کاغذ یې مخ ته پراته ول. که څه هم دې خندل مګر زه نه پوهېږم چي راته خندل یې او که راباندي خندل یې، خو ما زړه نه سوای کولای چي وخاندم. هغې وویل : اسامه او ملاعمر چېري دي؟

- نه یم خبر
- د پنټاګون او واشنګټن په پېښه کي د چا لاس و؟
- قسم په خدای که زما لاس پکښې و؟
- په یمن کي چي پر کښتۍ برید وسو او څوارلس امریکایان پکښي ووژل سول، هغه مهال ته چېري وې؟
- نه یم خبر، ماپه خدای که په ټول ژوند کي کښتۍ لیدلې هم وي
- ته پوهېږې چي موږ ولي بندي کړی یې؟
- نو دا خو تاسي راته وواياست چي ولي مو بندي کړی یم؟ تاسي خو واياست چي ته ملاجانان یې او زه ملاجانان نه یم
- نو که ته ملاجانان نه یې، ملاجانان چېري دی؟
- زه څه خبر یم چي ملا جانان چېري دی
- ګوره دا کار ستا په خیر دی، یا خو ووایه چي ته خپله ملاجانان یې او که ملا جانان نه یې نو د ملاجانان په باره کي موږ ته معلومات راکړه، که دا معلومات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړل نو بس په هغه ورځ دي خوشي کوو.
کله چي ما له دې دواړو خبرو څخه نټه (انکار) وکړ نو خارجي ښځي پر سترګو یوه کلکه څپېړه ووهلم او عسکر ته یې اشاره وکړه چي راځخه ویې باسه. عسکر په سر توره کځوړه راواغوستله او په یوه تنګ قفس کي یې واچولم. خوب، خوراک او هر څه مي په همدې قفس کي ول. ځنګ ته مي دغسي نور قفسونه هم ول. ددې قفسونو ښه والی دا و چي یو بل ته نږدې ول، یوه بندي د ځنګ ملګری هم لیدای سوای او هم یې خبري ورسره کولای سوای. کله چي به سهار راویښ سولو نو چا به ماشومان، چابه خپلوان او چا به خپل کور کلی په خوب لیدلي ول. له زندانه څخه خوشي کېدل خو به مو هره شپه په خوب لیدل.
یوه شپه مي خوب لیده چي په یوه لوی او ښایسته پارک کي یم، داسي یو پارک وي چي هرډول اسانتیاوي لري، نور یې څه کوې چي د هیڅ شي کمی پکښې نه وي. سهار مي دغه خوب خپل یوه ګاونډي بندي ته ووایه، هغه راته وویل چي انشاء الله خدای به دي ازاد کړي.
په همدې شکنجو او ظلمونو کي دوه کاله راباندي تېر سول. یوه ورځ یې زما یو همسایه و ایست او پر ځای یې بل بندي هغه قفس ته راوست. همسایه ته مي وویل چي ته د کوم ځای یې؟ هغه راته وویل چي زما نوم ملا جانان دی او د کندهار ولایت دپنجوایي ولسوالۍ اوسېدونکی یم.
په خبرو خبرو کي پوه سوم چي دا هغه ملاجانان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي زه یې دده په نوم راوستلی وم. ملا جانان ته مي وویل چي د خدای پر پار، زما سره مرسته وکړه، ته خو هسي هم په بلا اخته سوی یې، زه یې ناحقه ستا په نوم راوستلی یم. ملاجانان وویل چي ما خو خپل نوم نه دی اړولی او نه مي خپل کارونه ځني پټ کړي دي. له ملاجانان سره مي جوړه کړه چي دا وار به دواړه ورته وایو چي اصلي ملاجانان مخکي لا ګوانتنامو ته راوستل سوی دی.

یوه ورځ یې تحقیق ته وغوښتلم چي دا وار د تحقیق په شعبه کي نوی خارجي ناست و. مخ ته پراته کاغذ ته یې وکتل او بیا یې وویل: موږ په تېر تحقیق کي درڅخه غوښتي ول چي یا ووایه چي ته ملاجانان یې او یا د ملاجانان په اړه معلومات راکړه. اوس دي څنګه خوښه ده؟ ما ویل زه خو ښکاره خبره ده چي ملاجانان نه یم خو ملاجانان په لاس درکولای سم. په دې خبره خارجي دومره خوشاله سو چي تر خوله یې لکه غویی لویي لویي رمباړي ووتلې. ماته یې وویل چي هله ژر راته ووایه چي ملاجانان چېري دی؟

- په همدې زندان کي دی
- ټوکي مه کوه، سمه خبره وکړه
- ټوکي نه کوم، راځئ چي درته ویې ښیم، هغه په خپله خوله اقرار کوي چي زه ملاجانان یم
- تا پر موږ د بې عقلانو ګمان کړی دی او په خپلو چټیاتو زموږ وخت ضایع کوې.
- چټیات نه دي،راځئ په خپله یې وګورئ، زما څنګ ته په فلاني قفس کي دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خارجي ته درد ورغی او عسکر ته يې اشاره وکړه چې دی بوزه. عسکر هم تر لاس ونيولم او د اوسپني په تابوت کې يې واچولم. سبا يې له تابوت څخه راوايستلم او د تحقيق شعبې ته يې بوتلم. د تحقيق مامور راته وويل چي مبارک دي سه، خوشي کيږې،بيا يې يو کاغذ راوړاندي کړ او ويې ويل : دلته ګوته ولګوه!

- زه خو يې نه سم ويلای، دلته څه شي ليکل سوي دي؟

- دلته ليکل سوي چي زه د طالبانو او القاعده شبکې مهم غړی وم او اوس وعده کوم چي بيا به په تروريستي عملياتو کي برخه نه اخلم. زه د امريکا له متحده ايالاتو څخه مننه کوم چي په ګوانتنامو پارک کي يې زما ډېره ښه مېلمه پالنه کړې، په خپلو پيسو يې دې پارک ته راوستلی او اوس مي هم بيرته په خپلو پيسو کور ته استوي.

- د خدای لپاره زه کله طالب او القاعده وم؟

- ته خو ځکه طالب او القاعده يې چي کله زموږ سپي پر تا بوی وکيښ نو تا چيغه ورته ويلي دي او رټلی دي دی، بل دا چي په بوجۍ کي دي ماينونه اخيستي ول او غوښتل دي چي زموږ ټانکونو ته يې ښخ کړې.

- دا درواغ دي، هغه خو کډوان ول

- کډوان ول او که روميان، خو زموږ سره د ماينونو په نوم ثبت دي.

ما ورته وويل چي تاسي ټول درواغ واياست، زماسره مو څومره ظلمونه وکړل، ما ته مو بيخي د سړي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګه نه دي کتلي او اوس وایاست چي ته په پارک کي اوسېدلې؟ خارجي په خندا یو کوچنی ټایپ ریکارډ راپورته کړ او ویې ویل: دا دی تا خپله ویلي دي چي زه په پارک کي اوسېږم او ډېر خوشاله یم. بیا یې زما هغه خوب چي انډیوالانو ته مي ویلی او دوی په غلا ثبت کړی و راته واوراوه. وروسته یې راته وویل چي ستا خوښه ده که ګوته نه لګوې نو د تل لپاره به دلته بندي یې او که ګوته لګوې نو خوشي کوو دي، خو په دې شرط چي چاته به نه وایې چي زه په زندان کي وم، بلکي ورته وایې به چي زه د امریکایانو په مالي لګښت د سیل او چکر لپاره د کیوبا هیواد ته تللی وم. زه هم ناچاره سوم، ګوته مي ولګوله او له زندانه راخوشي سوم.

اوس مي کله کله په زړه کي راوګرځي چي یاره جانانه که پولیس وای نو د دنیا په هیڅ کونج کي به څوک درڅخه ورک سوی نه وای، وګوره ناټو، ایساف، امریکایان او ددوی انډیوالان څومره باټي ولي چي مونږ داسي تخنیک لرو او هیڅوک نه سي راڅخه پټېدای، بیا یې هم ملاجانان پیدا نه کړ خو ما په یوازي سر او تش لاس ملاجانان پیدا کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د ولسمشر فرمان نه چلېږي

ولسمشر په مجلس کې په نوبت د هرچا ستونزوته غوږ نیوه، کله چې زما نوبت راغی نو په لوړ اواز او فاتحانه انداز یې راته وویل : معلم صاحب اوس خو به دي زړه پر ارامه سوی وي؟ څنګه سو پر هغه نومره ځمکه دي کور جوړ کړ کنه؟

- نه صاحب که ربنتیا درته ووایم نو هغسې سرګردانه او لالهانده ګرځم

- ولې ولې خدای دي یې خیر کړي؟ ماخو فرمان درکړی و

- صاحب زه به نو څه درته ووایم، ښاروال دومره زورور سړی دی چې زه یې له وېري شکایت هم نه سم کولای

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په دې کې د وېرې څه خبره ده، ووايه!
- خبره داسې وه چې ستا فرمان مې يو کال شعبه په شعبه وګرځاوه، خو هيڅ ګټه يې و نه کړه، اخير ښاروال سپينه خبره راته وکړه، ويل قسم په خدای چې پنځه زره ډالره را نه کړې که په ځمکه کې ستا کولنګ ووهل سي. ما ويل د خدای پر پار دا دی د ولسمشر فرمان راسره دی، ده ويل زه دې نه ولسمشر منم او نه يې فرمان، ورځه لاس دې خلاص!
ددې خبرې په اورېدو سره ولسمشر تک سور سو، يو سوړ اسوېلی يې وکېښ، يو ګيلاس اوبه يې پر سر پورته کړې او بيا يې وويل :
معلم صاحب ته بېغمه اوسه! دادی دا ټول خلک شاهدان دي، تر څو چې مې دا اوس اوس ستا کار نه وي در خلاص کړی، والله که يا خوب وکړم او يا خوراک، تا ماته مخکې ولې نه ويل؟ اوف اوف څومره به سرګردانه سوی يې! ته دا بدبختي وګوره، يو معلم بېچاره چې د اولاد په وچه ډوډۍ يې وس نه رسېږي پنځه زره ډالره به له کومه کړي؟ د مجلس خلکو ته يې وويل چې تاسې دلته اوسئ ،زه ډېر ژر بيرته راځم.
ولسمشر زه تر لاس ونيولم او خپل دفتر ته يې بوتلم. هلته يې خپل سکرټر ته وويل چې هله ژر کوه فلانی راخبر کړه! ياره که رښتيا ووايم نو له ډېرې وارخطايۍ څخه مې د بدن وېښتان جګ جګ ودرېدل، ما ويل ښاروال به خامخا اعدام کړي، ځکه چې د ولسمشر او قانون سپکاوی يې کړی دی، بيا به مې ويل چې څه ښه دی چې دا رشوت خوره خو اعدام کړي، خلک به

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې له شره خلاص سي، ده هم د چا دا نه منل، وایـي : بـازي بـازي بـه ریـش بابـا بـازي؟ بیـا مـي ویـل چـي دې ښاروال خوښه ډېري پیسې ټولي کړي دي او ډېر زورور سړی هم دی، داسي نه وي چي په رشوت ځان خلاص کړي، سبا به تاته یوجنجال جوړ کړي. بیا به مي ځان تـه په خپله ډاډ ورکاوه، ما ویل کله چي یو ولسمشـر یـوه موضوع دومره جدي وګڼي او دوسیه یې هـم پـه خپلـه فیصله کړي نـود ښـاروال بـه څـه حـال وي؟ خـدای خبـر چي دومره موقع به پیدا کړي چي ځان خلاص کړي .

په زړه کي مي کرل او رېبل چـي د سکرټر اواز مـي تـر غوږ سو او هغه سړی یې راوسـت چـي ولسمشـر ورتـه ویلي ول. د ولسمشر تندی وغوړېده، راولاړ سو زه یـې په غېږ کي ونیولم او راتـه ویـې ویـل: یـو متـل دی چـي وایي : غوټه چـي پـه لاس خلاصـېږي غـاښ تـه حاجـت نسته، له ښاروال صاحب سره نور جنجال مه کوه، ستا خو هسي هم ځمکه مطلب ده، نـه دده محاکمـه کـول، زه به پنځه زره ډالره درکړم او ور یې کړه .

کله چي مي پیسې په جېب کي واچـولې نـو ولسمشـر لاس پـر اوږه راکښېښـود او پـه خنـدا یـې راتـه وویـل : ګـوره بیـا ونـه وایـې چـي پـه دولتـي ادارو کـي د خلکـو کارونـه ځنـډېږي، دادی سـتا کـار پـه نـیم سـاعت کـي خلاص سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان اپریل فول سو

واشنګټن : السلام علیکم
کابل : وعلیکم السلام، یاره لکه چي عمر مو ډېر دی، دا اوس مو یاد کړئ، هغه و چي تاسي ټلیفون راوکړ. ښه ځنګه یاست؟ دلته خو خیر و خیر یت دی، الحمدلله نن مو ستاسي د عسکرو په اړه کوم بد خبر نه دی اورېدلی .
واشنګټن : بد خبر سته خو تاسي ځان ناګاره اچوئ
کابل : قسم په خدای که درواغ درته وایو، موږ هر سهار تر خپل ملت د مخه لومړی ستاسي د سلامتۍ خبر اخلو، نن بیخي خیر و خیریت دی
واشنګټن : تاسي هم عجیبه خبري کوئ، په نن ورځ کي هم تاسي وایاست چي خیر وخیریت دی، لږ په مسئولیت زموږ پوښتني ته ځواب راکړئ، موږ ټوکي نه کوو، جدي موضوع ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل : صاحب هيله کوو، تاسي خبره لږ واضح کړئ!
واشنګټن : ډېر د افسوس ځای دی چي يوه موضوع په نړيوالو رسنيو کي راځي، موږ دلته په واشنګټن کي په خبرېږو او تاسي هلته نه ياست خبر .
کابل : تاسي خو موږ ته ووایاست چي څه خبره ده؟ موږ خو په خپله ګناه هيڅ پوه نه سولو
واشنګټن : خبره دا ده چي نن سهار په اروزګان کي سبي (Sabi) ورکه سوې ده؟
کابل : سبي څوک ده؟
واشنګټن : سبي د استراليايي ځواکونو يوه ماين پالله سپۍ ده
کابل : څه بابا! موږ چي ويل سړی ورک سوی دی، له سپۍ څخه مو هم دومره لويه کيسه جوړه کړه.
واشنګټن : ګورئ دا يوه جدي موضوع ده. که بله ورځ مو داسي خبره وکړه، نو استراليا څه چي موږ به هم له افغانستان څخه خپل عسکر وباسو، موږ ته خپله يوه سپۍ هم ډېره مهمه ده.
کابل : نه نه، هسي يوه ټوکه مو وکړه، بيا دا سي خبره نه کوو، خو ګورئ چي له افغانستان څخه عسکر و نه باسئ، که نه زموږ نهه منه اوړه به يوه پتيره سي.
واشنګټن : تاسي ته به خپلي ملي ګټې ټوکي ښکاري، خو زموږ ګټې هيڅ وخت د ټوکو په ژبه مه مطرح کوئ، کنه بيا خو پوهېږئ چي موږ څه کوو
کابل : زموږ ټوکه يوازي د سپۍ په اړه وه او هغه مو هم ځکه وکړه چي موږ او تاسي خو سره انډيوالان يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

واشنګټن : انډیوالي منډیوالي نسته، انډیوالي یوازي د ګټو وي او نن زموږ د ګټو خبره ده، یاني یوه غربي سپی ورکه سوې ده او دا ستاسي مسئولیت دی چي باید ژر تر ژره یې پیدا او موږ ته یې را وسپارئ
کابل : تاسي لطفاً یوه دقیقه تلیفون په غوږ کي ولرئ چي موږ امنیتي ارګانونو ته حکم وکړو چي ستاسي د سپی لټون پیل کړي
واشینګټن : نه بابا موږ یوه دقیقه نه سو کتلای، تر تلیفون وروسته ورته ووایاست
کابل : ښه سمه ده خو که اجازه وي یوه خبره کولای سو؟
واشنګټن : خبره مو وکړئ!
کابل : تاسي به مو په انډیوالانو کي ګڼئ یانه، خو پر موږ ډېر ګران یاست، ګورئ څه موده مخکي ستاسي ځواکونو په شینډنډ کي زموږ ګڼ شمېر ملکي خلک ووژل خو موږ ستاسي څخه په رسمي ډول یوه تشه ګیله هم و نه کړه.
واشنګټن : دا په تاسي پوري اړه لري چي د خپلو خلکو پوښتنه کوئ کنه، خو پر موږ خپل خلک څه چي خپل سپي هم ډېر ګران دي. ما مخکي هم درته وویل چي دا یوه غربي سپی ده او غربي سپی خاوند لري. زما د خبري مطلب دا دی چي ددې کار پړه ستا سي پر غاړه ده
کابل : وبخښئ څنګه زموږ پر غاړه ده؟
واشنګټن : ځکه چي تاسي په دې اتو کالو کي یوازي امنیت هم را نه وست، که تاسي سیاسي کفایت او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظرفیت درلودای نو نن به زمونږ یوه باتجربه سپی نه ورکېده
کابل : نو په دې کي زمونږ څه ګناه ده؟ امنیت خو نړیوالو تراهګرو خراب کړی دی
واشنګټن : نو تاسي خو هم یوازي نه یاست، نړیواله ټولنه اوږه پر اوږه درسره ولاړه ده، ان دا چي ارګ مو هم نړیواله ټولنه ساتي
کابل : د یوې خبري اجازه ده؟
واشنګټن : هو! خو په دې شرط چي تکراري خبره به نه وي
کابل : نه که مو خوا بدېږي نه یې کوو
واشنګټن : خبره مو وکړئ!
کابل : که په ټول ژوند کي د یوې بې ادبی اجازه راکوئ نو مونږ به ووایو چي نړیوالي ټولني هم په دې برخه کي خپلي ژمني نه دي پوره کړي.
واشنګټن : کومي ژمني یې نه دي پوره کړي؟
کابل : مثلاً په دومره وخت کي به په افغانستان کي تراهګر وځپو، ستاسي اردو او پولیس به در جوړ کړو، اقتصاد به مو پیاوړی کړو، افغانستان به له سره داسي ورغوو لکه جرمنی، دا به وکړو او ها به وکړو.
واشنګټن : پوهېږئ چي زمونږ دغه وعدې په کوم تړون پوري اړه لري؟
کابل : دا خو ښکاره خبره ده چي د بن په تړون پوري اړه لري
واشنګټن : نه د بن په تړون پوري اړه نه لري، که ستاسي یاد وي نو مونږ د بن له تړون څخه یوه میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکي تاسي ته وویل چي موږ په هر ډګر کي ستاسي سره ولاړ یو

کابل : هو زموږ یاد دي، نو بیا ولي اوس نه راسره درېږئ؟

واشنګټن : اې ساده ګانو! موږ دا منو چي ستاسي سره مو دغه وعدې کړي دي خو پوهېږئ چي هغه کومه نېټه وه؟

کابل : یاره نه مو ده یاد

واشنګټن : ستاسي یوه کمزوري دغه ده چي حافظه مو چندان کار نه کوي، موږ دغه خبره د اپریل د میاشتي پر لومړۍ نېټه درته کړې وه، تاسي ته خو معلومه ده چي د اپریل لومړۍ نېټه د درواغو نړیواله ورځ ده.

کابل : نو تاسي خو تر هغه وروسته هم خپلي ژمني نه دي پوره کړي

واشنګټن : زموږ ټولي ژمني په هماغه یوه تړون پوري اړه لري چي د اپریل پر لومړۍ نېټه مو درسره کړۍ و

کابل : اوف ! یاني موږ اپریل فول سولو؟

واشنګټن : نو ستاسي څه خیال دی؟ دا چي په دغه ورځ په ټوله نړۍ کي خلک درواغ وایي دومره مهمه نه ده، مهمه دا ده چي سړی په دغه ورځ ټوله نړۍ وغولوي. لکه څنګه چي امریکایان په نورو ډګرونو کي تر ټولو مخکي دي، دا دی په درواغو کي یې هم لومړی مقام وګاټه، دې ته نو اپریل فول وایي!؟

کابل : اوس تاسي خو دا سیالي وګټله، موږ به ملت ته څه ځواب ورکوو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

واشنګټن : که په درواغو وي نو چل يې ډېر اسانه دی، خو که په رښتيا ويلو وي نو تاسي خپله يوه د حل لاره ورته پيدا کړئ!

کابل : په درواغو څنګه ملت ته ځواب ورکړو؟

واشنګټن : واه واه! عجيبه خبره مو وکړه، لکه تاسي چي تر اوسه پوري خپل ملت ته هيڅکله درواغ نه وي ويلي.

کابل : درواغ، درواغ، اخير نور لا څونه درواغ ؟

واشنګټن : ګورئ مور او تاسي خو يو بل ښه سره پېژنو، مور تاسي او تاسي خپل ملت ته درواغ واياست، داسي ښه غوښن او ښکرور درواغ .

کابل : مور خو تل ستاسي خوښي ته ګورو، ان دا چي درواغ مو هم تل ستاسي په خوښه ويلي دي، اوس هم ستاسي خوښه ده، ايا درواغ بيخي پرېږدو؟

واشنګټن : نه بابا، درواغ مه پرېږدئ ، داسي وکړئ چي يو يې مور ته مه واياست او بل د يوه رسمي فرمان له لاري د اپريل لومړی نېټه د درواغو ويلو لپاره رسمي ورځ اعلان کړئ

کابل : هغه متل دی چي وايي ورانه به يې کړې، جوړه به يې نه کړې. وېرېږو چي په بلا مو اخته نه کړئ

واشنګټن : وارخطا کېږئ مه، تاسي اوس هم ددې ډګر اتلان ياست، ستاسي د حکومت په اړه دا مقوله ډېره مشهوره ده چي وايي : که ستاسي ټولي غوړي وعدې راټولي کړل سي نو دومره غوړي ځني ايستل کېږي چي يوه فابريکه يې هم نه سي توليدولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل : هو صاحب ستاسي خبره رښتیا ده، خو دا فابریکه هم ستاسي په همکارۍ جوړه سوې ده، ښه اوس دا وواياست چي ددې کار ګټه به څه وي؟
واشنګټن : ګټه به يې دا وي چي که کومه مهمه ژمنه مو کوله نو په همدې ورځ به يې کوئ، مثلاً که د خپل کار کلنی راپور مو ورکاوه او یا مو خپله کومه نوې طرح اعلانول نو باید د اپریل پر لومړۍ نېټه يې اعلان کړئ، بیا که مو خپلي ژمني پوره هم نه کړې نو ملت به ګیله نه درڅخه کوي.
کابل : خو...
واشنګټن : خو مه پکښې راباسئ، دا د نړیوالي ټولني امر دی، پوه سوئ؟
کابل : نه مطلب مي دا نه و چي ستاسي خبره نه منو، موږ ویل چي په ګټو يې لږ پوه سو
واشنګټن : یاره تاسي خو په نیمه هیڅ نه پوهېږئ، هسي په موږ سپیني خبري کوئ. نه وینئ چي موږ د تراهګرۍ په نوم په افغانستان کي څنګه خپل نظامي حضور ته مشروعیت ورکړی دی؟ دغسي تاسي هم خپلو درواغو ته مشروعیت ورکړئ. نن داسي یو وخت دی چي باید سړی د هر کار لپاره جواز ولري. تاسي ګورئ نن ورځ که څوک غواړي چي په افغانستان کي خلک مړه او یا برمته کړي نو امنیتي کمپنۍ جوړوي، که غواړي چي غلا وکړي نو (اینجوګاني) جوړوي. تاسي هم لومړی د درواغو لپاره یو د اوړو پزه جوړه کړئ او بیا يې نر غوندي وایاست!
کابل : پر غبرګو سترګو دغسي به وکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

واشنګټن : دا کار ډېر ژر تجربه کړئ، موږ باور لرو چي خامخا ښه نتیجه ورکوي، ښه نور نو د خدای په امان
کابل : په مخه مو ښه، ډاډه اوسئ چي ستاسې سپی به هیڅکله ضایع نه سي، له ټلیفون کولو څخه مو ډېره ډېره مننه .

سبا سهار له ارګ څخه یو فرمان صادر سو. په فرمان کي د اپریل لومړی نېټه چي د وري د میاشتي له دوولسمي نېټې سره سمون خوري د درواغو ویلو لپاره د رسمي ورځي په صفت اعلان سوه. په فرمان کي دا هم راغلي وه چي په دې ورځ کي دولتي چارواکي، سیاسي ګوندونه، مدني ټولني او اینجوګاني د درواغو ویلو اجازه لري خو د ملت لپاره درواغ ویل ګناه ده. څه موده وروسته د حساب ورکولو ورځ د اپریل لومړی نېټه وټاکل سوه، دغه ډول په همدې ورځ د نوي منتخب دولت طرح هم اعلان سوه چي امنیت، له طالبانو سره خبري اتري، د تراهګری پر وړاندي مبارزه، د کوکنارو کښت، د فساد له منځه وړل ، بیا رغونه او د ملي اردو او پولیسو جوړول یې مهمي برخي وې.

(۱) : ازادی راډیو خبر ورکړ چي یوه بم موندونکې استرالیایي سپی چي د (۲۰۰۸) میلادي کال په سپټمبر کي په اروزګان کي د جګړې پر مهال ورکه سوې وه، څوارلس میاشتي وروسته، یاني د ۲۰۱۰ میلادي کال د نوامبر د میاشتي پر (۱۲) نېټه پیدا او بیرته د استرالیایي ځواکونو اډې ته ورسول سوه.
د استرالیا صدراعظم (کیون رډ) په دغه ورځ نابېره اروزګان ته سفر وکړ او د خپلي وطنداري سپی په راخوشي کېدو یې خورا ډېره خوښي وښوده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ړندو حکومت

په افغانستان کي په هر یوه ساعت کي شپږ لوړپوړي دولتي چارواکي په سترګو ړندېږي. دغه خبره په افغانستان کي د نړیوال روغتیایي سازمان استازي ډاکټر پیټر ګراژ د لید د نړیوالي ورځي په مناسبت وکړل، ده زیاته کړه چي ددغو ړاندو په سلو کي شل یې بهرنیان او پاته نور یې افغانان دي. په بهرنیو ړاندو کي ملکي خلک هم شامل دي، خو افغانان ټول لوړپوړي دولتي چارواکي او یا په دولت پوري تړلي خلک دي.

یاد سوي ړانده اکثره د دوبي په موسم کي د افغانستان د کابل په شیرپور، وزیر اکبر خان مېنه، خوشال خان مېنه، کارته سه، کارته چار، کارته پروان او خیر خانه مېنه کي اوسېږي خو په ژمي کي دبی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

امریکا، انګلستان، جرمني، بنکاک، سویس او داسي نورو بهرنیو هیوادونو ته ځي. د دوی کاروبار ډېر ستړی دی، ځکه چي ټوله ورځ د ډالرو جوالیتوب کوي او یو ګړی هم ارام نه کښېني. دغه ړانده خلک د دولت په مهمو پوستونو کي کار کوي، لکه په ولسي جرګه کي د دولت پر کړنو د څار کمیسیون، د قانون پر پلي کېدو د نظارت کمېټه، د فساد پر ضد د څار کمېټه، له افغانستان سره د بهرنیو مرستو د څار کمېټه، د انتخاباتو د څار کمېټه، پر رسنیو د نظارت کمېسیون، د محبسونو د نظارت کمیسیون، د اروپایي ټولني له خوا د افغانستان پر انتخاباتو د نظارت اداره، ملي امنیت، لویه څارنوالي، یوناما، د بشري حقونو د څار کمیسیون او نورو مهمو ادارو کي کار کوي.

ډاکټر ګراژ وویل چي ددغو ناروغانو پر سترګو لومړی د ډالرو پردې غوړېږي چي بیا یې ورو ورو لید کمېږي او په پای کي یو مخ ړندېږي. کله چي ړوند سو بیا یوازي ډالر او د ډالرو پیدا کولو لار او ګودر ویني. ډاکټر ګراژ اندېښنه وښووله چي دا ستونزه په افغانستان کي مخ پر ډېرېدو ده، ځکه چي دا ناروغي ساري او میراثي ده، یاني هم له مور او پلار څخه اولاد ته لېږدول کېږي او هم هغه څوک په اخته کېږي چي له دوی سره یو ځای کار کوي. که څه هم نوري ساري ناروغۍ د تماس، هوا، ګډ خوراک او نورو لارو له ناروغ څخه روغ سړي ته ورځي خو دا ناروغي یوازي د ګډ فکر او کار کولو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاري روغ انسان ته لېږدول کېږي. ډاکټر ګړاژ وويل چي په دې ناروغۍ هغه خلک ډېر ژر اخته کېږي چي پخوا يې پر سترګو د ايراني تومنو، پاکستانۍ کالدارو او روسي روبلو پردې غوړېدلي وي. په دې ناروغۍ که څه هم په هر موسم کي انسان اخته کېدای سي خو د ولايتي شوراګانو، ولسي جرګې او ولسمشرۍ انتخاباتو او له افغانستان سره د مرستو په باب کنفرانسونو پر مهال په دې ناروغۍ د اخته کېدو چانس تر بل هر وخت ډېر دی.
اتيا کلن بوډا چي د نوم له ښوولو يې ډډه کوله وويل چي زوی يې په غبرګو سترګو ړوند دی، دی وايي چي زوی يې مخکي په سترګو جوړ او هر څه يې سم ليدای سوای، خو له کومي ورځي راهيسي چي يې د انتخاباتو دکميسيون د نظارت په څانګه کي کار شروع کړی نو ورځ په ورځ يې د سترګو ليد کمېده چي وروسته بيخي ړوند سو . دی وايي چي که څه هم دوی اوس په بوجيو بوجيو ډالر لري خو ستونزه دا ده چي زوی يې يوازي ډالرويني او ډالر پېژني، نور نه مور او پلار پېژني او نه هم نور خپلوان ، ان دا چي خپل ولس بيخي ځيني هېر سوی دی. دغه سړی وايي چي زوی يې نه يوازي دا چي له ډالرو پرته څوک نه ويني، بلکي څه اوري هم نه، بس يوازي هغه څه اوري چي د ډالرو په باب وي.
يو روغتيايي کارپوه چي ده هم له نوم ښوولو ډډه وکړه ددې ناروغۍ د نښو نښانو په باب وويل چي، دا ناروغي د ډالرو په اندازې او سياسي موقف پوري اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري، یاني کله چي د یو چا ډالر بیخي ډېر او سیاسي دریځ یې لوړ وي، نو نه یوازي دا چي په سترګو ړندېږي، بلکي په غوږو کوڼ او پر دې سربېره یې یوه سترګه هم رپېږي. دی زیاتوي چي دا ناروغي یو څو کاله یوازي له سترګو سره کار لري خو وروسته د انسان عقل هم اغېزمن کوي، یاني وروسته د ناروغ عقل یوازي د ډالرو په اړه کار کوي اوبس.
د جمهوري ریاست یوه ویاند وویل چي په دې ورځو کي د نړیوالي ټولني له خوا پر افغان دولت فشار ډېر سوی چي په دولت کي اداري فساد ډېر سوی او دولت پر خپلو فعالیتونو واک او کنټرول له لاسه ورکړی دی، ځکه نو دولت پرېکړه کړې چي د دولت پر مهمو پوستونو ړانده خلک وګماري چي د دولت او بهرنیانو ټولي کړني او فعالیتونه په خپلو سترګو وویني او په دقیقه توګه یې وڅاري.
د افغانستان د دولتي روغتیا وزارت وایي چي دا ناروغي په دولت کي دومره ډېره سوې چي ان تر ارګه پوري هم رسېدلې ده. دا وزارت اندېښنه ښیي چي که ددې ناروغۍ مخه و نه نیول سي نو په راتلونکو څلورو کالو کي به د دولت ټول مامورین په سترګو ړانده او په غوږو کاڼه سي.
له بلي خوا ولسي خلک ددې ناروغۍ په اړه ژوره اندېښنه لري. د کابل ولایت یو ځوان چي ګرالبي یې شکېدلي او د میرویس میدان پر چوک د مزدورۍ لپاره ولاړ دی وایي چي دی له یوې اوونۍ راهیسي د خوارۍ او مزدورۍ لپاره راځي خو کار نه مومي او بیرته کور ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وری تړی ځي، دی وایي چي دولتي چاروکي په سترګو ړانده سوي او د دوی لوړه ، تنده او بېوزلي ګردسره په سترګو نه ویني.
د کندهار د شاه ولیکوټ ولسوالۍ یوه سپین سرې ښځه چي د بهرنیو ځواکونو په بمباریو کي یې ټوله کورنۍ وژل سوي او خپله یې هم یو لاس پرې سوی وایي چي، دولتي چارواکي نه یوازي دا چي په سترګو ړانده سوي، بلکي په غوږو هم کاڼه سوي دي، ځکه چي د دوی ژړاوي او نارې اسمان ته رسېږي خو چارواکي یې نه اوري.
اوسمهال عام افغانان په دې فکر کي دي چي څنګه ددې خطرناکي ناروغۍ مخه ونیسي، خولا تر اوسه ددې ناروغۍ کوم موثر علاج نه دی موندل سوی. په افغانستان کي د یوه خصوصي بانک مشر، ډالر پوه زمری خان وایي چي دا ناروغي هیڅ علاج نه لري، خو دا چي ملت ناخوښه دی نو یوه لاره یې دا ده چي نړیواله ټولنه له افغانستان سره خپلي ډالري مرستي نوري هم زیاتي کړي، ددې کار په نتیجه کي به د ټول ملت پر سترګو د ډالرو پرده وغوړېږي، بیا به نو ټول ملت ړوند وي او د افغان دولت او نړیوالي ټولني کړه وړه به نه ویني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د پیسو کڅوړي راغلې ...

مدعي : قاضي صاحب دا سړی درواغ وایي، دا ځمکه زما ده او ده په زوره راڅخه نیولې ده، ها دا یې قباله ده!
قاضي : څه بابا قواله مواله په درد نه خوري، ورسه شاهدان راوله!
مدعي : سمه ده صاحب، د دوو شاهدانو پر ځای به شل شاهدان راولم
قاضي : ګوره پام دي وي چي د افغانانو شاهدي نه منل کېږي، باید بهرني شاهدان راولې او بل دا چي په دې مسئله کي د نړیوالي ټولني اجماع هم ضروري ده
مدعي : قاضي صاحب شاهدان پېژنم، خو دا جماع یې څه شی ده؟
قاضي : بدبخته جماع نه، اجماع . اجماع دا ده چي باید څو زره نفره شاهدي ورکړي چي دا ځمکه رښتیا ستاده

مدعي : نه سي کېدای چي د خارجي شاهدانو پر ځای افغاني شاهدان راولم؟
قاضي : که مور خپلي لانجې خپله اوارولای سوای نو بیا نړیوالي ټولني ته څه ضرورت و؟ ته تر اوسه هم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

فيل په غوړ کي ويده يې، اوس هيڅ مسئله له نړيوالي ټولني پرته نه حل کېږي، پوه سوې؟
مدعي : قاضي صاحب د خدای پر پار يوه لاره خو را وښيه، زه اوس څه وکړم؟
قاضي : لاره دا ده چي زر نفره امريکايي شاهدان راوله، دا شاهدان بايد اوږدې څښي ولري خو بايد ږيره او برېتونه يې پاک خريلي وي او که دا کار نه سې کولای نو بيا بل کار وکړه!
مدعي : کوم کار؟
قاضي : اتيا زره پاکستاني شاهدان راوله، دې شاهدانو بايد ږيري او برېتونه خريلي او قره قلي خولۍ يې پر سر وي، خو که دا کار هم نه سې کولای نو يوه بله لار هم سته
مدعي : کومه لاره؟
قاضي : يو مليون ايراني شاهدان راوله، دا شاهدان بايد ښه مبارکه سپينه ږيره او برېتونه ولري او ددې تر څنګ يې بايد توري لنګوټې هم تړلي وي
مدعي : قاضي صاحب ستا قربان سم، زه په ټوله ژوند کي خارج ملک ته نه يم تللی، دومره شاهدان به څنګه راولم؟
قاضي : خارج ته ولي ځې؟ وطن له امريکايانو، ايرانيانو او پاکستانيانو ډک دی، هر څومره چي وغواړې پيدا

کېږي، خير زه به لاره دروښيم، پوليسه ورسه دی پوه کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولیس : پر غبرګو سترګو قاضي صاحب
پولیس تر لاس ونیولم، یو ګوښه ځای ته یې بوتلم او
په خندا یې راته وویل : ځومره ساده سړی یې، قاضي
صاحب ځو واره په اشاره کې درته وویل، خو ته سر نه
خلاصوې. له امریکایي شاهدانو څخه د قاضي صاحب
مطلب دا و چې زر امریکایي ډالره راوړه او له
پاکستاني شاهدانو څخه یې هدف اتیا زره کالداري
دي، دغه ډول ایراني شاهدان دا مانا چې یو ملیون
تومنه راوړه. ګوره سر خلاص کړه، که په دې محکمه
کې دې دعوه بایلول، نو په بله محکمه کې تر دې ډېر
شاهدان در څخه غواړي، نور نو ستا خوښه ده. ته بیا
هم بختور سړی یې چې دوسیه دې په یوه عادل
قاضي پورې اړه لري، ددې محکمې په ټولو قاضیانو
کې تر دې بل عادل او زړه سواند قاضي نسته. ما
وپوښتل چې یو څه افغانۍ لرم، قاضي صاحب ولي
افغانۍ نه اخلي؟ پولیس په خندا وویل : په ټول دولت
کې دغه حال دی، ان دا چې زموږ ارګ ته هم په
کڅوړو کې ډالر، کالداري او تومنونه راځي، دا نن هم
ځو کڅوړې ارګ ته راغلې. زه هم له محکمې راووتم
چې د قاضي صاحب لپاره پیسې برابرې کړم، دا چې
پیسو ته مې ډېره اړتیا درلوده نو د پیسو کڅوړې مې
له یاده نه وتلې، ورو مې له ځانه سره وویل :

بیا د پیسو کڅوړې راغلې
یا به ډالر وي یا روپۍ یا تومنونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تېلو ولاړ ټانکرونه او د ارګ روان باندارونه

قهرجن مظاهرچيان د سفارت مخ ته راټول سوي ول، د (مړ دي وي) چيغي لا نه وې ارامي سوي چي د هغه هيواد د ولسمشر له عکس څخه لمبې پورته سوې، وروسته پر سفارت د ورستو هګيو باران جوړ سو او د سفارت پر دروازه ځړول سوی عکس په هګيو تک ژيړ سو، د هګيو په باران کي خلکو نوري هم په زوره چيغي کړي :

- يوه ورځ يې نه ده، دا ملک هره ورځ زموږ سره ناروا کوي
- کله زموږ خلک په ګوليو ولي
- کله يې په زندانو کي اچوي
- کله يې اعداموي
- کله يې پر مخ تېزاب ورپاشي
- لا يې زړه نه دی سوړ سوی، دا دی اوس يې زموږ د تيلو ټانکرونه درولي دي، خو موږ يې هم نه پرېږدو او خپل کسات خامخا ځني اخلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ارګ کې په دې باب د کابینې بیړنۍ غونډه رابلل سوې وه، ولسمشر په ډېر اواز وویل : ایران خو نه زموږ د ګاونډیتوب او نه د انډیوالۍ خاطر وکړ، ان دا چې ما خپل لومړی مرستیال ور واستاوه، یوازې مرستیال نه، بلکې مارشال مې هم ورواستاوه، داسې یو مارشال چې د ټولې نړۍ پوځې ځواکونو ته یې لاس ورکړی دی، که نور څه نه وې نو د مارشال صاحب د الوتکې ټانکۍ خو به یې له تېلو ور ډکه کړې وای، زړه مې غواړي چې د هلمند اوبه پر بندې کړم.
د اوبو او برېښنا وزیر په ړیره کې ګوتې تېرې کړې او ویې ویل : صاحب پام کوه پام! اوس خو یې یوازې تېل را باندې بند کړي دي، خو که دا کار مو وکړ نو زما څخه به وزارت هم واخلي. د ولسمشر دوهم مرستیال پر سر لنګوټه ټینګه کړه او ویې ویل : وزیر صاحب ښه وايي، هغوی پر دې کار هم ډېر په قهر دي چې زموږ خلکو ولې د دوی د سفارت مخ ته مظاهره کړې ده؟ اوس هم که هغوی خبر سول چې موږ په دې اړه د وزیرانو غونډه رابللې ده، نو ما به له مرستیالیه لیرې کړي او پر تاسې به خدای دې یې نه کوي د پیسو کڅوړې بندې کړي. ولسمشر یې خبره ونیول او ویې ویل : نه نه نه! ډېر پام به کوئ چې کڅوړې بندې نه سي، باید ددې غونډې راپور هم په رسنیو کې خپور نه سي، کنه نو زموږ یو من اوړه به یوه پتیره سي.
د اطلاعاتو او فرهنګ وزیر څو واره ژبه پر شونډو تېره کړه، د قره قل د پوستکي پکول یې پر تندې راڅوړ کړ او ویې ویل : رئیس صاحب تاسې بېغمه اوسئ، تر څو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي زه په دې وزارت کي یم نو له دولتي رسنیو څخه
به هیڅ داسي څه خپاره نه سي چي په هغه ایران
خوابدی کېږي، ان دا چي موږ د سفارت مخ ته د
مظاهرو راپور هم خپور نه کړ. د ولسمشر تندی ورین
سو او ویې ویل : افرین! دې ته نو ډیپلوماسي وایي،
خو په هر صورت باید یوه د اوړو پزه جوړه سي چي
ملت ارام سي، بیخي یې غوږونه راوخوړل.
په دې وخت کي د بهرنیو چارو وزیر په غاړه کي ژیړه
نیکټایي ټینګه کړه او ویې ویل : رئیس صاحب تاسي
ډېر مهربانه یاست او په دې برخه کي له ګاونډي هیواد
سره ډېر له زړه سوي ډک چلند کوئ خو زه دومره
حوصله نه لرم، ته نه یې خبر، ما داسي غاښ
ماتوونکی ځواب ورکړ چي تر اوسه به هیچا نه وي
ورکړی. ناڅاپه د ولسمشر او وزیرانو سرونه د بهرنیو
چارو د وزیر خواته کاږه سول او یو په بل پسي چیغي
پورته سوې : خدایه فضل وکړې، څه دي وکړل؟
ولسمشر په وارخطایي وپوښتل : خدای دي خوار کړه
لکه چي کور دي پر چرګه رابار کړ که څنګه؟ د بهرنیو
چارو وزیر په فاتحانه ډول غاړه اوږده کړه او ویې ویل :
کله چي د سفارت مخ ته مظاهره وسوه نو د ایران د
بهرنیو چارو وزیر ما ته وویل : په یوه ساعت کي په
دې باب څېړنه وکړه چي ددې مظاهرې تر شا د چا
لاس و او بیا دغه معلومات او اسناد موږ ته را
وسپاره، خو ما یې هم داسي څپلۍ پر پښو ور سمي
کړې چي څه درته ووایم. ولسمشر په وارخطایي وویل
: د ظالم زویه ژر ووایه څه دي ورته وویل ؟ د بهرنیو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چارو وزير سوکه وويل : ما رښتيا هم په يوه ساعت کي څېړنه وکړل، خو دوی ته مي دا معلومات او اسناد د يوه ساعت پر ځای دوه ساعته وروسته ور وسپارل البته دا خبره دي يوازي ستاسي سره وي، تر اوسه هيڅوک نه دي خبر.
ولسمشر په خندا وويل : ياره افرين! ډېر دي ښه کړي دي، دا ستا تر خبري پوري ما ته يوه کيسه رایاده سوه. وايي چي د يوه چرسي غوړو ته موږک ورلوېدلی و، چرسي ملا ته راغی ويل، ملاصاحب غوړو ته مي موږک ور لوېدلی دی يوه چاره راوښيه؟ خو ګوره پام دي وي چي غوړي مردار نه کړې، نور نو ستا خوښه ده. ملا بېچاره حيران سو چي اوس څه وکړي؟ تر لږ چورت وهلو وروسته يې چرسي ته وويل : راغلي او پېچلي دي په کتابو کي د متاخرينوچي که يوه موږک منډي وهلې له وېرې د پيشي، پام يې نه و او ولوېدئ په غوړو کي د يو چا، پوره و اجل ددغه موږک او هلته مړ سو، نو پس موږک پاک شهيد دی او د شهادت له برکته يې غوړي هم حلال دي، الا په مانا د لاکن ده، لاکن دومره خبره ده چي که موږک غوښتل وخوري غوړي بې اجازې او دا موږک مړ سو په غوړو کي، نو د ګېډي مختار ملاصاحب وايي چي موږک حرام خوره دی، نو په دې صورت کي موږک مردار، خو غوړي حلال دي. له دې کيسې سره ټولو وزيرانو وخندل، ولسمشر وويل: ياره وزير صاحب تاسي هم داسي کار کړی دی چي غوړي مو نه دي مردار کړي، ياني د پيسو له کڅوړو سره مو هيڅ غرض نه دی کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه وزیر چې خوله یې بې خونده نیولې وه او داسې ښکارېده چې خندا نه ورځي خو د نورو لپاره خاندي، ترخه خندا وکړه او ویې ویل : دا زموږ او ستاسې غوږي به څنګه سي، دا حلال دي که مردار؟ دې غوږو ته خو د یوه پر ځای څو موږکان ورلوېدلي دي. د حج او اوقافو وزیر یې خبره ونیول : څرنګه چې دا یوه فقهي مسئله ده نو په دې باب به زه یو څه رڼا واچوم. خبره دا ده چې دا موږکان حلال دي، ځکه چې د مضرو او مردارو موږکانو مخه یې نیولې ده، نو یو شی چې خپله حلال وي بل شی نه مرداروي. ورپسې د عامې روغتیا وزیر وویل : وزیر صاحب ربښتیا وایي، دا لکه د انسان په وجود کې چې یو ډول ګټور مکروبونه سته، دا مکروبونه داسې خوی لري چې مضر مکروبونه خوري او له منځه یې وړي، نو انسان ته ددغه ډول مکروبونو موجودیت ضروري خو څه، چې بیخي لازمي دی. د مالیې وزیر ورپسې وویل : اې وروره، ستا ولې زړه درد کوي؟ که موږکان پردي دي نو غوړي خو هم زموږ نه دي، یوازې د غوړو ټیم (ډبه) زموږ ده.
په دې وخت کې یو چا د پیسو یوه کڅوړه د ولسمشر مخ ته کښېښووله، دا کڅوړه د افغانستان له بیرغ څخه جوړه سوې وه، ولسمشر په داسې حال کې چې په برېتو کې یې خندل په کڅوړه ګوتې ووهلې، ټولو وزیرانو په کڅوړه کې سترګې داسې ښخې کړې لکه د نانوایي مخ ته چې غریبان راټول وي او ډوډۍ ته یې سترګې نیولې وي، تر لږ ځنډ وروسته کڅوړه خلاصه سوه، خو خبره بل ډول وه، دا ځل کڅوړه له پیسو نه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکي له تیلو ډکه وه. لکه د پیریانو په مجلس کي چي بسم الله وويل سي، ټول وزيران پټه خوله کښېناستل او وارخطا وارخطا يې يو بل ته سره وکتل، د ولسمشر دوهم مرستيال د خبرو وار ونيو او په ژړغوني اواز يې وويل : مور او تاسي يوه لويه اشتباه وکړه چي خپل دوست هيواد ته مو يو ساعت ناوخته معلومات ورکړل، ځکه خو هغوی دا ځل مور ته په کڅوړه کي د پيسو پر ځای تېل راواستول، تر دې خبري وروسته په مجلس کي چوپتيا خپره سوه او غونډه هم پای ته ورسېده.

کله چي وزيران له ارګ څخه راوتل نوپه دې وخت کي تېز باد چلېده، خو د ارګ پر لويه دروازه ځړول سوی ملي بيرغ نه رپېده، لکه افغان دولت چي د ګاونډي هيواد په خوښه پر خپل ملي غرور تېل شيندلي او اوس نيت لري چي اور ور واچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال فیل

په مسجد کې د فاتحې کمبلي اواري دي، قاري په لوړ اواز قرائت وايي،خلک لیکه لیکه ورته ناست دي، په چا سر ځړېږي او چا بیا سر پر زنګانه ایښی دی، ټول پټه خوله ناست او قرائت ته یې غوږ نیولی دی. یوه شیبه وروسته قرائت خلاص سو، دعا هم تمامه سوه، له دې سر ه سم د خلکو اوازونه پورته سول، اکثرو خلکو د وژل سویو خلکو د ژوند په باب خبري سره کولې. دا فاتحه د هغو ملکي خلکو لپاره وه چي پرون د بهرنیانو په هوايي برید کي وژل سوي ول. یو څو دقیقې وروسته بیا قاري غاړه تازه کړه او قرائت یې پیل کړ، په مسجد کي چوپتیا خپره سوه، خو ډېر ژر د والي د تیلیفون زنګ دغه چوپتیا ماته کړه. والي وویل : بلې! جنرال فیل : د سپیشل فورس له دفتر څخه جنرال فیل خبري کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

والي : اوهو جنرال صاحب جوړ په خير، جوړ په خير، امر وکړئ صاحب!
جنرال فيل : موږ هم د ولسي خلکو په وژنه سخت خواشيني يو او غواړو چي تاسي او د وژل سويو خلکو خپلوانو ته فاتحه درکړو
والي : نو تاسي به موږ ته فاتحه څنګه راکړئ؟ ځکه چي فاتحه په مسجد کي ده او خلک نه غواړي چي تاسي دي مسجد ته راسئ
جنرال فيل : نو داسي به وکړو چي دغه خلک به خپل دفتر ته راوغواړو او دلته به فاتحه ورکړو، خو دوه نور ټکي هم واوره!
والي : مهرباني وکړئ!
جنرال فيل : موږ په پام کي لرو د وژل سويو خلکو له وارثينو سره مرسته وکړو او ددې تر څنګ پر هغوی يو ښه زېری هم وکړو
والي : د څه شي زېری؟
جنرال فيل : دا زېری د هر افغان هيله ده، خو دا زېری ستا لپاره نه دی
والي : بس ستاسي خوښه ده، اوس امر وکړئ چي زه په دې لاره کي څه کولای سم؟
جنرال فيل : تاسي د يو څو مهمو قومي مشرانو او شهيدانو د وارثينو يو لست جوړ کړئ، هغوی ته ووایاست چي سبا زموږ مېلمانه دي، تاسي هم ورسره راسئ
والي : پر غبرګو سترګو صاحب، همداسي به وکړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سپیشل فورس یا د ځانګړو قواوو په دفتر کي قومي مشران، د شهیدانو وارثین او بهرني جنرالان ناست دي. جنرال فیل ستېج ته راولاړ سو او ویې ویل : موږ د ملکي خلکو په وژنه سخت خواشیني یو، خدای دي دوی وبخښي او تاسي ته دي د زړه صبر درکړي. زموږ په کلتور کي د خواشینۍ ښکاره کولو لپاره یو څو دقیقې پټه خوله کښېنو خو نن دا کار نه سو کولای، ځکه چي موږ ته وخت ډېر مهم دی، ستاسي د امنیت، سولي او خوشاله ژوند په باب ډېر مسئولیتونه راپه غاړه دي، نو ښه به دا وي چي پنځه دقیقې وخت هم ستاسي په خدمت کي ولګوو. تاسي یې وینئ چي د تالار مخ ته زموږ سپی ولاړ دی او ډېر غاپي، موږ د خپل سپي غپا هم نه بندوو، ځکه دی هم زموږ په شان درونډ مسئولیت لري او ستاسي د خدمت لپاره افغانستان ته راغلی دی، خو دا چي ستاسي سل نفره مړه او یونیم سل نور ټپیان دي نو ستاسي سره د خواخوږۍ او غم شریکۍ په اړه یو کار کولای سو، هغه داچي د پنځو دقیقو لپاره به سپی یو څه لیري بوزو چي تاسي یې غپا وا نه ورئ.

تر دې وروسته د هر مېلمه مخ ته یو یو تړلی کارتن کښېښوول سو. جنرال فیل وویل : موږ ستاسي سره وعده کړې وه چي مرسته به درسره کوو او ددې تر څنګ به یو ښه زېری هم دربانديي کوو. دا دی موږ نن خپله وعده پوره کړه. زېری دا دی چي دلته به سوله راځي، ان دا چي سوله به ستاسي کورونو ته راځي. په هر کارتن کي یو دانه کاغذ باد دی چي سوله پر لیکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوې ده، کاغذباد مرسته ده او پر کاغذباد د سولې کلمه زېرى دى. دا کاغذبادونه د هغو څو میلیوني مرستو له جملې څخه دي چې زموږ هیواد د سولې راوستلو لپاره ستاسي سره کړي دي. ګورئ دا کاغذبادونه د کوچنیانو لپاره نه، بلکې د مشرانو لپاره دي، که تاسي دا کاغذبادونه په خپلو کورونو کي وساتئ نو دا به دا مانا ولري چې موږ ستاسي کورونو ته سوله راوړې ده.

د رخصتۍ پر مهال جنرال فیل والي ګوښه کړ، په غوږ کي یې یوڅه ورته وویل او بیایې یو پاکټ ورکړ. والي چي پاکټ خلاص کړ نو ژر یې په جېب کي واچاوه، داړي یې جنګي کړې او دومره خوشاله سو لکه سپي ته چي هډوکى ور واچوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندان پنچرمېن

د قوماندان پنچرمین اصلي نوم غلام جان و، پخوا یې
په کابل کې د پنچرۍ نیولو دوکان درلود، کله چې په
کابل کې تنظیمي غویو ښکرونه یو د بل په خیټو سره
ننه ایستل نو ده هم دوکان پرېښود، څو جنګي غوایي
یې سره راټول او د نورو په شان یې لار ونیوله. غلام
جان اوس پنچرمېن نه، بلکې چېرمېن دی، بیخي یې
سر ته لاس نه رسېږي،اوس نو هیڅوک هم هغه ته
مخامخ د پنچیر مینۍ خبره نه سي ور یادولای، خو
پشلا (په غیاب) کې یې اوس هم قوماندان پنچرمین
بولي . کله چې په بن کې د جنګي تنظیمونو لپاره غوا
لنګه سوه، نود غلام جان خوله هم د یو چا پر لاس
ددې غوا تیو رودلو ته جوړه سوه، ددې غوا شیدې
دومره برکتي وې چې په لږ وخت کې قوماندان
پنچرمین لومړی د پولیسو د یوې حوزې قوماندان او

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته د یوه مهم ولایت د امنیې قوموندان وټاکل سو. په حقیقت کي قوماندان پنچرمېن اوس هم پنچرمېن دی، توپیر یې یوازي دومره دی چي پخوابه یې په خیرنو او غوړو کالیو کي د موټرو پنچری نیولې خو اوس د جنرالۍ په دریشۍ کي د پخوانۍ پنچر سوي ډیموکراسۍ پنچري ور نیسي، بل توپیر یې دا دی چي دا نوې پنچر مېني خورا ډېره مزدوري لري، ځکه چي د یوه ملت د سرنوشت خبره وه، همدا دلیل دی چي قوماندان پنچرمېن په لږ وخت کي څو کورونه رانیول او داسي مزی او چاغ سو لکه د لاندي مړ، هغه د چا خبره داسي څټ یې وکړ چي تر شا نه سي کتلای.
 قوماندان پنچر مېن چي پر ټټر یې د اتلولۍ څو مډالونه ځړېدل، راولاړ سو، پر لاري ځولۍ ځولۍ کېده، بس ایله یې ځان تر سټیج پوري راورساوه، پر سټیج یې تکیه ولګوله، غاړه یې تازه کړه او ویې ویل : خدای مو راوله، خدای مو راوله
تاسي مو نن ددې لپاره راغوښتي یاست چي ستاسي سره خپلي دوې لویي بریاوي یا لاس ته راوړني شریکي کړو. تاسي ته خو معلومه ده چي زموږ زړه ورو او مېړنیو ملي پولیسو هیڅ وخت د خپلو هیوادوالو د ساتني په لاره کي خپل وس نه دی سپمولی، تل یې جنایتکاران او د وطن دښمنان نیولي او د قانون منګولو ته سپارلي دي. یوه خبره خو دا ده چي نن موږ یو ټن شراب نیولي دي، تاسي ګورئ یو ټن شراب په خوله یادېږي داسي لږ شی یې مه ګڼئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا قیمتي شراب له یوه بهرني هیواد څخه راوارد سوي او په یوه کانټینر کي ځای پر ځای سوي ول. عجیبه دا ده چي دغه شراب د ګمرک مامورینو هم کتلي او هم یې محصول کړي دي، خو دې ته یې نه دي پام سوي چي دا شراب دي، مګر زموږ ویښو پولیسو دغه شراب کشف او ونیول چي دا دی ستاسي په مخ کي پراته دي. بله لاس ته راوړنه مو دا ده چي یو ډېر خطرناکه ځانمرګی مو نیولی دی. دا ځانمرګی چي په ځان پوري یې چاودېدونکي توکي تړلي ول، غوښتل چي د والي صاحب دفتر ته ننوزي او ځان والوزوي، خو له نېکه مرغه زموږ پولیسو په ډېر مهارت دی ونیو. ځانمرګی اوس ډېر وارخطا دی او خبري نه سي کولای، موږ به لومړی له ده څخه پلټني وکړو، بیا به تاسي ته معلومات درکړو، خو اوس تاسي کولای سئ چي شراب له نژدې وګورئ.
خبریالان کېمرې په لاس د شرابو پر کارتنونو راټول سول، هر کارتن چي به یې کوت نو هغه به خالي و، په دې وخت کي یوه خبریال وویل چي قوماندان صاحب شراب چېري دي؟ دا کارتنونه خو ټول خالي دي! د قوماندان پنچرمېن تندی تریو سو، خپل مرستیال ته په غوږ کي وبونګېده او بیا یې وویل : زه څه خبر یم چي شراب څه سول، ما خو به نه وي څښلي؟ دا زما سره ولاړ ټول پولیس شاهدان دي چي موږ یو ټن شراب ونیول خو دا چي اوس ولي نسته زه هم نه پوهېږم، کېدای سي چي په لاره کي لوېدلي وي. کله چي خبریالانو ځان نورو پوښتنو ته جوړاوه نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندان پنچرمېن وويل : زه بخښنه غواړم پر ما ډېر ناوخته دی، يو ډېر ضروري کار لرم، کېدای سي چي په دې اړه نور معلومات په ټيليفون کي درسره شريک کړم، د اوس لپاره د خدای پامان.
قوماندان پنچرمېن له ولاړېدو سره سم خپل لاسي بکس تر لاستي ونيو او پورته يې کړ، خو د بکس ځنځير خلاص پاته سوی و، له پورته کېدو سره سم دوې پلې سو او د شرابو يو ښه غټ بوتل ځني راولوېد. په دې وخت کي له قوماندان پنچرمېن ښځه د خولې چم هېر سو، خوله يې ويړه ونيول او خبريالانوته يې ووېل : تاسي ته خو معلومه ده چي دښمنان تل مور ته په کمين کي ناست دي، دا دی يو بوتل يې زما په بکس کي ايښی دی او غواړي چي ما تور کړي، خو دا ارمان به يې هيڅکله پوره نه سي. په هر صورت وايي بنده حيران خدای پر مهربان، زه حيران وم چي د شرابو يو بوتل به له کومه کړم چي تاسي ته يې د بېلګي په ډول درښکاره کړم، بس دا دی يو بوتل پيدا سو، تاسي کولای سئ چي دا بوتل له نژدې وګورئ، نور نو داسي يې وبولئ چي ټول شراب همداسي ول.
قوماندان پنچرمېن يوه شيبه شا و خوا کتله، کله چي کوم خبريال د بوتل کتلو لپاره ور ولاړ نه سو نو ده لکه مار ته چي شپېلۍ وهې غاړه اوږده کړه او ويې ويل : زه کولای سم چي همدا اوس دا بوتل ستاسي په مخ کي مات کړم، خو دا يو مردار شی دی، هم دا ځای چټلوي او هم بد بوی کوي، بيا به يې په يو مناسب وخت او مناسب ځای کي مات کړم، که مي په ياد

(c) ketabton.com: The Digital Library

سول د ماتولو پر مهال تاسي هم راغواړم. له دې سره سم یې د شرابو بوتل بیرته په لاسي بکس کي کښېښود او په چټکو ګامونو د خپل موټر خواته روان سو. یو څو ګامه چي یې واخستل بیرته یې خبریالانو ته مخ راواړاوه او ویې ویل : کله چي د ځانمرګي په اړه زموږ پلټني بشپړي سوې خامخا تاسي ته معلومات درکوم، بس یو ساعت وروسته دستي زنګ درته وهم.
تر دې وروسته زه خپل دفتر ته ولاړم او راپور مي چمتو کړ، غوښتل مي خپل مرکز ته یې ولېږم چي په دې وخت کي قوماندان پنچرمېن زنګ راوواهه، ما وویل بلې!
- د امنیې قوماندان خبري کوم
- قوماندان صاحب جوړ په خیر
- ګوره زه او ته خو سره انډیوالان یو، یوه څواني به نه وکړې؟
- ولي نه، پر دواړو سترګو، مهرباني وکړئ!
- هغه د خبري کنفرانس راپور مه خپروئ، ځکه شراب خو تاسي ولیدل، پاته سو ځانمرګی، موږ چي پلټنه وکړه نو هغه ځانمرګی نه، بلکي لېونی و
- لېونی و؟
- هو لېونی و، یوازي لېونی نه، بلکي ګونګی هم و، خبره داسي وه چي دا لېونی د ولایت دفتر ته ورغلی او په دروازه کي پولیسو راګرځولی و
- ښه کیسه کوه
- پولیسو چي پوښتني ځني کولې لېوني ځواب نه ورکاوه، بس پولیسو داسي فکر کړی و چي دا به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانمرګی وي، خو خیر نور دا دغم خبري پرېږده بله خبره واوره!
- کومه خبره؟
- ما خو تاسي ته وویل چي زه هغه دشرابو بوتل په یو مناسب ځای او مناسب وخت کي ماتوم، دا دی اوس مي هغه بوتل مات کړی دی، که راځې راسه، خو ګوره بل څوک مه خبروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاروال الوتلای هم سي

یو چا راته وویل چي زموږ ښاروال هر ماځیګر له دفتر څخه تر رخصت کېدو وروسته دوبی ته ځي او سبا سهار بیرته خپلي وظیفې ته راځي. کله چي مي دا خبره واورېده نو د کندهار کوټ بابا مي را په یاد سو. زه لا ډېر کوچنی وم چي هغه مهال د کندهار په ښار کي د کوټ بابا په نوم یو لېونحاله سړی اوسېده. دده به خیرن کالي اغوستي او لږ خبري به یې کولې. خلکو به ویل چي کوټ بابا د خدای دوست او د کندهار ولایت متصرف دی، ځکه یې نو ډېرو خلکو درناوی کاوه او دښه سړي په سترګه یې ورته کتل. دده د کرامتونو په باب له پخواراهیسي ډېري خبري کېدې، خو دا یوه خبره ډېره مشهوره وه چي کوټ بابا د ماښام لمونځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کندهار او د ماخوستن لمونځ په کعبه شریفه کي کوي، خلکو به ویل چي کوټ بابا څو واره په کعبه شریفه کي لیدل سوی هم دی. کوټ بابا اوس مړ دی، خو په کندهار کي څو ځایونه دده په نوم نومول سوي دي.
زه هغه مهال ډېر کوچنی وم، په کرامت مرامت نه پوهېدم، بس یوازي به مي دنیایي نقلیه وسایل سترګو ته درېدل، لکه خر، اس، اوښ، بایسکل، موټر سایکل، موټر او الوتکه. له خپل پلاره مي اورېدلي ول چي سعودي عربستان له افغانستان څخه ښه ډېر لیري دی، ځکه به نو تل دا پوښتنه راسره وه چي کوټ بابا خو یو ملنګ سړی دی، نه الوتکه او نه هم دومره پیسې لري چي په الوتکه کي دي عربستان ته ولاړ سي، بیا نو څنګه هره شپه سعودي عربستان ته ځي او سبا سهار بیرته راځي؟ دا پوښتنه مي تر ډېره وخته پوري په زړه کي ګرځېده، حقیقت دا و چي د اولیاوو کرامو د کرامت او د هغوی د نامریي ځواک په باب مي تر اوسه کومه ژوندۍ بېلګه نه وه لیدلې، کله چي ځوان سوم نو بیا مي هم ددې سوال ځواب پیدا نه کړ، خو کله چي اوس د ښاروال صاحب له کیسې خبر سوم نو دغه پوښتنه مي حل سوه.
رښتیا هم تاسي وګورئ ښاروال صاحب څنګه هره ورځ دوبی ته ځي او سبا سهار بیرته پر وخت خپلي وظیفې ته راځي؟ دومره معاش خو نه لري چي هره ورځ دي په الوتکه کي ولاړ سي، ځکه چي دده میاشتنی معاش او نور امتیازات دوبی ته د یوه سفر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټکټ پيسې هم نه کېږي، نو ښکاره خبره ده چي ښاروال صاحب هم د کوټې بابا غوندي بزرګ او د خپل معنويت په وزرو هره ورځ دوبی ته ځي.
د ښاروال صاحب بل کرامت له نړيوالو معيارونو سره برابر د کابل ښار جوړول دي. که کوټې بابا هره شپه مکې مکرمې ته د عبادت لپاره ته، نو ښاروال صاحب هم خوشي هره ورځ دوبی ته نه ځي، بلکي د ملت د خدمت لپاره يې شپه پر سر کړې ده، زما په اند دی ددې لپاره هره ورځ دوبی ته ځي چي د دوبی ښار ښه په ځير وګوري چي سړکونه، مارکيټونه، شنه ساحه او نوري برخي يې څنګه جوړي سوي دي؟ کله چي ثوک دوبی ته ولاړ نه سي، هلته خپل کور او ژوند و نه لري نو د کابل ښار به څنګه د دوبی غوندي جوړ کړي؟ دا د ښاروال صاحب ددغه ډول د سفرونو برکت دی چي نن د کابل ښار کټ مټ د دوبی غوندي جوړ سوی دی. د ښاروال صاحب پورته دوه کرامات ښيي چي هغه يو بزرګ او د خدای دوست دی، نو ويلای سو چي پر ده د فساد تورونه مطلق بېځايه دي، که چېري خدای مه کړه پر ښاروال صاحب لګېدلي تورونه رښتيا وای، نو د افغانستان محکمې ولي خوشي کاوه؟ بيا هم که خدای مه کړه په محکمه کي کوم قاضي رشوت خوړلی وي ،نو ولسمشر صاحب ولي ويل چي ښاروال صاحب ډېر ښه سړی دی او بې ځايه څورول سوی دی؟
ګورئ دا چي د اوسني دولت له يوه ښاروال څخه دومره لوی کراماتونه صادرېږي، خدای خبر چي رئيسان

(c) ketabton.com: The Digital Library

او وزیران به یې څومره لوی اولیاء کرام وي؟ وایي چي دلته یې دومره کسان مړه کړل هلته به څه حال وي!؟ بله خو لا دا چي خپله ولسمشر صاحب به څومره سپېڅلی انسان او لوی ولي وي چي دغسي سپېڅلي اشخاص یې پیدا کړي او په کار ګومارلي دي؟ د لویي څارنوالۍ دا تور بیخي بېځایه دی چي وایي، د نوي کابینې ځیني وزیران په فساد ککړ دي.
راسئ چي موږ خپله قضاوت وکړو، که چېري دغه نوي وزیران په فساد ککړ وای نو ایا هغوی ته ولسمشر صاحب په نوې کابینه کې ځای ورکاوه؟ ایا تاسي د ولسمشر صاحب په انډیوالانو کي کوم مفسد او جنایتکار شخص وینئ؟ که فرضًا له ولسمشر صاحب څخه سهواً په دولت کي کوم ناوړه شخص تېر هم سي نو له نړیوالي ټولني څخه به څنګه تېر سي؟ څکه بهرنیان خو له افغانستان سره ډېره خواخوږي لري او نه غواړي چي افغانستان دي د مافیایي ډلو او جنایتکاروانو لاس ته ولوېږي، موږ او تاسي ټولو ولیدل چي د بن په کنفرانس کي یې د افغانستان واک داسي اشخاصو ته وسپاره چي هر یو یې د تقوا له مخي تر کوټ بابا کم نه و.
یاره زه چي ورته ګورم نو ددې دولت هر غړی هغه د چا خبره د فراه کاڼی دی، یاني هر یو یې ولي او تر کوټ بابا کم نه دی، د کوټ بابا په نوم خو یوازي په کندهار کي یو څو ځایونه یادسوي دي، خو د ولسمشر صاحب د ملګرو په نوم ډېر ځایونه نومول سوي دي، لکه شیرپور، وزیر اکبر خان او داسي نور، ان دا چي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرنیو هیوادونو کې هم ډېر ځایونه ددوی په نوم یادېږي، لکه په دوبی، امریکا، سینګاپور، فرانسه او داسې نورو هیوادونو کې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګېډه کي جګړه

د شپې مي تلوېزيون چالان کړ چي يوه خبريال له ولسمشره وپوښتل : د افغانستان د اساسي قانون له تصويب څخه يو کال تېر سو خو ملي سرود لا نه دی جوړ سوی، که د اساسي قانون د هري مادې عملي کول يو کال وخت ونيسي نو اساسي قانون خو (۱۶۲) مادې لري، آيا ټول اساسي قانون به (۱۶۲) کاله وروسته عملي کېږي؟ ولسمشر ځواب ورکړ : اې وروره! د قانون عملي کول اسانه کار نه دی، په تېره بيا د پښتو ملي سرود جوړول خو بيخي سخت کار دی، هغه د پېښوريانو خبره (ټايم به لګي او خرچه به پې راځي)، د يوې ورځي کار خو نه دی، په دې وطن کي له دېرشو کالو راهيسي جګړه روانه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سبا سهار يوې دولتي ادارې ته ورغلم، د شعبې مامور راته وويل چي يوه هفته وروسته راسه. ما ويل دخداى لپاره زه له ډېر لري ځايه راغلى يم، ولي څه خبره ده؟ مامور صاحب يوه شيبه ټوخي شين کړى و، کله چي يې ټوخى لږ ودرېده نو خپله شوړېدلې قره قلي خولۍ يې د څټ خواته وښويوله او ويې ويل : مشکل دادى چي زما عينکي په کور کي پاته سوي دي. حيران سوم چي څه وکړم؟ مامور صاحب تر لږ ځنډ وروسته وويل : بيا هم يوه لاره سته، هغه داچي ماته يوه جوړه عينکي رانيسه بس کار به دي وسي.

_ ښه سمه ده درته رابه يې نيسم، د سترګو نومره مو څو ده؟

_ ته ځان مه په تکليف کوه، ماته يې پيسې راکړه زه يې خپله رانيسم

_ څو افغانۍ کېږي؟

_ زر افغانۍ کېږي، بيه يې ځکه لږ لوړه ده چي يو خو دا د نظر عينکي دي او بل نو د خلکو ډېر کارونه ور پوري تړلي دي، مثلاً اول دا ستا کار دى، که عينکي نه وي نو نه کېږي.

زه هم ناچاره سوم زر افغانۍ مي ورکړې، مامور صاحب ولاړ. پنځه دقيقې لا نه وې تېري سوي چي عينکي يې ايښې او شعبې ته راننووت. په رېږدېدلو لاسونو يې پر درخواست لاسليک وکړ او ماته يې وويل چي ها دادى واخله، ګوره بيا و نه وايې چي ناځوانه يې، دادى کار مي در وکړ. بيا يې وويل : هى هى، زما نو يو ځواني وه چي تېره سوه، اصلاً مفليسۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاسي عینکې

زوړ کړم کنه نو زما خو داسي تېز نظر و لکه د شاهین، عینکو ته مي هیڅ ضرورت نه درلود. خو خیر خدای مهربانه دی که هره ورځ مي د نن په شان تېره سي نو ان شاء الله چي سترګې به مي بیرته نظر پیدا کړي، خو دا دیوې ورځي کار نه دی، ځکه چي په دې وطن کي له دېرشو کالو راهیسي جګړه روانه ده.
کله چي کور ته راغلم نو د کوچنیانو مور راته وویل چي سړیه یوه میاشت کېږي چي ښوونځي پیل سوي دي، خو دا زموږ هلک وایي چي زموږ درسونه نه دي شروع سوي، ته یې معلومات وکړه چي دا خبره رښتیا ده که دی هسي ځان له ښوونځي څخه خلاصوي. ماهم زوی ترلاس ونیو او ښوونځي ته یې ورغلم. سرمعلم ته مي وویل چي ایا دا زما د زوی خبره رښتیا ده؟
- هو! مکتب شروع سوی دی خو زموږ معلمین لا تر اوسه نه دي راغلي.
- نو ولي څه خبره ده؟
- ته خو خبر یې چي د معلمینو معاش ډېر لږ دی، بیا ما دوی ته وویل چي زما خو بله مرسته په وس نه ده پوره، یوازي دومره درسره کولای سم چي د حاضری حساب به نه درسره کوم، تاسي کولای سئ چي ځان ته شخصي کارونه پیدا کړئ. بس دوی هم زما خبره ومنله، اوس دمیاشتي په پای کي یوځل راځي حاضري امضاء کوي، خپل معاش اخلي اوځي.
- نو دا زموږ د اولادونو درسونه به څنګه سي؟
- تاسي هم څومره ناشکره خلک یاست، ومو نه لیدل چي دطالبانو په وخت کي د مکتبونو څه حال و؟ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو مکتبونه خو ګردسره تړلي ول، نن داهم غنیمت دی چي ستاسي اولادونه له کوڅو راګرځېدلي دي، لږ تر لږه په یوه تعلیمي فضا کي خو سره راټول سوي دي. نن یې صنفونه جوړ سول، سبا به یې له خیره سره کتابونه پیداسي، بله ورځ به یې معلمین راسي او بله ورځ به یې درسونه شروع سي، یو څو کاله صبر وکړه، ټول کارونه خو په یوه ورځ نه سمېږي، په دې وطن کي له دېرشو کالو راهیسي جګړه روانه ده.
کله چي کور ته راغلم نو غاښ مي سوکه سوکه درد شروع کړ، ما هم ځنډ و نه کړ او دغاښونو ډاکټر ته ولاړم، هغه چي مي غاښ وکوت نو په لوړ اواز یې وویل : اوهو دا خودي ټول غاښونه چینجو خوړلي دي، باید ډک سي. که ربښتیا ووایم نو ډېر واخطا سوم چي په ځوانه ځوانۍ کي مي څنګه ټول غاښونه چینجو وخوړل او بل نو د هر غاښ ډکېدلو څلور زره افغانۍ غوښتې. په خبرو خبرو کي مي ډاکټر ته وویل چي زما پلار دي خدای وبخښي د شپېتو کالو به و خو د عمر تر پایه یې نه پر یوه غاښ درد سو او نه یې هم یو غاښ ووت، دا اوس څه بلا راغله چي د خلکو غاښونه په ځوانۍ کي چینجي خوري؟ ډاکټر په خندا وویل : ولي تاته جګړه تر بلا کمه ښکاري؟ دا ټول د جګړې له لاسه، څکه چي په دې وطن کي له دېرشو کالو راهیسي جګړه روانه ده.
له ډاکټره چي راتلم نو راپه یاد مي سول چي ما خو خیاط ته یوه جوړه کالي ورکړي دي، ما ویل که یې جوړ کړي ول ځني را وابه یې خلم. خیاط ته چي مي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلو کالیو خبره وریاده کړه نو هغه د یوه کمیس او یوه پرتوګ پرځای دوه پرتوګونه راته کښېښوول. ما ویل ماخو یو کمیس او پرتوګ غوښتی و؟
- وروره وبخښه غلطي سوې ده.
- غلطي ولي وسۍ؟ تا لیدلي وي چي یو څوک دوه پرتوګونه غواړي او بل نو دپرتاګه او کمیس اندازې مو جلا جلا په کتابچه کي یاداښت کړې.
- وروره اصلاً موږ هم ملامت نه یو، د جګړو له لاسه مو تر اوسه هم فکر پر ځای نه دی، تاته خو معلومه ده چي په دې وطن کي له دېرشو کالو راهیسي جګړه روانه ده.
تر هغه وروسته سترې ستومانه کورته راغلم، کښېناستلی به لا نه وم چي کوچنی زوی مي په ژړا کورته راغی، سر یې مات او پر مخ یې ویني لاري لاري رارواني وې، ویل فلاني هلک په ډبره وویشتلم سر یې رامات کړ. ښځي مي راته وویل چي سړیه ددغه هلک پلار په ارامه پوه کړه، یوه ورځ یې نه ده، دغه جنګړه هلک هره ورځ زموږ له هلک سره جنګ کوي.
له زوی سره د هغه هلک پلار ته ورغلم او ورته ومي ویل چي وروره دا زوی خو دي لږ پوه کړه، وګوره دا زما د زوی سر یې ورمات کړی دی. دهلک پلار د دې پر ځای چي کړه غاړه وکړي او عذر وغواړي په بې پروایی یې وویل : وروره ما خپل زوی ډېر ښه روزلی دی، زما زوی ګردسره له چا سره جګړه نه کوي، ستا له زوی سره به بل چا جګړه کړې وي، زه نه پوهېږم چي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه داسي خبره کوې؟ ما ورته وویل چي وروره دا خو ښکاره خبره ده چي ستا زوی جګړه ورسره کړې ده، ټولوکوچنیانو لیدلی دی. سړي سر وښوراوه او ویې ویل : زموږ او ستاسي هم یو عجیبه وطن دی، داسي یوه خبره به واورې چي بیخي به یې عقل نه مني، بس نو سړی څه ووایي، دا ټول د جګړې له لاسه، ځکه چي په دې وطن کي له دېرشو کالو راهیسي جګړه روانه ده.

سبا سهار په کوم کار پسي له کوره راووتم، ګورم چي زموږ یوه ګاونډي د خپل کور چټلي زموږ د کور مخ ته واچول او غلی روان سو، د شا له خوا مي ورپسې نارې کړې چي اې وروره! دا چټلي دي ولي زموږ د کور مخ ته واچول، دا ځای د چټلیو دی؟

_ نو چیري یې واچوم؟ بل ځای نسته

_ ولي پخوا دي چېري اچول؟

_ پخوا خو ښاروالي فعاله وه، هره ورځ به یې وړل، اوس هم که ښاروالي بیرته فعاله سوه ستا دکور مخ ته یې نه اچوم، نور څه غواړې؟

_ ښاروالي نو څه معلومه ده چي څه مهال به فعاله سي؟

_ دنیا په امید خوړل کېږي، ټول کارونه خو په یوه ورځ نه سمېږي، په دې وطن کي له دېرشو کالو راهیسي جګړه روانه ده.

ماښام زما د یوه انډیوال کره مېلمه وم، تر ډوډی خوړلو وروسته مي په نس کي ګوړهاری شروع سو. پر نس مي لاس تېر کړ او څنګ ته ناست ملګري ته مي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وويل چي زما خو پخوا ډېره ښه هاضمه وه، اوس نه پوهېږم چي ولي مي په نس کي ګوړهارى جوړ سو؟ هغه راته وويل چي هګۍ او غوښه په خپلو منځو کي بد سره وړي او تا دواړه يو ځاى سره وخوړل، ځکه دي په نس کي ګوړهارى پيدا سو. له ځانه سره مي وويل چي، ياره تر دې مهاله خو ټول وطن جګړې پر سر اخيستى و، اوس يې لکه چي زما نس ته هم لاره موندله، خو خير زما په نس کي جګړه څه د حيرانى خبره نه ده، ځکه چي په دې وطن کي له دېرشو کالو راهيسي جګړه روانه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهکار ادبي بهیر

د شاهکار ادبـي بهیـر اوونیـزه غونـډه د (۱۳۸۷) لمریـز کال د وري دمیاشـتي پـر اوومـه نېټـه پـه شـاهکار تالار کـي جـوړه سـوه. د غونـډي مېلمـه پروفیسـر مصـطفی اکبري، مشر یې مولانا محمد علي نقشبندي او د دریځ چـاري د ښـاغلي نجیـب کوشـان پـر غـاړه وې. غونـډه د قاري سید عبدالله مزمل له خوا د قرآن عظیم الشان د څو آیتونو په تلاوت پیل سـوه. لـومړی د بریـالي هنریـار لـه خـوا د تېـري غونـډي ګـزارش ولوسـتل سـو او بیـا ښـاغلي عبـدالرافع غیـرت خپـل غـزل کـره کتنـي تـه وړاندي کړ چي مطلع یې په دې ډول ول:

هر ګناه چي په توبه په استغفار ځي
له هغه ګناه به څه په زړه کي ډار ځي

استاد ګل حبیب فدایي وویل چي موږ بایـد بهیـر تـه یـو داسي اثر وړاندي کړو چي پر هغه علمي بحث وسي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوان شاعران يو څه ځني زده کړي. زما نظر دادی چي کله يو څوک بهير ته يو اثر راوړي نو بايد اول يې دلته يو څو تنه مشران تائيد کړي چي ايا دا اثر په دې ارزي چي سړی دي وخت پر ضايع کړي؟ ما چي په اصطلاح دا غزل واورېد نو دا هسې يو ساده شی دی، نه يې فورم معلوم دی او نه هنريت پکښې دی، هغه د چا خبره املا غلط، انشاء غلط، کلش سر تا پا غلط. خو کمال الدين نعيمي يې خبره رد کړه او ويې ويل چي فورم يې ښکاره خبره ده چي نظم دی. ډاکټر جبار کړاو وويل چي هره ګناه په استغفار نه ځي، مثلاً يو سړی به قتل وکړي نو ايا په توبه د دې ګناه له عذابه خلاصېدای سي؟ خو جمال سلطانزي يې خبره پرې کړه او ويې ويل چي په توبه سړی له هري ګناه پاکېدای سي. ملا دوران وويل چي له لومړي بيت څخه د سيکولريزم بوی راولاړېږي.

د غزل دوهم بيت په دې ډول و:

ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي
تر چشمانو دي ځارېږم چي بهار ځي

معلم اکبر زړه ور وويل چي د دې بيت لومړی مصرع بايد داسي جوړه سي: ساقي راشه سره شراب دشونډو راکړه. حاجي اسماعيل وويل چي ساقي، شراب او شونډي ډېر کليشه يي او سولېدلي کلمات دي، بايد نور په شعر کي رانه وړل سي، خو ملا دوران يې خبره ونيوله او ويې ويل چي دا ټول د جنت نعمتونه دي چي خدای موږ ته په دې دنيا کي راکړي دي. د جنت نعمتونه خو ښکاره خبره ده چي هيڅکله نه کليشه يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي او نه سړی په مړېږي، که رښتيا ووايم نو زما خو همدا اوس لاخولې اوبه ورته وکړې.
ډاکټر سليم همدرد د دې بيت د دوهمي مصرع په باب ووېل چي که د چشمانو پر ځای سترګي او د بهار پر ځای ځواني راسي نو ښه به وي، ځکه چي شراب او شونډي د کال په هر فصل کي ښه خوند کوي او که د بهار پر ځای عمر راسي مانا به يې داوي چي ساقي ژر سره شراب او سرې شونډي راوړه چي عمر مي تېرېږي.
دغزل دريم بيت په دې ډول و :
د خپل زړه خبري واړه ويراني کا
يار هغه چي همېشه په زړه د يار ځي
استاد لعل محمد ووېل چي د دې بيت لومړی او دوهمه مصرع تر خپل منځ هيڅ تړاو نه سره لري.
استاد کمال الدين نعيمي بيا د څلورم بيت په باب ووېل چي د دې بيت منطق ضعيفه دي، ځکه کېدای سي چي د يار خبري هم د ويرانی سبب سي، زه خو خپله د يار له لاسه تباه تباه يم، کله راته وايي چي کريډېټ کارډ راواستوه او کله بيا وايي چي زه له وروره ډارېږم اوس دي نه سم ليدای، په اخرت کي به له خيره سره ګورو. که د شاعر هدف داوي چي نجلی دي همېشه د يار په خوله وکړي بيا دا خبره سمه ده خو ډاکټر سليم همدرد بيا د کمال الدين نعيمي خبره رد کړه او وېې ويل چي د شعر پيغام بايد د هلکانو او نجونو دواړو لپاره وي، موږ بايد د جنډر موضوع هم له پامه و نه غورځوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغزل څلورم بيت په دې ډول و :
جهان ځای د خوښۍ نه دی دناورين دی
چي توتا له ګلستانه په چغار ځي
معلم اکبر وويل چي دا خبره سمه نه ده چي دنيا د خوښۍ ځای نه دی، دا زموږ انډيوال څلور ودونه کړي دي، دوه کورونه او سراچه موټر هم لري. تردې لا بله خوښي وي؟ حاجي اسمعيل وويل چي شاعر څه خبر دی چي توتا له ګلستانه په چغار ځي، ښايي توتا خوشاله وي. معلم اکبر وويل چي توتا يې بايد توتي ليکلی وای. ملا دوران وويل چي دابيت د شاعر خپل تخليق او فکر نه دی، بلکي دا حديث يې ترجمه او په نظم اړولی چي وايي: دا دنيا د مسلمان لپاره دوزخ او د کافر لپاره جنت دی.
دغزل پنځم بيت په دې ډول و :
په وار وار چي په دنيا باندي راغلي
عاقبت به ځني واړه په وار وار ځي

ملا دوران وويل چي دابيت هم د دې ايت شريف ترجمه ده چي وايي: هر ژوندی شی به د مرګ خوند وڅکي. ډاکټر سليم همدرد وويل چي ټول خلک دنيا ته په وار وار نه دي راغلي، ځيني ماشومان غبرګوليان او ان کله نا کله خو يوه مور اووه ماشومان هم په يوه وار زيږوي. استاد لعل محمد وويل چي دلته معلومه نه ده چي د شاعر څوک مطلب دی، دنيا ته خو حيوانات او نور ژوندي موجودات هم راځي. که هدف

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې پېريان او حيوانات وي نو دا خو چندان د خواشينۍ خبره نه ده.

د غزل شپږم بيت په دې ډول و :

که له درده مي خبر نه دي وګړي
چي مي سرې ويني تر سترګو په رخسار ځي

حاجي اسماعيل وويل چي د دې بيت لومړۍ مصرع بايد داسي وويل سي: ولي خلک زما له حاله نه خبرېږي. استاد عطاء وويل چي پنځم او شپږم بيتونه سړی ناهيلی کوي، شاعر بايد ژوند ته هيله من وي او که ووايو چي هنر د ژوند لپاره دی نو بايد په شعر کي د خلکو لپاره د اميد او هيلي پيغام نغښتی وي. ما چي دا بيتونه واورېدل نو د انا مرګ مي راپه ياد سو. بريالي هنريار وويل چي د انا مرګ دومره ناهيلي نه ده، ځکه په پښتو ژبه کي يو متل دی چي وايي : په غمو کي د انا غم اسانه دی.

دغزل اووم بيت په دې ډول و :

د هغه طبيب نوم څه اخلې په ژبه
چي بيمار ورلره راشي او بيمار ځي

ډاکټر سليم همدرد وويل چي په دې بيت کي د ډاکټرانو غيبت سوی دی، کېدای سي چي يو ناروغ د يو ډاکټر په دوا جوړ نه سي او کېدای سي بل ناروغ بيا د همدغه ډاکټر په دوا جوړ سي. ملا دوران يې هم خبره تائيد کړه او ويې ويل چي جوړه په خدای پوري اړه لري، هيڅ يو ډاکټر د يو ناروغ د علاج تضمين نه سي کولای.

دغزل اتم بيت په دې ډول و :

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مي پېژنې هغه لېونی زه يم
چي نادان را لره راشي او هوښيار ځي

ډاکټر سليم همدرد وويل چي په اوسني عصر کي طبيب او ډاکټر سره جلا دی، که د شاعر هدف يوناني طبيب وي نو هغه خو نه سم علاج کولای سي او نه اوس چندان خلک ورځي او که هدف يې ډاکټر وي نوبايد ډاکټر وويل سي. بله خبره دا ده چي که يو ډاکټر خپله لېونی وي، نو د بل لېوني علاج به څنګه وکړي؟

حاجي اسماعيل بيا وويل چي د لېوني کلمه دي په لېوه واړول سي، ياني داسي دي وويل سي: که مي پېژنې هغه لېوه زه يم، د ډاکټر همدرد صاحب مخ ته دي لاس وي، ځيني ډاکټران هم تر لېوانو کم نه دي، کله چي له يو ناروغ څخه ډېر فيس واخلي نو د ناروغ سد پخپله سر ته راسي. ډاکټر جبار کړاو وويل چي که په دې بيت کي د لېوني کلمه په لېوه واوړي نو وزن يې خرابېږي. کمال الدين نعيمي بيا وويل چي په دې بيت کي ډېري باټي راغلي دي، ياني زه يو داسي ډاکټر يم چي که څه هم خپله لېونی يم خو لېوني پر سد کولای سم، دا که روغ ډاکټر وای نو څومره د نامي زوی به وای.

دغزل نهم بيت په دې ډول و :

دروغجن به همېشه وي په خزان کي
د رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

بريالي هنريار د نهم بيت په باب وويل چي دا بيت له واقعيت څخه ليري دی، نن ددنيا ټول کار وبار پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

درواغو ولاړ دی، درواغجن خلک ډېر شتمن دي او موږ
چي رښتيا وايو سپېرې شونډي ګرځو او هر هغه څوک
چي رښتيا وايي نو د خولۍ سر يې سوری دی، همدا
اوس په دې غزل کي دومره غلطۍ سته چي که زه
رښتيا ووايم، ياني هغه ټولي غلطۍ په ګوته کړم نو
غيرت صاحب به راڅخه خفه سي او په ژوند کي به يوه
خبره هم راسره و نه کړي. اول خو يې د دې غزل ځمکه
زما څخه غلا کړې ده، هغه زما يو غزل دی چي وايي :
هه هه هه... ته ودرېږه اوس راڅخه هېر سو، خو په هر
صورت ځمکه يې دغسي ده. بل داچي ټولي قافيې
يې غلطي دي، د فکر او پيغام په لحاظ هم يو کمزوری
غزل و، نور نو يوه لمن ګرامري غلطۍ يې درلودې،
اوس ناوخته دی که زه دا ټولي خبري دلته کوم نو
مشاعرې ته وخت نه پاته کېږي، زه به دغه يادانښتونه
غيرت صاحب ته ورکړم چي په درد يې وخوري.
شېر جان کاکا بيا وويل چي غيرت صاحب يو ځوان
استعداد دی، خير که نن يې کمزوری غزل وليکه سبا
به ښه او په تول پوره غزل وليکي. تر هغه وروسته د
غونډي مشر مېلمه ته بلنه ورکړل سوه چي دغونډي
په باب خپل نظر ووايي. د غونډي مشر وويل، ښايي
تاسي هيڅ باور و نه کړئ چي ما تر اوسه دغسي
علمي او له شخصي عقدو پاکه کره کتنه نه وه ليدلې،
زه وياړم چي موږ نن په ځوان کهول کي د ښو
شاعرانو او ليکوالو تر څنګ ښه نقادان او کره کتونکي
هم لرو. ما د ښاغلي غيرت صاحب نثري ليکني

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوستي وې، ډېري هنري او ښې لیکني کوي، خو تر اوسه مي یې شعرونه نه وه اورېدلي، زه نه پوهېږم چي د غیرت صاحب ولي په زړه کي ورتېر سوه چي باید شعر هم ولیکي. زما په فکر هماغه نثر یې بس و، بیا هم که دی غواړي شعر ولیکي نو لومړی دي ادبي فنون او وروسته دي کلاسیک شعر مطالعه کړي، په تېره بیا خوشال بابا خو باید ډېر په دقت مطالعه کړي، له دې غزل څخه خو یې داسې ښکاري چي د خوشال بابا نوم یې ګردسره نه دی اورېدلی. زه نه پوهېږم هغه څوک چي خوشال بابا یې نه وي مطالعه کړی څنګه دا جرئت کوي چي شعر ولیکي.
وروسته خپله له ښاغلي غیرت صاحب څخه وغوښتل سوه چي د کره کتونکو په باب خپل نظر څرګند کړي.
ښاغلي غیرت صاحب وویل چي زه ټولو هغو دوستانو ته د زړه له کومي کور ودانی وایم چي زه یې خپلو غلطیو ته متوجه کړم. یوه غلطي چي همدا اوس زما ورته پام سو، هغه داده چي د خپل غزل پر ځای مي د خوشال بابا غزل کره کتني ته وړاندي کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپي څنګه تاريخي اثر غلا کړ؟

يوه ورځ مي د خپل محصل زوی ليکچر نوټونه وليدل، ګورم چي کټ مټ هغه زموږ د وختونو ليکچر نوټونه دي. په دې منځ کي پنځوس کاله تېر سوي ول خو په دې دومره وخت کي يې لږ توپير کړی و. زموږ په وخت کي هغه استادان چي دغه ليکچر نوټونه يې ترتيب کړي ول ځينې يې ژوندي ول، که کوم ځای به ګونګ و، نو له هماغه استاده به مو پوښتنه وکړه خو اوس هغه ټول استادان خدای دي يې وبخښي وفات سوي ول. بل توپير يې داو چي هغه وخت د دې ليکچر نوټونو د کاغذ کيفيت يو څه ښه و، فوټوکاپي به يې هم يو څه روښانه وه، خو اوس يې فوټوکاپي هم داسې وه، لکه تر ميلاد د مخه د کوم ډېرليک عکس چي دي اخيستی وي. کاپي يې لا څه کوې اصل يې هم داسي و، تا چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل د غوا پر خرمن لیکل سوی دی.
لـه دې سـره سـم د اطلاعـاتو او فرهنـګ وزارت هغـه اعلان را یاد سو چي ویل یې، تاریخي اثار که له هر چا سره وي مور یې په لوړه بیه څني رانیسو. نور یـې څه کوې له خوشالیه باغ باغ سوم، ما ویل یاره شېرجانه که دا لیکچرنوټونه په لاس درغلل نو بس خولۍ دي په غوړو کي سوه.
بس هغه دم روان سوم او ځان مي کابل پوهنتون ته ورساوه. د پوهنتون رئیس ته چي مي د لیکچر نوټونو خبره ور یاده کړه نو اسمان تـه یـې ټوپ کـړه، ویـل تـه لېونی سوی یې، لیکچر نوټونه څنګه درکړو؟ نه وینـې چي مور یې همدا اوس تدریسوو؟ ما ویل، زه پوهېږم، خو زه بـه یـې کمپیـوټري درتـه ولـیکم چـي هـم اسـانه ولوستل سي او هم که یو وخت مو چاپول نـو د کمپـوز کـار بـه یـې سـوی وي. د رئـیس صـاحب وروځـي راوځړېدې، یوه شیبه یې زنه په مټ کي ونیـول او بیـا یې وویل :
ښه سمه ده، یوه فوټو کاپي به یې درکړو
_ نه فوټو کاپي یې نه غواړمه، که اصل یـې راکـړئ ښـه به وي.
_ اصل یې څه کوې؟ هغه خو مور تدریسوو.
_ ځکـه زه چـي هـر وخـت دا لیکچـر نوټونـه وینـم نـو د خپلي محصلۍ وختونه رایـادېږي او بـل داچـي دا زمـا د خدای بخښلو استادانو د لاسو نښي هم دي.
_ نـو کـه درڅخـه ورک سـول زمـوږ خـو بـه کـور پـر چرګـه رابار کړې، بیا د چا په وسه پوره ده چي نوي لیکچر

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټونه وليکي؟
_ صاحب تاسي بېغمه اوسئ، نه راځخه ورکېږي.
د رئيس په تندي کي ناڅاپه ګونځې پيدا سوې، له څوکۍ څخه را جګ سو او په درد يې وويل: ځه ورک سه! ولي يوازي پر تا خپل استادان ګران دي؟ موږ هم غواړو چي د خپلو استادانو د لاس نښانۍ او يادګارونه ولرو؟ زړه مي له ګرومه ډک سو او له پوهنتون څخه ناهيلی کور ته راروان سوم. کور ته لا نه وم رسېدلی چي يوې رېړۍ (کراچۍ) ته مي پام سو. په رېړۍ کي يو چرګ چي بېچاره له رنګه تک تور اوښتی و، په يوه پښه راځړېده او لاندي د ښوروا يوه لويه کاسه ورته پرته وه. رېړۍ والا به د کاسې له ښوروا څخه يو ګيلاس ډک کړ او پر چرګ به يې توی کړ. که څه هم چرګ له مودو مودو راهيسې همداسې په يوه پښه راځړېده، خو کله به چي د پاسه نوې ښوروا پر توی سول نو داسي توښ (بخار) به يې پورته سو تاچي ويل دا او س تازه يې له دېګ څخه را وايست. رېړۍ والا چي به هر وار پر چرګ ښوروا توی کړه نو نارې به يې کړې : (د چرګ تازه ښوروا، ګيلاس په پنځه افغانۍ، وڅښئ دا تازه ښوروا! وا وا قسمت خوره به يې خوري).
له خپل مرحوم پلاره مي اورېدلي ول چي کله موږ کوچنيان و او مکتب ته تلو، نو دغه رېړۍ والا به پر دغه ځای يخني خرڅول. چرګ نو خدای دي مي غاړي نه بندوي چي هغه پخوانی او که به بل چرګ وي. د دې چرګ په ليدو مي زموږ د کوڅې يو پوډري لعل ګل

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپه یاد سو. هغه چي به کله په کوځه کي یو تازه مردار سوی چرګ پیدا کړ، نو پاک به یې کړ او بیا به یې پر یخني والا خرڅاوه. یو وخت یو چا ورته وویل چي بدبخته په خلکو مردار چرګان خورې؟ ده په خندا ورته وویل : (عجیبه ده، یو چرګ چي د انسان په لاس مړ سي، هغه حلال دی او بل چرګ چي خدای پاک په خپله وژلی وي، هغه مردار دی. زه خو وایم چي تر دې بل حلال چرګ نسته). ما ویل خدای خبر چي دا به ځنګه چرګ وي. خو په هر حال دا چرګ اوس د افغانستان په تاریخي اثارو کي ګڼل کېده. ما ویل که نور اثار په لاس نه درځي، ونیسه دا چرګ خو رانیولای سې.
رېږی والا ته چي مي د چرګ وویل نو هغه نټه (انکار) وکړ، ویل موږ یوازي د چرګ ښوروا خرڅوو، ولاړ سه بل ځای چرګ رانیسه. لکه زما په مطلب چي پوهېدلی وي، ویل ځه وروره چرګ بیخي نه خرڅوم. ما اورېدلي ول چي تاریخي اثار زرګونه ډالره بیه لري، بس څو زړونه مي یو کړل او له رېږی والا څخه مي چرګ د غوايي په بیه رانیو، په یوه پلاستیکي کڅوړه کي مي واچــاوه او د اطلاعــاتو او فرهنــګ وزارت خواتــه روان سوم. پر لاري ډېر تږی سوم، یوه دکان ته ودرېدم، کڅوړه مي ځنګ ته کښېښوده او دکاندار ته مي وویل چي یو بوتل اوبه راکړه. په دې وخت کي ګورم چي یو کوڅه ډب سپی راغی او چرګ یې له کڅوړي سره یووړ. په سپي پسي چي مي هرڅومره منډي وکړې په لاس رانه غی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنابونه او د ښوروا بويونه

زموږ شعبه د تشناب څنګ ته وه، هر همکار چې به تشناب ته ورتېرېده، نو يو وار به يې موږ ته د سترګو تر کونجو وکتل، کله چې به مو ورته پام نه و، نو غلی به ننووت او که به مو ورته پام سو، نو سلام به يې راواچاوه. کله چې به د تشناب دروازه بنده وه، نو شعبې ته به راغی او زموږ سره به يې ځان په خبرو بوخت کړ. کله چې به يې د تشناب د دروازې کړپ واورېد، نو سمدلاسه به ولاړ سو او موږ ته به يې وويل : ښه نور مو وخت نه نيسم، بس يوازې ستاسې احترام ته راغلم.

لومړی موږ ته ددغو همکارانو خبرې ستړې کوونکې وې او هسې به مو سر ورسره ښوراوه خو ځينو همکارانو به داسې په زړه پورې کيسې کولې چې سوکه سوکه موږ هم ورسره عادت سولو، تر دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته به مور خپله د تشناب خواته سترګي نیولي وې چي که کوم څوک ووینو چي باندار ورسره وکړو. کله چي به مو سهار له کوم همکار سره سترې مسې نه وه کړې نو پر همدغه وخت به مو راونیو او په غېږ کي به مو داسي کلک ونیو، لکه په کلونو کلونو چي مو نه وي سره لیدلي.

کله چي به یوه همکار نوي کالي اغوستي ول، نو مور ته به یوه نوې موضوع وه، هغه بېچاره که به څه هم پښې سره مښلې او پرنس به یې لاس تېراوه خو ناچاره و چي مور ته دخپلو نویو کالیو په باب پوره معلومات راکړي. د ورځي مو اته ساعته کار کاوه چي څلور ساعته به یې د تشناب له لارویانو سره په سترې مسې کي تېرېدل. تشناب یوه کړکۍ هم درلوده چي یوه کورته ورخلاصه وه.

یوه ورځ د نوموړي کور خاوند راغی ویل، ستاسي د تشناب بدبویۍ مور ډېر تنګ کړي یو. د شعبې چپړاسي رمضان اکا مي راوغوښت او ورته ومي ویل چي دا تشناب ولي داسي بد بوی کوي، نه یې مینځې که څنګه؟ هغه وویل چي قسم په خدای هر سهار یې مینځم، خو خیر تر دې وروسته به یې په ورځ کي دوه ځله مینځم. تر دې وروسته رښتیا هم د تشناب بد بویي یو مخ ورکه سوه.

یوه ورځ مي د ښوروا بوی تر سږمو سو، ښه چي ځیر سوم نو بوی له تشناب څخه راته، کله چي ورغلم نو ګورم چي په تشناب کي غوړ لوښي پراته دي. رمضان اکا ته مي وویل چي دا غوړ لوښي دلته د څه لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دي؟ هغه وویل چي په اشپزخانه کي اوبه نه وې، ما ویل غوړ لوښي به دلته پرېمینځم، ښایي دغوړو لوښو بوی به وي.

بله ورځ زموږ یوه همکار راته وویل چي له تشناب څخه د اچارو بوی راځي، کله چي ورغلم نو د اچارو یو مرتبان مي پیداکړ چي سر یې خلاص و. ما ویل له یو چا څخه به پاته سوی وي. بله ورځ غرمه چي تشناب ته ورغلم نو د پېرکیو بوی مي تر سږمو سو، رمضان اکا ته مي وویل چي دا څه کیسه ده؟ هغه وویل چي د ګاونډیانو کره پېرکي پخېږي او تر کړکۍ یې بوی زموږ تشناب ته راځي.

تر دې وروسته به هره ورځ له تشناب څخه د ډول ډول خوړو او مېوو بوی راته، چي ورسره د تشناب د مراجعینو شمېر هم ډېرېده. اوس نو تشناب داسي یو ځای و چي کله به ورغلې او دا بویونه به دربانديولګېدل نو داسي فکر دي نه کاوه چي دادي تشناب وي، تاچي ویل د کابل د (ښار نو) د کبابیانو په کوڅه کي یم، دسړي هیڅ زړه نه غوښت چي بیرته دي ځني راووزي. یوازي دغه یو تشناب نه و چي د ښوروا بویونه ځني پورته کېدل، بلکي د دفتر د ټولو تشنابونو دغه حال و.

یوه ورځ مي د تشناب له دننه څخه د څو نفرو خبري واورېدلې، حیران سوم چي دا څه خبره ده؟ تر دې مخکي مي ښځي لیدلي وې چي په ډله ییز ډول تشناب ته ورځي او ان داچي هلته کیسې هم کوي خو په ډله ییز ډول د نارینه وو ورتګ راته نوې خبره ول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشناب ته نژدې یو ځای ورته پټ سوم چي دا ښاغلي مراجعین وپېژنم. کله چي د تشناب دروازه خلاصه سوه نو ګورم چي څلور نفره شپربرېتي ځوانان راووتل، په خندا مي ورته وویل چي یارانو خیریت و؟ دوی ویل نن تشناب ته اوبه نه راتلې موږ ویل و به یې ګورو چي څه علت لري؟ زه چي تشناب ته ورغلم نو ګورم چي د تشناب پایپونه بیخي جوړ دي.

وایي چي د مسکین بخت یو ګړی وي، زموږ دغه ښې ورځي هم اوړدې نه سوې، یوه میاشت وروسته بیا تشناب هغسې بد بوی کاوه، رمضان اکا مي راوغوښت، ورته ومي ویل چي دا تشناب بیا ولي داسې بدبوی کوي، لکه چي سم یې نه مینځې که څنګه؟

_ نه قسم په خدای چي د ورځي یې دوه واره مینځم.

_ نو دا یوه میاشت خو دي هم هره ورځ دوه ځله پرېمنځه، هغه مهال یې ولي داسي بد بوی نه کاوه؟

_ صاحب هغه وخت خو دورځي څو واره پرېمنځل کېده. دوه ځله به ما پرېمنځه او شپږ اووه ځله به نورو همکارانو پرېمنځه.

_ نو دا همکاران چي پر تا دومره زړه سوی لري اوس یې ولي نه مینځي؟

_ صاحب هغه خو ټول د روژې برکت و، اوس خو روژه تېره سوه، هغوی اوس په تشناب کي ډوډۍ نه خوري، بلکي د ډوډۍ خوني ته ځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازوکړی شاعر

په یوه راډیو کې د ادبي خپروني پروډیوسر وم. یوه ورځ زموږ ایډیټر راغی او یوه نوې چاپ سوې شعري مجموعه یې راکړه، ویل د دې کتاب په باب په خپرونه کې یو ګردی مېز جوړ کړه، ځوان شاعر دی ښه دی تشویق به سي.

ما چې د کتاب پر پښتۍ د شاعر ژوندلیک ولوست نو عمر یې (٦٠) کاله و، دا چې په اصطلاح ځوان شاعر د ایډیټر شخصي انډیوال و، نو زه هم مجبوره وم چې هغه په خپرونه کې د ځوان شاعر په نوم معرفي کړم.

تر خپروني وروسته څو نفرو ټلیفونونه راته وکړل، ویل دا خو زوړ سړی دی او تاسې د ځوان شاعر په نوم معرفي کړ، ما ورته وویل چې یو خو یې شعرونه د ځوانۍ د زمانې دي او بل نو داسي باغي او مسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعري یې کړې ده چې ځوانان یې په څپلی پسې هم نه سي رسېدای.

د بلـي اوونـی د خپرونـي لپـاره زمـوږ ایـډېټر یـوه بلـه شـعري مجموعـه راوړل، ویـل دا کتـاب پـه خپرونـه کـې معرفـي کـړه، ځـوان شـاعر دی دایـې لـومړی شـعري مجموعـه ده، ښـه دی و بـه هڅـول سـي. د کتـاب پـر پښتی چي مي د شاعر ژوندلیک ته وکتل نو عمـر یـې اتلس کاله و. حیران سوم چي (۶۰) کلن شـاعر خـو مـي په ځوان معرفي کړ اوس دا شاعر په کوم نـوم معرفـي کـړم؟ تـر ډېـر چـورت وهلـو وروسـته مـي پـه زړه کـې راوګرځېده چي دې شاعر ته نازوکړی شاعر ووایم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهاند صاحب غاښ ځنګه ووت؟

بلې!

_ پوهاند صاحب زه فرید خبري کوم، هلئ ژر له کوره راووزئ چي زلزله کېږي

_څه شی زلزله کېږي! چاویل؟

_ ایساف اعلان کړی دی، ژر راووزئ چي وخت ډېر کم دی.

پوهاند صاحب د موبایل له بندولو سره سم خپلي مېرمني فاطمې ته چي د ده څنګ ته ناسته وه او کالي یې اوتو کول وویل : هله فاطمه جاني درمنډه کړه چي زلزله کېږي! له دې سره سم پوهاند صاحب دوې پښې دغه، دوې یې نوري پور کړې او د کور پر دروازه یې ور منډه کړه، کله چي دالېز ته راووت نو چیغه یې کړه : هلئ زلزله کېږي! له دې سره سم یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زینو کي منډه کړه خو دوې درې زینې لا نه و کښته سوی چي نوک یې وواهه او مخ پر کښته پرمخي ولوېد، چي د مخ یو غاښ یې ووت، خو د زلزلې له ډاره یې د غاښ وتلو ته پام نه سو او ډېر ژر بیرته راپورته سو او په منډه په زینو کي کښته سو. کله چي له بلاک څخه یو شل ګامه لیري سو نو په لوړ اواز یې نارې کړې : فاطمه جاني څه سوې؟ هله ژر راووزه! اې خلکو ژر راووزئ چي زلزله کېږي! په دې وخت کي فاطمه هم په منډه راوره سېده، ورپسې نور ګاونډیان هم راکښته سول. په لږ وخت کي د بلاک ټول خلک دباندي راووتل، چا برستنه پر سر را اخیستې، چا یو بکس او چا بیا صندلي را اخیستې وه، د وارخطایۍ کار و، د چا چي هر شی لاس ته ورغلی و بس هغه یې را اخیستی و. هوا ډېره سړه وه او پر ځمکه یوه لوېشت واوره پرته وه. د تلواري کار و، پوهاند صاحب د فاطمې توره لمن چي تازه یې اوتو کړې ول پر سر ټینګه تړلې وه.

پنځه دقیقې لا نه وې تېري سوي چي د شاوخوا بلاکونو خلک هم راکښته سول. داسي غالمغال جوړ سو لکه د مینا بچي چي له ځالي را اخلې. یوه بوډۍ ښځه چي سا یې لنډه لنډه کېده، له یوه دړانده بکس سره راورسېده، پر زړه یې لاس نیولی او یوې بلي ښځي ته یې وویل : وۍ خوري که زلزله وسوه زما خوبه زاره وچوي، دا اوس مي هم د زړه درزا په خپلو غوږو اورم. یوه بله بوډۍ ښځه چي له یخنۍ څخه یې لاسونه لړزېدله د موبایل نومره ووهله :

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلې!
_ ملالۍ لوري هله ژر له کوره راووزه چې زلزله کېږي.
_ څه شی زلزله کېږي! چا ویل؟
_ نه یمه خبره خو زموږ د بلاکونو ټول خلک راوتلي دي
_ موري دا به درواغ وي
_ درواغ به څنګه وي، زموږ د بلاکونو ټول خلک راوتلي دي، نور یې څه کوې چې پوهاند صاحب هم راوتلی دی، پوهاند صاحب خو به نه تېروزي
_ زلزله څه مهال کېږي؟
_ بس نن شپه کېږي، ډېري پوښتني مه کوه ژر راووزه! یو سړی چې مدیر اسلم خان نومېده او یخنۍ رېږداوه، پوهاند صاحب ته ورنژدې سو او ویې ویل :
پوهاند صاحب تاسي خو ډېر معلومات لرئ او تل خبرونه هم اورئ، دا چا ویل چې نن شپه زلزله کېږي؟
_ ایساف اعلان کړی دی.
_ ښه ښه ایساف اعلان کړی دی، نو زموږ دولت خو تر اوسه په دې باب هیڅ هم نه دي ویلي
_ زموږ دولت بېچاره د فیل په غوږ کي ویده دی، خو زه د ایساف تر اعلان پنځه دقیقې وروسته دستي خبر سوم، زه فکر کوم چې دولت به تر اوسه هم نه وي خبر.
_ نو ایساف څنګه خبرېږي چې نن شپه زلزله کېږي؟
_ ایساف خو پر مختللې ټیکنالوژي لري، بیا نو په ایساف کي هغه هېوادونه هم شامل دي چې هلته ډېري زلزلې کېږي، لکه ترکیه، امریکا او... هغوی په دې باب ډېري ښې تجربې او پرمختللي وسایل لري.
_ نو د دغو هیوادونو حکومتونه چې د زلزلې په باب

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره پرمخ تللي وسايل لري، ولي تر زلزلې د مخه نه خبرېږي چي خلک خبر سي او دتلفاتو مخه ونيول سي؟
_ دا حکومتونه تر زلزلې دمخه خبرېږي او اعلانونه هم کوي خو ټول خلک يې نه ورسره مني، لکه زموږ خلک چي وايي په دې نو ايساف څه خبر دی.
يو سړی چي زلمی نومېده او يو کوچنی يې په غېږکي نيولی او خپله کورتۍ يې پر غوړولې وه، وويل : خدای دي فضل وکړي، دا به څه کوو؟ ته دې خلکو ته وګوره له اکثرو سره يې نه بړستنه سته او نه کمپله، يوازي په هاخپلو دريشيو کي راوتلي دي، که په دې سړه هوا کي تر سهاره پاته سو نو يخني به مو مړه کړي، موږ خو لاخير دا کوچنيان به څه په کوو؟ يو سړی چي خندا ورتله او پرخوله يې لاس نيولی و، زلمي ته ورنژدې سو او په غوږ کي يې ورته وويل : مدير صاحب بخښنه غواړم، بده خبره هم ده چي درته وايم، داپطلون دي ماته داسي ښکاري لکه چپه چي دي اغوستی وي.
هيچا زړه نه سوای کولای چي کور ته ولاړ سي، کله چي به چا له ځايه حرکت کاوه نو داسي به په تکليف و تا چي ويل په ختو کي خېژي. فاطمې پوهاند صاحب ته وويل چي زه به په منډه يو ځل کورته ولاړه سم، پيسې او خپل زر به راواخلم. پوهاند صاحب يې غوږ ته خوله ورنژدې کړه او په ناز يې ورته وويل : ګراني ماته ستا ژوند زموږ تر ټولي شتمنۍ مهم دی، ماته نه ګورې چي خپل د ډوکټورا برى ليک، مډالونه، کتابونه او ليکچرنوټونه مي ټوله پرېښوول او يوازي مي خپل سر را وايست، خو ته په پيسو پسې ځان په لوی لاس د بلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوله کې ورکوې؟ مور خو لږ پیسې نه لرو چې ته داسې وارخطایې، خو فاطمې پر خپله خبره ټینګار کاوه، ویل خیردی ژر بیرته راځم. فاطمه چې کورته روانه سوه نو پوهاند صاحب هم د شا له خوا په نیولو ګامونو ورپسې روان سو خو ښه یې داسې الوتې وه تاچې ویل ځانمرګی برید کوي. کله چې به یې څلور پنځه ګامه واخیستل نو و به ودرېد، فاطمې ته به یې مخ راواړاوه، ویل ګراني ته ودرېږه لکه چې زلزله شروع سوه. کله چې کور ته ورسېدل نو لومړی سالون ته ورننوتل، ګوري تلویزیون لا هماغسې چالان دی. دوی چې تلوېزیون ته وکتل نو په دې وخت کې د تلوېزیون له لاري دا اعلان خپور سو : هغه کابل ښاریان چې د زلزلې له ډاره یې خپل کورونه پرې ایښي، بیرته دې خپلو کورونو ته راستانه سي، ځکه دغه اوازه په بشپړ ډول ناسمه او د یوې ډلي حرفوي غلو دسیسه ده. د دې دسیسې په نتیجه کي غلو څو کورونه لوټ کړي، خو له ښکه مرغه چې پولیس په دغه دسیسه خبر او د دې ډلي دوه تنه غله یې نیولي دي. دې غلو اقرار کړی چې دا کار یې د دې لپاره کړی چي خلک خپل کورونه پرېږدي او دوی په اسانۍ سره د خلکو کورونه لوټ کړي. د دې اعلان په اورېدو سره فاطمې په وارخطایۍ د المارۍ خواته ورمنډه کړه، ګوري چې د المارۍ دروازه خلاصه ده، په المارۍ کي چي یې وکتل نو یوه لویه چیغه یې تر خوله ووته : هله پوهاند صاحب راسه چي خاوري مي پر سر سوې! غلو ټولي پیسې او زر وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به بله ورځ درته ووایم

زمور د دفتر په ټولو ښځینه همکارانو کي مژګان په خپلو وېښتانو ډېره نازېده. دا نوره هم ښکلې وه او هغه د چا خبره سترګه په ډکېده خو د هغې اوږدو او ژیړو وېښتانو ډېر ژر د سړي پام ځان ته ور اړاوه. دې به نه یوازي دا چي د خپلو همزولو په مخکي خپل وېښتان یوې او بلي خوا ته ځنډل، بلکي کله نا کله به د نارینه وو په مخکي هم په داسي ناز و نخرو تېرېده چي غوړېدلي وېښتان به یې تر پوړني راوتلي او تر زنګنو به تېر ول.

کله چي به د وېښتانو خبره کېده، نو د دې نوم به یې په سر کي یادېده. ددفتر هري ښځي چي به غوښتل د مژګان وېښتان له نژدې ووینې نو هغې به بخیلي کوله او اجازه به یې نه ورکوله چي د هغې وېښتان دي له نژدې وګوري، ان دا چي د خپلو وېښتانو د پالني او ساتني په باب به یې هم چاته معلومات نه ورکول.
کله چي به له هغې څخه چا د وېښتانو په باره کي پوښتنه وکړه نو دې به کله ویل چي زما مور او ټولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاسي عینکې

خویندي دغسي ښه وېښتان لري او کله به یې ویل چي بیا به بله ورځ درته ووایم. زمور د دفتر ټولو ښځو غوښتل چي د مژګان وېښتان له نژدې ووینې او په دې راز پوه سي چي د هغې وېښتان ولي دومره ښکلي او اوږده دي؟

یوه ورځ مژګان دفتر ته ناوخته راغله. سر یې په پوړني کلک ترلی او بڼه یې هم الوتې وه. له دې سره سم زمور د دفتر ښځي پر راټولي سوې، ویل خدای دي یې خیر کړي څه پېښه ده؟ مژګان ویل هیڅ هم نه ده پېښه، یوازي مي سر لږ درد کوي. په دې وخت کي زمور د سهارنۍ غونډي وخت راغی او مور ټول د غونډي تالار ته ولاړو. غونډه لا نه وه پیل سوې چي زمور د دفتر چپراسي ګل خان لالا یو مصنوعي چوټي راوړ، ویل دا دچادی؟ ما چي نن سهار د دفتر دالېزونه جارو کول پیدا مي کړ. په دې وخت کي مور ټولو یو وار د مژګان وېښتانو او بیا د ګل خان لالا په لاس کي چوټي ته وکتل.

په زړه کي مي راوګرځېده چي یاره ژوند هم په سړي عجیبه کانې کوي، هغه چوټي چي تر پرونه پوري یې ډېرو نجونو او هلکانو د نژدې لیدلو ارمان درلود، نن د ګل خان لالا په لاس کي دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس اصلي خبري ته راځم

د دوبي په ټکنده غرمه کي مي درنه غوټه په شا او د کور خواته روان وم. کور ته نژدې زمونږ یو کلیوال، سالو اکا راباندي پېښ سو. زما په لیدو یې رامنډه کړه او په غېږ کي یې ټینګ ونیولم، ویل زوروره دا څو ورځي نه ښکارېدې او زما د زوی په واده کي هم نه وې، خیریت و؟ ما ویل هو خیریت و د یو دریو ورځو لپاره کابل ته تللی وم. ښه خیر، مبارک دي وي، د زوی واده دي په خیر تېر سو؟ دا پوښتنه به نو څه وه چي ځان مي په لوی لاس په جنجال اخته کړ. سالو اکا له خوشالیه باغ باغ سو او راته ویې ویل چي تابه هم ډېر ودونه لیدلي وي خو زما د زوی عجیبه واده و، یوه عجیبه خبره پکښي پېښه سوه. که خبر سې نو له حیرانتیا به دي خوله وازه پاته سي. ما ویل خدای دي خیر کړي، څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره پکښي پېښه سوه؟ له دې سره سم سالو اکا د خپل زوی د واده کیسه بیخي له مرکې څخه راته شروع کړه.
کیسه ښه اورده سوه، ما غوږه پر له پسې له یوې اورې څخه بلي ته اړوله خو د سالو اکا کیسه نه خلاصېده. اخر مي ورته وویل چي ستا کیسه ډېره په زړه پوري ده، هغه اصلي خبره چي تا ویل ډېره عجیبه وه، هغه راته وکړه، اوس مي غوږه ډېره درنه ده، نوره کیسه به بیا بله ورځ له خیره سره راته وکړې. سالو اکا وخندل، ویل ته ودرېږه زوروره دا دی اوس اصلي خبري ته راځم. تر نیم ساعت پوري یې بیا هم نه هغه خبره راته وکړه او نه د واده کیسه خلاصه سوه.
زما بېچاره دا خواري په پیڅکه وه چي یو مي غوږه ډېره درنه وه او بل نو ستړی هم وم، په تېره بیا پښې مي ډېري وچي سوي وې. سالو اکا ته مي وویل چي زه اوس ډېر ستړی یم، هغه عجیبه خبره ژر راته وکړه، ماپښین به له خیره سره نوري خبري کوو. ده ویل ته ودرېږه زوروره اوس اصلي خبري ته راځم، تر اوسه خو مي یوازي د مرکې کیسه درته کوله. تر دې وروسته یې بیا خپله کیسه پسې وغځوله. په دې وخت کي مي داسي احساس کړه چي کمیس مي د شا له خوا ټول لوند سوی دی، کله چي مي غوټي ته لاس ور وړ نو پوه سوم چي په هغه کي ټوله واوره (یخی) ویلي سوی دی.
سالو اکا ته مي وویل چي ډېر ستړی یم او ډوډۍ مي هم نه ده خوړلې، زما ستا سره وعده ده چي ماپښین

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خپله ستا کورته درځم، ټوله کیسه به راته وکړې. سالو اکا په خندا وویل چې زوروره، زه چې ستا غوندي ځوان وم په سترګیا او لوږه کې مې ګردسره چورت هم نه واهه، ته ودرېږه اوس اصلي خبري ته راځم.
له سره تر نوکانو پوري په خولو کې لوند خیشت سوم، پر سترګو مې تیاره راتله، نور نو په ولاړي نه سوای درېدای، اخر مجبوره سوم چې کښېنم. زما له کښېناستو سره سم سالو اکا له جېبه د نسوارو دبلی (قطی) را وایست، ښه غټه کپه نسوار یې خولې ته واچوله او خپلې کیسې ته یې دوام پسې ورکړ. نور په ځان نه پوهېدم چې سالو اکا څه راته وایي، بس یوازي مې ښه، ښه، ورته ویل. سالو اکا یو څو ګامه ګوښه سو ویل ته لږ صبر وکړه زه به دا نسوار تو (توف) کړم، ته مه ځه چې اوس اصلي خبري ته رارسېدلی یم.
سالو اکا چې مخ بلې خواته وګرځاوه، نو ما وخت غنیمت وګاڼه، دوې پښې مې خپلې وې، دوې مې نوري پور کړې او په یوه منډه مې ځان کور ته ورساوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما پوهنتون نه دی ویلی

په یوه مجلس کې یو ځوانکی ناست و چې ټولو ډاکټر صاحب ورته ویل، څنګ ته ناست ملګري یې ورته وویل چې ډاکټر صاحب زه دا ځوکاله کېږي چې قبضیت لرم. ده هم بې له دې چې لږ تر لږه د ناروغ پر ګېډه لاس راتېر کړي له جېبه یې کتابچه را وایسته او هغه ته یې یو ډول څاڅکي او دوه ډوله شربت ور ولیکل.

تر دې وروسته ناروغ موږ ته مخ راواړاوه، ویل دا ډېر ښه ډاکټر دی، زده کړې یې په امریکا کې کړې دي. له دې سره سم لکه موټر چې ټکر سي چا پر نس، چا پر سر، چا پر تشي او چا پر ملا لاسونه ونیول، هر یوه ویل چې ډاکټر صاحب زه هم څندان جوړ نه یم. ډاکټر صاحب هم چاته (نې) نه ویل، ټولو ته یې ښه په ورین تندي نسخې ور ولیکلې چې ماته یې هم د اعصابو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارامېدو لپاره دوه ډوله شربت را ولیکل. په مجلس کې یو سړی چې خلکو انجنیر صاحب ورته ویل، له ډاکټر څخه وپوښتل چې وبخښئ تاسې د امریکا کوم پوهنتون ویلی دی؟ ډاکټر ورته وویل چې ما اصلاً پوهنتون نه دی ویل، بلکې په پېښور کې مې د لومړنیو مرستو درې میاشتنی کورس ویلی دی. دا چې په کورس کې مو استادان امریکایان ول نو زه وایم چې په امریکا کې مې درس ویلی دی.
سهار مې د نوموړي ډاکټر شربت وڅښل چې سمدلاسه مې سر ورسره دروند سو، ایله دومره مې وکړه چې ځان مې د خوب بستر ته ورساوه. ما چې ویل یوه سترګه به مې لا نه وي خوږه کړې خو مور مې راغله ویل زویه کښېنه د غرمې د ډوډۍ وخت دی. غوښتل مې سترګې خلاصې کړم خو نه کېده، غوښتل مي راولاړ سم خو چې هر څه مې وکړه نه سوای پورته کېدای، یو عجیبه حالت و، روغ جوړ وم، یوه ځای مې هم درد نه کاوه، د خلکو خبري مې اورېدې، ما هم خبري سمي کولای سوای خو له ځایه نه سوای پورته کېدای. مور ته مې وویل چې زما ډوډۍ خواته نه کېږي. ماښام مې بیا مور راغله ویل زویه کښېنه ماښام دی، ما ورته وویل چې ماښام مې له انډیوالانو سره تر نا وخته باندار کړی دی، بې خوبه سوی یم، پرې مې ږده چې خوب وکړم. سهار مې بیا مور راغله ویل کښېنه، خو زه بیا هم نه سوای پورته کېدای. مور مې ویل ناروغه یې او که چا کوم نشه یې شی درکړی دی؟ ما ورته ویل چې نه بیخي جوړ تیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یم، بس یوازي خوب راځي.
غرمه هم د ولاړو نه وم. ماپښین مي وروو رکشه راوستل او زه یې یوه ډاکټر ته بوتلم. ډاکټر وکتلم او معاینات یې راته ولیکل، د معایناتو په نتیجه کي یې لیکلي ول چي زه ملاریا یم. د ملاریا چي مي واورېدل نو سمدلاسه مي پر سر نری درد سو.
ډاکټر ته مي د اعصابو د ارامېدو درمل وربښکاره کړل. هغه چي درمل وکتل نو اسمان ته یې ټوپ وهل، ویل دا دوا کوم احمق درکړې ده؟ما ویل نه یې پېژنم. ډاکټر د ملاریا درمل راکړل ویل له دې درملو سره خامخا ښه کېږې. په لاره کي مي د ملاریا او اعصابو د ارامېدو درمل دواړه ایسته واچول، له هغه مهال راهیسې څو کاله کېږي چي بیا نه یم ناروغه سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه له ژرندي فارغه سوی یم

دا غونډه هغه افغان ډاکټر رابللې وه چې د لوړ فشار نوی علاج یې موندلی و. په غونډه کې د نړیوالو روغتیایي سازمانونو استازیو، د ملګرو ملتونو د نړیوال روغتیایي سازمان استازي، د افغانستان د عامي روغتیا وزیر، مدني ټولنو استازو، طبي ډاکټرانو، بهرنیو ډیپلوماټانو او ګڼ شمېر خبریالانو برخه درلوده.
د غونډې ویاند وویل : اوس هغه علمي شخصیت ته بلنه ورکوو چې د یوې وژونکي ناروغۍ یو ډېر ساده او موثر علاج یې موندلی دی. دا علمي شخصیت ډاکټر سلطان سوداګر نومېږي، هیله ده چې سټیج ته تشریف راوړي او تاسي یې په ویاړ چکچکي وکړئ.
ډاکټر سوداګر چې تر سټیج پوري د غونډې د برخه والو په تودو چکچکو بدرګه سو ، داسې وویل : تاسې ته معلومه ده چي ډاکټران له پوهنتون څخه فارغه کېږي خو زه له ژرندي څخه فارغه سوی یم. په دې مانا چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه دېرش کاله پخوا يو ژرنده ګړی وم، خو په کوچنيوالي کي مي په مسجد کي څه ناڅه ليک لوست زده کړی و.
کله چي افغانستان ته روسان راغلل نو ما په پېښور کي د لومړنيو مرستو يو شپږ مياشتنی کورس ووايه. څرنګه چي زموږ په کلي کي يو څه ارامي وه او خلک يې نه وه کډه سوي نو زه ولاړم هلته مي يو کلينيک جوړ کړ چي پر جنګي ټپيانو سر بېره به مي نسايي او ولادي ناروغان هم تداوي کول. ډېر جراحي عمليات مي هم وکړل چي د خدای فضل دی ډېری يې بريالي سول، دا چي د چا به اجل پوره و هغه نو د خدای پاک کارونه دي.
په دې وخت کي د مجلس حاضرينو شور او زوږ جوړ کړ، يوه وويل : بې شکه ! دې ته نو نا بغه وايي، په ژرنده کي هم داسي استعدادونه پيدا کېږي چي د پوهنتون فارغين څه چي استادان يې هم سيالي نه سي ورسره کولای.
ډاکټر سوداګر پسي زياته کړل : کله چي زه کابل ته راغلم نو تر يو لږ څېړنو وروسته راته معلومه سوه چي په نړۍ کي هر کال په زرګونو خلک دويني د لوړ فشار له امله مري. ځکه نو زه په دې هڅه کي سوم چي ددې خطرناکي ناروغۍ علاج پيدا کړم، تر ډېرو طبي مطالعاتو او څېړنو وروسته بريالی سوم چي د ويني د لوړ فشار يو ډېر ساده او موثر علاج پيدا کړم.
ما لومړی د فشار لوړېدو لاملونه وڅېړل. دلته افغاني او بهرني ډاکټران تشريف لري، دوی زما په خبره ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه پوهېږي چي د لوړ فشار یو ستر عامل خفګان دی. ډېر ناروغان چي کابل ته راسي نو د نابلدۍ له امله د اودس مات لپاره مناسب ځای نه سي موندلای. زما کلينک په داسي یوه ځای کي دی چي شا و خوا یې ټول د چای جواب ځایونه دي، ناروغان به ښایي ډېري اندېښني ولري خو ما هڅه کړې چي زما ناروغان د اودس ماتي له امله هيڅ اندېښنه و نه لري.
ددې تر څنګ له ناروغ څخه ډېر لوړ فيس اخلم، که بیا یې هم فشار ټيټ نه سو نو ډېره قيمتي دوا ورته ليکم او هغه هم داسي دوا چي زما له شخصي درملتون پرته بل ځای نه پیدا کېږي. ناروغ مجبور دی په ټول ښار کي وګرځي چي ایله هغه درملتون پیدا کړي، له دې کار څخه مي هدف دا دی چي ناروغ پلی وګرځي او ورزش وکړي. که بیا یې هم فشار ټيټ نه سو، نو دا وار ښه ډېر معاينات ورته ليکم او خپل لابراتوار ته یې استوم. لابراتوار مي د یوه رستورانټ څنګ ته دی چي هلته شپه او ورځ د واده محفل وي او د موسيقۍ اواز یې تر ډېر ليري ځایه پوري اورېدل کېږي. دا کار ددې لپاره کوم چي د ناروغ خفګان لږ کم سي. د لابر اتوار کارکوونکو ته مي ویلي دي چي تر پنځه سوه (سي سي) کمه وينه دي نه ځني اخلي . په دې کار کي مي هدف دا وي چي د ناروغ وينه لږ سي، ځکه چي کمخوني د ويني فشار راټيټوي.
په دې وخت کي یوه خبریال وپوښتل : که له دې سره سره یې د ويني فشار ټيټ نه سي بيا څه کوئ؟ ډاکټر سوداګر یې په ځواب کي وویل : بیا یې نو په خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصي روغتون کي بستر کوم. زما د روغتون د کوټې کرايه تر نورو روغتونونو درې برابره لوړه ده، بس نو هر څه يې همداسي درو اخله. که څه هم عملياتو ته اړتيا نه وي خو زه يې يو ځای ورځيرم، کله چي ناروغ رخصتيږي نو زموږ د روغتون کارکوونکي ښه درنه شيريني ځني اخلي، دا شيريني داسې حتمي ده لکه زما فيس. ناروغ ته وايم چي بايد څو واره نور هم راسي او که را نه سي نو تر دې به په ډېرو خطرناکو ناروغيو اخته سي . ناروغ مجبور دی چي په هر پړاو کي هم دغومره ډېري منډي وکړي او هم دغومره ډېري پيسې ولګوي.

يوه بل خبريال وپوښتل : په دې ډول خو ناروغ ته يوازي د پيسو تاوان رسېږي نو د پيسو د تاوان يې د ويني له فشار سره څه ؟ ډاکټر سوداګر په خندا وويل : دپيسو تاوان د ويني له فشار سره مستقيمي اړيکي لري. کله چي انسان ډېر مايعات ضايع کړي نو فشار يې ټيټېږي، لکه خواګرځی، نس ناستی او خولې کول. کله چي يو څوک ډېر ناڅاپه د پيسو تاوان ووينې نو خولې ورباندي راماتي سي، کله چي يو څوک بېوزله سي نو د موټر کرايه به نه لري، بيا نو مجبوره دی زيات پلی وګرځي او د روزی پيدا کولو لپاره درانه کارونه وکړي چي په دې ډول يې هم د وجود غوړ ويلي کېږي او هم زياته خوله کوي. د انسان د وجود مايعات د ويني په فشار کي مهم رول لري. کله چي د انسان د وجود مايعات کم سول نو فشار يې خامخا ټيټېږي. يو بېوزله سړی نه د علاج وس لري او نه يې په قوي خوړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وس رسېږي، نو هغه دی چي د وجود مقاومت يې سوکه سوکه کمېږي او ناروغ په داسي ناروغيو اخته کېږي چي له امله يې وجود اوبه ضايع کوي. د انسان د وجود اوبه معمولاً د نس ناستي، خواګرځي او خولو له لاري ضايع کېږي چي ددې هدف لاس ته راوړلو لپاره لازمه ده ناروغ په نس ناستي، ملاريا، لويي تبي، بروسلوز او يا بلي داسي ناروغۍ اخته سي چي لوړه تبه لري.

ما د درملني په هر پړاو کي دې ټکي ته پام کړی چي ناروغ بايد مايعات ضايع کړي، مثلاً زه يوازي په اوړي کي ناروغان ګورم، په ژمي کي په اروپا کي اوسم. زما په کلينک، روغتون، درملتون او لابراتوار کي نه بادپکه او نه هم ايرکنډېشن سته، که تاسي زما ناروغان ددرملني په جريان کي ووينئ نو له سره تر نوکانو پوري په خولو کي ډوب وي.

يوه بل خبريال وپوښتل : فکر نه کوئ چي ناروغ ديوې ناروغۍ د درملني پر ځای په يوې بلي ناروغۍ اخته کوئ؟ ډاکټر سوداګر وويل : دا خبره سمه ده چي ناروغ د يو څه مهال لپاره په يوې بلي ناروغۍ اخته کېږي خو ددې علاج په نتيجه کي له ټولني څخه د ډېرو خطرناکو ناروغيو ټغر ټولېږي . مثلاً زموږ په ټولنه کي داسي يو دود دی چي يو يې ګټي او شل يې خټي، د ډوډۍ په پيدا کولو کي د کور مشر ډېر رول لري، نو که د کور مشر د خوارځواکۍ او بېوزلۍ له امله له کاره ولوېږي ښکاره خبره ده چي هم به دی خپله او هم به يې اولادونه سخت کارونه کوي. ددې ترڅنګ به يې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوښـو، وريجـو، خـوږو او غـوړو خـوړو وس نـه رسـېږي. هغه دی چي په نتيجه کي يې د کور ټول غړي له هغو ناروغيو څخه خوندي کېږي چي شتمن خلک په اخته کېږي، لکه د وينـي لـوړ فشـار، د زړه حمله ، شکره او داسي نور . بله خبره دا ده چي زه هيڅکله لاس تر زنه نه يم کښېناستلی، بلکي تل په دې هڅه کي يم چي د نورو ناروغيو، په تېره بيا ټيټ فشار علاج هم کشف کړم، خو زه فکر نه کوم چي دومره اوږد ژوند به ولـرم. زما د علاج په نتيجه کي به د ډېرو ناروغانو د وينـي فشار ټيټ او اوږد ژوند به ولري خو له بده مرغه زما فشار به لوړ سي. د خلکو د خدمت له امله مي هيڅ پام نسته چي زه خپله ورځ په ورځ چاغېږم. تاسې ته معلومه ده چي نن ورځ له ډېرو پيسو سره خامخا ژور خفګان ملګری دی، نو کله چي خپل چاغوالي او خفګان ته ګورم داسې فکر کوم چي د وينـي فشار به مي خامخا لوړ سي، خو زه وياړم چي خپل ژوند مي د ولس لپاره وقف کړی او په دې لار کي مرم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست بوډا

د لونګ اکا عمر تر شپېتو کالو اوښتی و، خو په ږیره کي یې ایله یو څو سپین وېښتان پیدا سوي ول. له کومي ورځي راهیسې چي هغه کونډ سوی و، نو په ځان به یې لږ ګوتي وهلې، له ږيري څخه به یې سپین تارونه کښل، ږیره به یې هم لږ کونډۍ کوله او پلاستېیکي غاښونه خو یې پخوا لا ایښي ول.

څه مهال چي د لونګ اکا مور، شنګي تورۍ د لونګ اکا دسمال راوړ، نو هغه داسي بې واره وخندل چي د پلاستيکي غاښونو پورتنۍ ژامه یې را جلا سوه او نژدې ول چي پر ځمکه را ولوېږي.

تر کوژدې وروسته به لونګ اکا د کلي خلکو پر غوږ واهه چي کوژدنه (نامزاده) نجلۍ یې د لور پر ځای څه، چي ښځي یې د لمسۍ پر ځای ده. بیا به نو ده په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان نوره هم ګوته وهله، اوتو کړي کالي به یې اغوستل او کله کله به یې عطر هم وهل. کله چې د واده شپې رانژدې سوې نو لونګ اکا نسوار هم پرېښودل او سګرېټ یې پیل کړل، ویل ورک یې کړه نسوار ډېر مردار عمل دی. په اوونۍ دوو کې به ښار ته تلئ او وېښتان به یې په نایي جوړول. برېتونه خو به یې په هرو دوو درو ورځو کې داسې پاک خریل تا چې ویل شکولي یې دي. تر دې وروسته به ځینو ځوانانو په غیاب کې لونګ اکا مست بوډا باله.
د واده په شپه ښځو ویل هلک راولئ چې ائینه مصحف په وکړو. د لونګ اکا مور، شرنګي تورۍ ځان یوې او بلي خواته کاوه، خو د لونګ اکا خواښې په سرو اوښکو ژړل، ویل ولي زما لور تر چا پاته ده، یوازي یې دغه ګناه ده چې پلار نه لري؟ اخر شرنګه تورۍ هم ناچاره سوه چې لونګ اکا راولي.
یوې نجلۍ ناره کړه، ویل هغه دی زوم یې راوست. نجوني یوې او بلي خواته سره ګوښه سولې. لونګ اکا خپلو دوو ځوانانو زامنو تر څنګو نیولی او آئینه مصحف ته یې راوست. په دې وخت کې په ښځو کړکچو (شور) ګډ سو. په تېره بیا نجونو ډېر په زوره زوره خندل، یوې ویل، وئ دغه زوم دی؟ د لونګ اکا په باب د ښځو خبرو وار په وار زور اخیست. شرنګه تورۍ له درده ولاړه سوه او نجونو ته یې وویل: ورکي سئ! تاسي زما په زوی ملنډي وهئ، تاسي که ښه یاست دغه سپین ږیری مېړه پیداکړئ. د شرنګي تورۍ په خبرو نجوني بیا هم غلي نه سوې او ائینه مصحف پیل سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ائینه مصحف وروسته چي لونګ اکا ولاړېده، نو لکه د الـوتکي ټایرونـه چـي نـه ایلـه کېـږي پښـې یـې نـه غوړېدې او نه سوای ولاړېدای، اخیـر د هغـه یـوه ځـوان زوی په غېږ کي واخیست او د ناوي خوني ته یې بوت. د واده په سهار د چایو خوړلو پر مهال چـي د لونـګ اکـا او نـاوي خپلـوان ناسـت ول، شـرنګي تـوری یـو وار پـه مسکا د لونګ اکا خواته وکتل او بیا یې د ناوي مور تـه وویل: لونګ جان زوی مي کـه څـه هـم تـر نـاوي یـو څـه مشر دی، خو ډېـر ځـوان پاتـه سـوی دی. د ده همزولـي چي ووینې ګردسره پر ملا کړوپ دي او ږیري یـې لکـه وړی داسي سپیني دي، خـو تـه و ده تـه وګـوره لـه بـدو سـترګو دي خونـدي وي، ږیـره یـې تکـه تـوره ده. پـه دې وخت کي ناوي لـه مـخ څخـه شـال لـږ لیـري کړ او ویـې ویـل : وی مـوري پـه تـوره ږیـره یـې مـه خطـاوزه، ماتـه رامعلوم سو، هیڅ نه دي پکښي پاته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آنلاین مینه

اجمل چې سهار په دفتر کې خپل ایمیل پاڼه پرانیسته، نو د لیدا په نوم یو ایمیل ورته راغلی و چې سرلیک یې داسې و: اجل جانه ډېر راباندې ګران یې. ددې سرلیک په لیدو اجمل په غاړه کې برګ دسمال سم کړ، په چورت کې ولاړ چې دا به نو څوک وي؟ زه خو داسې ښکلې ځواني نه لرم چې کومه نجلۍ دې راباندې مینه سي، والله که مې په ژوند کې یادېږي چې خپلې مور دې له نازه پر مخ مچ کړی هم یم، خو خیر وایي : زړه چې مین سي ښایست نه غواړي. د اجمل خوله له خوشالیه ویړه سوه، پر شونډو یې ژبه تېره کړه او ایمیل یې پرانیست. نجلۍ داسې ورته لیکلي ول :

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرانه اجمل جانه ! تا ته به ډېره حیرانوونکې وي چې زه ځوک یم او ته ولي دومره راباندي ګران یې؟ ځکه چې ما تر اوسه تاته د خپلې مینې په باب څه نه دي ویلي او نه تر هغو ما پېژندلای سې چې زه خپله ځان در و نه ښیم، خو خیر وروسته به زه هم ځان در وپېژنم، پرون مې په یوه واده کې ولیدې، نن چې دفتر ته راغلم نو ته مې له یاده هیڅ نه وتلې، تر ډېرو هڅو وروسته مې ستا ایمیل پته پیدا کړه او دا دی ایمیل مې درواستاوه. نوري خبري به په ټیلیفون کې سره کوو، دا زما د موبایل شمېره ده، پام دي وي چې زه او ته یوازي د شپې له لسو تر دوولسو بجو خبري سره کولای سو، خو ګوره تر څو چې ما خپله زنګ نه وي در وهلی ته زنګ مه راوهه.

نن ورځ پر اجمل لکه کال دومره اوږده سوه، هره شیبه به یې ساعت ته کتل خو د ساعت ستن لکه ګردسره چې ولاړه وي، اخیر تر یوه اوږده انتظار وروسته د شپې لس بجې سوې. د اجمل دوی کور کرایي او ډېر تنګ و، دا چې اجمل مجرد و نو نوره هم ورته ګرانه وه چې یو ګوښه ځای دي له لیدا سره په موبایل کې خبري وکړي، اخیر مجبوره سو تشناب ته ولاړ . د اجمل دوی د کور تشناب پخوانی په اصطلاح انالاګ سیستم و، داسي بد بوی یې کاوه چې د چا پلار لس دقیقې ځان نه سوای ورته ټینګولای، اجمل په تشناب کې لس دقیقې وکتل خو د لیدا زنګ را نه غی، په تشناب کې یې زړه تنګ سو او بیرته را ووت ، خو په زړه کې یې وروګرځېده چې داسي نه وي د لیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنګ راسي، بيا به ځنګه خبري ورسره کوم؟ په همدې هيله څو واره تشناب ته ننووت او بيرته به را و وت. په دې وخت کي د اجمل د مور پام سو چي اجمل تشناب ته ځي او راځي، داسي فکر يې وکړ چي د نس تکليف ورته پيدا سوی دی، سمدلاسه ولاړه سوه چي له بکس ځخه سپېرکۍ راوړي، هغې لا سپېرکۍ نه وه راوړې چي اجمل بيا تشناب ته منډه کړه، يو څو دقيقې په تشناب کي ناست و خو بيا هم د ليدا درک معلوم نه سو. په دې وخت کي د اجمل زړه تنګ سو، غوښتل يې له تشنابه راووزي چي په دې وخت کي ليدا ميسکال ورکړ.

اجمل ډېر ژر ليدا ته زنګ ور ووهه، هغې په ټيټ اواز وويل : ګرانه و بخښه چي ډېر انتظار دي وکړ، ستونزه دا ده چي زما مور او ورونه پر ما ډېر پام کوي او که را خبر سول چي زه ستا سره خبري کوم نو پوستکی به مي وباسي، اوس زما مور راغله نوري خبري به سبا کوو د خدای پامان ګرانه.

سبا چي اجمل دفتر ته ولاړ نو د انټرنيټ پاڼه يې لا نه وه پرانيستلې چي د ليدا له خوا ميسکال ورته راغی، اجمل چي زنګ ور وواهه نو ليدا وويل : ګرانه بخښنه غواړم د موبايل پيسې مي خلاصي سوې، که زحمت نه وي د موبايل يو کريډيټ کارډ راواستوه چي ډېر ضرور مي په کار دی. اجمل هم سمدلاسه دوکان ته منډه کړه او د پنځو سوو افغانيو په ارزښت يې يو کارډ رانيو او په مسيج کي يې ورواستاوه.

کريډيټ کارډ به نو څه و چې د اجمل لپاره د سرمايي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورک سو، داسي ورځ به نه وه چي اجمل به لیدا ته د
موبایل یو کریډیټ کارډ نه ور استاوه. د میاشتي په
پای کي یې ټول معاش د لیدا په کریډیټ کارډونو کي
تللی و. یوه ورځ چي لیدا اجمل ته د کریډیټ کارډ
وویل نو هغه په جیب کي ګوتي ووهلې خو پیسې نه
وې ورسره، اخیر یې ددفتر له موټروان څخه پنځه سوه
افغانۍ پور کړې او لیدا ته یې کریډیټ کارډ
ورواستاوه. اجمل ډېره هڅه وکړل چي لیدا له نژدې
ووینې خو هغې به په یوه او بله پلمه ځان خلاصاوه.
یوه ورځ اجمل لیدا ته وویل چي ستاڅه ډول هلک
خوښېږي؟ هغې ورته وویل چي داسي یو هلک چي
ږیره او برېتونه یې خریلي او کاوبای پطلون یې
اغوستی وي. سبا چي اجمل کور ته راغی نو مخ یې
په خپل برګ دسمال پټ کړی و، بس یوازي یې
سترګي ښکارېدې. مور یې وارخطا سوه ویل زویه
قربان دي سم په مخ دي څه سوي دي؟ اجمل بیا هم
له مخ څخه پټو لیري نه کړ خو پلار یې راولاړ سو او په
زوره یې مخ ور لڅ کړ. ګوري چي اجمل ږیره او برېتونه
داسي پاک خریلي دي لکه شکولي چي یې وي. پلار
یې یوه ټینګه چپلاخه (څپېړه) ورکړل خو مور یې د
اجمل ملګرې سوه، ویل خیر دی هلک دی. سبا چي بیا
اجمل کور ته راغی نو شین کاوبای پطلون یې
اغوستی او د کمیس د مخ تڼۍ یې خلاصي پرې ایښي
وې، لاکټ یې په غاړه کړی او چیله یې په غوږ کړې
وه، بل نو یوه غټه ګوتمۍ یې هم په ګوته کړې وه،
بس نو هغه د چا خبره ځان یې ښه یو غوړپ کړی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجمل به هره ورځ لیدا ته ویل چي کله به له نژدې سره ګورو، خو هغې به ډول ډول پلمې ورته کولې. یوه ورځ اجمل لیدا ته شله سو، ویل خامخا به له نژدې سره وینو، هغې ورته وویل چي سمه ده، سبا به دپر فلاني پر چوک سره پیدا کړو، بیا چي هر ځای تلې سره ولاړ به سو. اجمل یاد سوي چوک ته ولاړ او د برق د یوې زړې پایي څنګ ته ودرېد. پنځلس دقیقې وروسته د لیدا زنګ راغی، ویل ګرانه ته چیري یې، زه خو دي نه وینم؟ ته ما وینې کنه؟ ماشنه بوغره کړې او په ښي لاس کي مي یوه پلاستیکي کڅوړه ده، کله چي دي زه ولیدم نو مخامخ راته ودرېږه او یوه سترګه راته وواهه، بس زه به پوه سم چي دا زما ګران دی.
اجمل هم لکه تازي په یوه منډه ځان بوغره والي نجلۍ ته ورساوه او مخ ته یې ودرېد، یو وار یې هغې ته سر تر نوکه ښه وکتل او بیا یې سترګه ورته ووهله. له سترګي سره سم نجلۍ نارې کړې، ویل اې خلکو دې بې شرمه هلک ماته سترګه ووهله. خلک پر راټول سول او اجمل یې دومره و ډباوه لکه د فقر ډول.
اجمل لکه جنګېدلی چرګ په وینو سور د کور خوا ته روان سو چي په دې وخت کي بیا د لیدا زنګ راغی، ویل څه سوې؟ اجمل خپله ټوله کیسه ورته وکړه، لیدا وویل چي ویش ویش دا ته وې، زما څخه یو څو ګامه ها خوا یو هلک خلکو واهه، ما چي ویل دا به بل هلک وي؟ اوف اوف څومره بد کار وسو، ډېر و بخښه دا نو ټول زما له لاسه، خیر په مینه کي پر انسان دا تکلیفونه راځي، اوس خو مي نو بیخي نه زړه کېږې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر څنګه چي کېږي بايد و دي وينم، هغه د پيرکيو رېړۍ ته راسه ، ګوره چي بيا بلي ښځي ته و نه درېږې. د اجمل زړه بيا هم صبر نه سو او ياد سوي چوک ته ورغی، کله چي يې ليدا ته زنګ ور وواهه نو د ليدا په ټيليفون کي هم د هغه رېړۍ والا نارې اورېدل کېدې چي دی يې مخ ته ولاړ و. اجمل چي شا وخوا و کتل نو خپل يو همصنفي کمال يې وليد چي يو پر ځان يې پټو راپېچلی او د ښځي په اواز کي له ده سره خبري کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بای فرينډ ټلويزيون

درنو لوستونکو! دا ځل مو د بای فرينډ ټلويزيون له مشر حاجي ډيموکراټ صاحب سره مرکه کړې چي دادی ستاسي مخي ته يې ږدو:

پوښتنه : څه انګېزه وه چي بای فرينډ ټلويزيون موجوږ کړ؟

ځواب : ياره وروركيه پسي را تېر سه خبره خو دا ده چي د ډېرو هلکانو او نجونو زړه کورت کورت کېږي چي واده وکړي، ان دا چي هره شپه واده په خوب کي ويني، خو ولورونه دومره لوړ دي چي ما غوندي هر خاکشا و ماصديق واده نه سي کولای، نجوني خو ښه دي، صبر کولای سي خو د هلکانو بېخي تر وس تېره ده، نو کله چي دغه هلکان له واده کولو څخه ناهيلي سي، بس نو د مکتب نجونو ته په دې هيله په لاره کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ وي چي ځان ته کومه انډیواله پیدا کړي او که دا نه وي نو خیر دغه یوه شیبه خو یې په خوښۍ تېره سي.
یاره که ربښتیا ووایم نو ځیني نجوني هم له خدایه یو هلک غواړي، ځکه هغوی خو هم د هلکانو په شان زړه (Boyfriend) لري او زړه یې غواړي چي یو انډیوال ولري،خو ستونزه دا ده چي که مور، پلار، ورور او یا بل مشر یې خبر سي نو پوستکی به یې وباسي، همدا دلیل دی چي نجوني هلکانو ته بدرد وایي او یا هغوی په چپلاخو (څپېړو) او یا څپلکو وهي، اوس نو پسي را تېر سه د دغه ډول هلکانو شمېر ورځ په ورځ ډېرېږي او هره ورځ په زرګونو ځوانان د خپلي میني له امله پر مخ څپېړي خوري. دغه ډول د نجونو حقوق هم تر پښو لاندي کېږي، ځکه چي د نجلۍ یو هلک خوښ وي خو د مور او پلار له ډاره څه نه سي ویلای.
بله ډله هغه هلکان او نجوني دي چي بېچاره ګان د خپل لوړ ذوق او فیشن قربانیان دي. دوی غواړي چي د پر مختللیو هیوادونو په شان ښه لباس واغوندي او تل په دې چورتونو کي غرق وي چې په نتیجه کي یې د پوهنتون په کانکور کي ناکامه او که کوم یو یې د نقل په زور بریالي هم سي نو تر یوه سمستړ وروسته ناکامه او له پوهنتون څخه شړل کېږي، که څه هم په دې ورځو کي راډیوګاني او تلویزیونونه لکه تور توت دومره ډېر دي، خو د مجردو هلکانو او پېغلو نجونو ژوند ته د هیڅا هم پام نه دی، بس نو همدا بای فرینډ ټلویزیون دی چي د دوی له غمه یې پر ځان شپه او ورځ یوه کړې ده او کار کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه : پر تلویزیون مو ولې دبای فرینډ نوم کښېښود؟
ځواب : ګوره ته خو خبریال هم یې او بیا هم سر نه خلاصوې، ستا لکه چې دا د جوغندر دی که جنډر دی، دې خبري ته پام نسته؟ باید دې خبري ته مور ټول پام وکړو، بله خبره دا ده چې وایي (لیډیز فرسټ) یاني اول حق د ښځو دی، اول باید د نجونو غم وخوړل سي یاني یو انډیوال یا بای فرینډ ورته پیدا سي، هلکان خو چې هر ډول وي یو ځای د ځان چاره کوي، باید د نجونو غم وخوړل سي.
پوښتنه : ولې مو د ګرل فرینډ نوم نه غوره کاوه؟
ځواب : یاره انډیواله دا نوم خو زما خپله هم ډېر خوښ دی، خو کله چې په افغانستان کي د این جوګانو مینجوګانو، ډیموکراسۍ او ښځو د حقوقو بازار تود سوی دی نو یوه خبره ډېره کېږي چې لیډیز فرسټ) یاني اول حق د ښځو دی. ځیني هلکان خو لا دا خبره هم کوي چې (لیډیز فرسټ، د ډاګ فالوز، یاني ښځې د مخه او سپي ورپسې) بس زما هم دا خبره خوښه سوه او د تلویزیون لپاره مو د بای فرینډ نوم غوره کړ.
پوښتنه : تاسي څه ډول خپروني لرئ، که د بېلګې په ډول یوه یې راته ووایاست؟
ځواب : زموږ د یوې خپروني نوم دی (اوف اور مي واخیست). دا لړۍ د هغو بېچاره هلکانو او نجونو لپاره ده چې تر اوسه پوري یې زړه باد نه دی وهلی یاني کوم انډیوال اویا انډیواله نه لري یا هغه هلکان او نجوني چې یو هلک یا نجلۍ یې خوښه وي او غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې واده ورسره وکړي خو مور او پلار یې اجازه نه ورکوي. مور ددې لړۍ په یوه خپرونه کې له یوې نجلۍ او بله کې له یوه هلک سره مرکه کوو. د مرکې یوه برخه د هلک د خپل ژوند معلومات وي، مثلاً هلک د څوکالو دی، څومره زده کړې یې کړي، څه کار کوي او اقتصادي حالت یې څنګه دی. د مرکې بله برخه بیا داوي چې د هلک څنګه نجلۍ خوښېږي، زده کړې یې څومره وي، سترګې، پزه، شونډې، خوله، وېښتان، ونه او د پوستکي رنګ یې څنګه وي، دغسې د وجود نورې ځانګړتیاوې یې در واخلک، البته له نجلۍ سره مرکه به هم دغه ډول وي . هغه څوک چې د غه ډول هلکان او نجونې یې خوښېږي، هغوی مور ته زنګ وهي، مور یې راغواړو او سره انډیوالان کوو یې، که زړه یې غوښتل چې واده سره وکړي واده کوي او که یې واده نه کاوه هغه دی خپله انډیوالي به کوي او په نیمه دنیا کې به چورت نه وهي.
پوښتنه : که ددغو هلکانو او نجونو مور او پلار په دې باب مخالفت کاوه بیا څه کوئ؟
ځواب : د بشري حقونو کمیسیون دي ژوندی وي، له هغوی څخه مرسته غواړو.
پوښتنه : نجونې او هلکان خو ډېرې ستونزې لري، ایا تاسې به څومره وکولای سئ چې د دوی ستونزې اوارې کړئ؟
ځواب : ستاسې خبره سمه ده، مور د دوی نور پروګرامونه هم لرو، مثلا هغه هلکان او نجونې چې د پوهنتون په کانکور کې ناکامه سوي وي، د هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره د ټلوېزون له لاري د سندرو ويلو، نڅا کولو او کوميډي سيالۍ او کورسونه لرو، ددې تر څنګ د ټلويزيون له لاري د سينګار کولو سيالۍ هم لرو. هغه ځوک چي په دغه سيالۍ کي بريالي کېږي د هغوی لپاره کورسونه جوړوو. هغه هلکان او نجوني چي له دغه کورس څخه په لوړه درجه فارغه کېږي د سينګار په برخه کي يې د زده کړې لپاره بهرنيو ملکونو ته لېږو.
پوښتنه : تر اوسه پوري ځومره خپل هدف ته رسېدلي ياست؟
ځواب : کله چي د بن د تړون له مخي په افغانستان کې بدلون راغی، نو ورسره سم د ډېرو نجونو د سر په رنګونو کي بدلون، په لمنو کي لنډون او په پښو کي پطلون راغی. لږ وخت نه و تېر سوی چي د هلکانو او نجونو د فيشن تر منځ ګډون راغی، ياني هلکانو او نجونو ورته جامې اغوستل او سينګار کول پيل کړل .
کله چي په ټولنه کي دغسي اوښتون راغی نو د ډېرو هلکانو او نجونو تر منځ د زړونو پيوستون راغی. همدا وجه ده چي ورځ په ورځ هلکان انډيواله او نجوني ځان ته انډيوال پيدا کوي چي البته موبايلونو دغه لاره نوره هم رالنډه کړه، موږ چي کومي شمېرې له ځان سره لرو نو ډېرو نجونو او هلکانو زموږ د خپرونو له برکته انډيوالان پيدا کړي او خوښ خوشاله دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوش بازار

زموږ رئیس یونس خان چې نن دفتر ته راغی، نو نوی بلوز (کمیس) یې اغوستی و، هرڅوک چې به یې ولید، نو خوله به یې ویړه سوه او ورته وبه یې ویل: ته ماته وګوره زه په دې بلوز کي څنګه ښکارم؟ ده به اکثره وخت لیلامي کالي اغوستل، کله چې به چا د لیلامي کالیو د ارزانۍ خبره وکړه، نو ده به ورته وویل: ګوره داسي فکر و نه کړې چې زه سخت متګور یم او پر نویو کالیو مي پیسې نه زړه کېږي، اصلا خبره د ګرانۍ او ارزانۍ نه، بلکي د موډ او فېشن ده. تاسي خو پر کالیو ډېري پیسې ورکوئ، خو په موډ پسي یې نه ګرځئ.
زموږ په وطن کي ستونزه دا ده چې موږ د موډ او فېشن نندارتون نه لرو او خیاطان خو مو له نوي موډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګردسره نه دي خبر، بس هماغه پخوانۍ بابولالي وايي.
یونس خان خپل نوی بلوز پر خېټه راکش کړ او پسي زیاته یې کړه: دا بلوز نوی موډ سوی دی، تاسي یې وګورئ نوی کال پر لیکلی دی، یوازي درې میاشتي کېږي چي دغه موډ راوتلی دی، درې میاشتي بېخي لږ وخت دی. یاره زه خو وایم که دا لیلامي بازارونه نه وای، نو موږ به په پېړیو پېړیو هم له نوي موډه نه وای خبر سوي. په دې وخت کي یې بیا خپل بلوز ته وکتل او پر خېټه یې نرم لاس تېر کړ: دا مي پرون په بوش بازار کي رانیو، بوش دي ژوندی وي، که دی نه وای، نو اوس به یې په افغانستان کي نه بازار وای او نه داسي خوندور لیلامي کالي. پرون د نوي کال ډېر شیان بوش بازار ته راغلي ول، ډول ډول دریشۍ، کمیسونه، بوټونه او داسي نور شیان. ما هم توکل یاد کړ او د دې میاشتي ټوله معاش مي پر لیلامي کالیو ورکړ، خو په ټولو کي مي دا بلوز ډېر خوښ سو.
په دې وخت کي یې ماته مخ راواړاوه او ویې ویل: یاره پرون مي په بوش بازار کي ډېري ښې موزې ولیدې، دومره اوږدې وې چي په پښو کړي دي وای، نو پتلون اغوستلو ته هیڅ اړتیا نه وه، یو متل دی وايي: تشه لاسه ته مي دښمن یې! که پیسې راسره پاته سوي وای، نو اوس به په هماغه موزو کي ستاسي مخ ته ولاړ وای. دلته فیشني سړی چندان ګوزاره نه سي کولای، زموږ خلک د نوي عصر له موډ او فېشن څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لیري دي، خو څه وکړو کاشکي خارج ته مو نصیب سوی وای چي هلته مو تازه تازه موډونه لیدلي وای.
د یونس خان ناره خدای واورېده، څو ورځي وروسته یونس خان او زه د لسو ورځو لپاره په یو رسمي سفر اروپا ته ولاړو. کله چي هلته ورسېدو، نو بکسونه مو په مېلمستون کي پرېښوول او موږ راووتو چي لږ شا و خوا وګرځو. یو څو ګامه چي ولاړو، نو د شا له خوا یو چا راپسي نارې کړې، موږ چي ورته وکتل یوه سړي سپی په غېږ کي نیولی او زموږ خوا ته یې منډې راوهلې. د دې نارې په اورېدو نورو خلکو هم سپیان په غېږ کي نیولي، له کورو راووتل او پر موږ راټول سول. هر یوه به لومړی د خپل سپي پر سر په ډېر ناز لاس راتېر کړ او بیا به یې موږ ته راواړاندي کړ. زموږ لویه ستونزه دا وه چي د دوی په ژبه نه پوهېدو، وروسته مو لکه ګونګیان په اشارو خبري پیل کړې، خو بیا مو هم سر سره خلاص نه سو. خلکو زما سره چندان کار نه درلود، بس یوازي پر یونس خان راټول ول. هرڅومره چي مو له ځانه سره چورت وواهه، بیا هم پوه نه سوو چي خلک څه وایي؟
یونس خان داسي فکر وکړ چي ښایي دا خلک غواړي خپل سپي پر موږ خرڅ کړي، نو د دې لپاره چي ځان له دې جنجاله خلاص کړي، له یوه سړي څخه یې سپی واخیست او هغه ته یې یو سلګون نوټ ونیو. د سپي خاوند له درده تک سور واوښت، سپی یې د یونس خان له لاسه وکیښ او یونس خان یې په درد په اوره وواهه. له دې سره سم خلکو تر خپل منځ څه (ګړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګړي) سره وویلې او یو په بل پسي خپلو کورونو ته ولاړل.
کله چې میدان خالي سو، نو موږ هم پښې سپکې کړې او د کالیو خرڅولو یوې مغازې ته ولاړو. په سودا اخیستلو مو لا شروع نه وه کړې چې د مغازې منځجر څنګ ته ناسته پیشو په غېږ کې ونیوله او یونس خان ته یې ورمخ ته کړه. پیشو هم ټوپ کړه او د یونس خان پر اوږه باندې کښېناسته. یونس خان ته درد ورغی او پیشو یې له اوږې څخه لیرې کړه. له دې سره سم هغه سړي خپله پیشو راپورته کړه، په زړه پورې یې ټینګه ونیوله او بیا یې یونس خان ته په خپله ژبه یوڅه وویل، خو دا چې یونس خان د هغه په خبره پوه نه سو، نو سړي ته درد ورغی او یونس خان یې پر مخ یوه داسې کلکه څپېړه وواهه چې ترمخ یې اورونه ووتل. په دې وخت کې د مغازې ټول کارکوونکي او رانیوونکي راټول سول، موږ په خپله او دوی په خپله ژبه خبرې کولې، موږ هیڅ نه پوهېدو چې دوی زموږ څخه څه غواړي؟ بس بله چاره مو ونه لیده او له مغازې راووتو.
په دې وخت کې یونس خان وویل چې زه وږی یم، راځه یوه رسټورانټ ته ولاړ سو او ډوډۍ وخورو.
دواړه یوه رسټورانټ ته ولاړو او د ډوډۍ فرمایش مو ورکړ. نه پوهېږم چې ډوډۍ ډېره خوندوره وه او که موږ ډېر وږي سوي و، یونس خان خو داسې غټې غټې ګولې پورته کولې، هغه د چا خبره لکه د غله وار. په دې وخت کې یو سړی له بیزو سره زموږ مېز ته ودرېد، بیزووان لا خوله په خبرو نه وه پورې کړې چې بیزو مېز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته راوختته او د یونس خان مخ ته پروت برګر یې په خوله کړ. یونس خان له درده بیزو په څنګل ووهله او د مېز له سره یې شیوه کړه. بیزو (کیغ کیغ) جوړ کړ او یونس خان ته یې پر ښځ منګولي ورولګولې. په رسټورانټ کي غالمغال جوړ سو، د رسټورانټ کارکوونکي او مېلمانه راټول سول، ټولو یونس خان ته د ملامتۍ ګوته نیوله، خو څرنګه چي موږ د هغوی په ژبه نه پوهېدو، نو په اصلي ستونزه هم پوه نه سوو.
یونس خان چي نور نو د خلکو له سپیانو، پیشیانو او بیزوګیانو څخه تنګ سوی و، یو سوړ اسوېلی وکیښ او ما ته یې وویل: یاره زما څخه خو یې د اروپا موډ او فېشن هېر کړ، زه نه پوهېږم چي دا خلک ولي ما نه پرېږدي؟ دا حیوانان په ما پوري څه اړه لري؟ ایا زه د حیواناتو ډاکټر یم؟
په دې وخت کي اټکلي یو افغان راپیدا سو، موږ د افغان په لیدو دومره خوشحاله سوو چي په کالیو کي نه ځایېدو، ان دا چي پر یونس خان هم خپل بلوز تنګ سو. افغان په خندا راغی زموږ تر څنګ کښېناست، تر سترګې مسي وروسته ده هم یونس خان ته لږ په حیرانتیا وکتل او ویې پوښتل: ښه تاسي کیسه وکړئ چي دلته څنګه راغلاست او څه کار کوئ؟
یونس خان چي ډېر یې زړه تنګ سوی و، د هغه خبره ونیوله او ویې ویل: دا کیسه به وروسته درته وکړو، ته اوس دا راته ووایه چي دې خلکو څه ویل؟ یوازي دا کیسه نه ده، موږ نن دوه ځله نور هم په دغسي بلا اوښتي یو. افغان په خندا د یونس خان خوا ته وکتل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې ویل: دا خلک هم نه دي ملامت، اصلي ستونزه ستاسي په بلوز کي ده، ځکه چي دا ډول کمیسونه دلته د حیواناتو د یوه شرکت یونیفارم یا ځانګړي کالي دي، دا شرکت حیوانات هم خرڅوي او هم یې بیمه کوي، مانا دا چي د یوه حیوان ترخرڅ وروسته هم د نوموړي حیوان غم او درد په دوی پوري اړه لري، اوس چي خلکو ستا دغه ډول بلوز ته وکتل، نو داسي فکر یې وکړ چي تاسي د دې شرکت کارکوونکي یاست.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library